

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Heinlein_Robert_A-Povidky.pdb

PDB Name: Robert Heinlein - Povídky

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXT

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 25.6.2005

Modification Date: 25.6.2005

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Robert A. Heinlein

ROK EXTRÉMŮ

Nejdříve si Potiphar Breen svlékající se dívky nevšiml.

Stála na autobusové zastávce pouhých deset stop od něj. Byl v domě, ale to by mu v pozorování nebránilo; usadil se v bufetu sousedícím s autobusovou zastávkou a mezi Potipharem a mladou slečnou byla jen tabule skla a nějaký chodec.

Přesto však ani nezvedl oči, když se svlékáním začala. Před sebou držel rozevřené losangelské Times a vedle něj, ještě neotevřené ležely Herald-Express a Daily News. Pečlivě noviny prohlížel, ale informace z titulků procházel jen zběžně.

Věnoval pozornost nejvyšším a nejnižším teplotám v Brownsvillu v Texasu a zanesl si je do elegantního černého zápisníku. To samé učinil i s posledními kurzy tří prvotřídních akcií a dvou jiných o něco horších na newyorské burze, totéž pak i s celkovým počtem akcií.

Potom začal rychle zkoumat méně významné novinky a občas si do knížečky zapsal jejich stručný obsah.

Témata, která si zaznamenal, se zdála být náhodná a nijak spolu nesouvisela – byl mezi nimi na příklad inzerát, ve kterém Miss Národního týdne domácího sýra oznamovala, že se hodlá provdat za muže, který může prokázat své celoživotní vegetariánství, chce s ním mít dvanáct dětí, dále pak obšírná, ale silně nepravděpodobná zpráva o létajícím talíři mimozemšťanů a žádosti o přivolávací deště po celé Jižní

Kalifornii.

Potiphar si také poznamenal jména a adresy tří obyvatel Wattsu v Kalifornii, kteří byli zázračně uzdraveni duchovním Dickiem Bottomleyem, osmdesátiletým misionářem, při setkání Bratří první pravé víry v Boží všudypřítomnost, a chtěl se pustit do Herald-Expressu, když tu přes brýle na čtení zahlédl venku na rohu ulice amatérskou striptérku.

Postavil se, uložil brýle do pouzdra, složil noviny a opatrně je zasunul do pravé kapsy svého kabátu, přepočítal částku na účtence a přidal patnáct procent. Potom sundal z háčku svůj nepromokavý plášť, přehodil si ho přes ruku a vyšel ven.

V této chvíli byla už dívka téměř úplně nahá. Potipharu Breenovi se zdálo, že toho na sobě moc neměla už když odcházela z domova. Pouliční prodáváč novin na rohu přestal vyvolávat perličky z novin a široce se na ni zubil, smíšený pár transvestitů, který zřejmě čekal na autobus, na ní mohl nechat oči. Nikdo z kolemjdoucích se však ani nezastavil. Zběžně na ni pohlédli a s rozpačitou lhostejností k nevšední věc, což je typické pro obyvatele Jižní Kalifornie, pokračovali pak svou cestou.

Transvestité na ni nepokrytě zírali. Muž byl oblečen do zdobené dámské halenky a do tradiční skotské suknice. Jeho společnice, která na sobě měla vycházkový oblek a klobouk, jaký nosí diplomaté, přihlížela s živým zájmem.

Když se Breen přiblížil, dívka pověsila kousek nylonu na lavičku u autobusové zastávky a pak sáhla po botách. Policista, který vypadal prchlivě a posmutněle, přešel ulici a přistoupil k nim.

„Dobře,“ pronesl unaveným hlasem, „to by stačilo, slečno. Zase si ty hadry oblečte a klid’te se odsud.“

Transvestitka vyndala z úst cigaretu. „Je to snad vaše věc, strážníku?“ zeptala se.

Policista se otočil k ní. „Nechte si to!“ Přejel očima její oblečení i oblečení jejího společníka. „Vás dva bych měl zatknout taky.“

Transvestitka povytáhla obočí. „Nás zatknete za to, že jsme oblečení, a ji za to, že není. Myslím, že se mi to bude líbit.“ Otočila se k dívce, která tam tiše stála a mlčela, jako kdyby byla zmatena tím, co se děje. „Jsem právnička, drahá.“ Vytáhla z kapsy vesty navštívenku. „Pokud tě tenhle neandrtálec v uniformě nepřestane obtěžovat, bude mi potěšením se s ním vypořádat.“

Muž ve skotské sukni řekl: „Grace! Prosím!“

Umlčela ho. „Klid, Normane. Tohle je naše věc.“ Pokračovala k policistovi: „Nuže? Zavolejte vůz. Mezitím nebude moje klientka odpovídat na žádné otázky.“

Veřejný činitel vypadal tak nešťastně, až se zdálo, že se rozplácne, a jeho tvář nebezpečně zrudla. Breen klidně vykročil a přehodil svůj nepromokavý plášť dívce kolem ramen.

Vypadala překvapeně a poprvé promluvila. „Och... díky.“ Zahalila se do pláště.

Advokátka krátce pohlédla na Breenu a pak zpět na policistu. „Nuže, strážníku? Jste připraven nás zatknout?“

Přiblížil obličej až k ní. „Tu radost vám neudělám!“ Povzdechl si a dodal: „Díky, pane Breene. Vy tu slečnu znáte?“

„Postarám se o ni. Můžete to pustit z hlavy, Kawonski.“

„Jistě, v to doufám. Pokud je s vámi, udělám to. Ale odved’te ji prosím vás odsud, pane Breene!“

Právnická je přerušila. „Ještě okamžik. Obtěžujete mou klientku.“

Kawonski se na ni obořil: „Vy zmlknete! Slyšela jste pana Breenu – je tu s ním. Je to tak, pane Breene?“

„Je to tak. Jsem její přítel. Postarám se o ni.“

Transvestitka nedůvěřivě pronesla: „Neslyšela jsem, že by to řekla ona.“

Pak promluvil její společník: „Grace! To je náš autobus.“

„A já jí neslyšel říkat, že je vaší klientkou,“ odsekl jí policista. „Vypadáte jako...“ Jeho slova zanikla ve skřípění brzd autobusu. „A kromě toho, jestli nevlezete do toho autobusu a nezmizíte z mého okrsku, tak vás... tak vás...“

„Tak uděláte co?“

„Grace! Nestihneme autobus.“

„Strpení, Normane. Drahá, je tenhle muž opravdu vaším přítelem? Jste tady s ním?“

Dívka nejistě pohlédla na Breenu a pak tichým hlasem pronesla: „Ach, ano. Je. Jsem.“

„Dobře...“ Společník tahal právníčku za ruku. Dala svou navštívenku Breenovi do ruky a nastoupila do autobusu. Odjeli.

Breen strčil navštívenku do kapsy.

Kawonski si otřel čelo. „Proč jste to dělala, slečno?“ zeptal se mrzutě.

Dívka vypadala zmateně. „Já... já nevím.“

„Slyšíte to, pane Breene? Tohle říkají všechny. A když je šoupnete do basy, je tu druhý den šest dalších. Velitel říkal...“ Povzdechl si. „Velitel říkal – no, kdybych ji zatknul, jak to po mně chtěla ta šejdiřská právníčka, byl bych zítra ráno venku na Sté, Šedesáté deváté a na Oraništi a přemýšlel o penzi. Takže ji odsud odvedete, že?“

Dívka promluvila: „Ale...“

„Žádné ale, slečno. Buďte ráda, že takový pravý džentlmen, jakým je pan Breen, vám chce pomoci.“ Posbíral šaty a podával jí je. Když se pro ně natáhla, odhalila opět neobvykle mnoho ze své nahoty. Kawonski raději rychle podal šaty Breenovi, který je nacpal do kapes svého kabátu.

Nechala Breena, aby ji dovedl ke svému autu, nastoupila a ovinula kolem sebe nepromokavý plášť tak, že byla zahalená více, než dívky obvykle bývají. Podívala se na něj.

Viděla muže středního věku, který se ničím zvláštním nevyznačoval, překročil pětaticítku a vypadal starší. Jeho oči měly ten mírný a lehce bezbranný pohled lidí, kteří jsou zvyklí nosit brýle a nemají je právě nasazené. Vlasy měl na skráních prošedivělé a na vršku hlavy prořídlé. Svým oblekem, čemými botami, bílou košilí a vkusnou kravatou připomínal spíš někoho z východní části země než z Kalifornie.

On viděl tvář, kterou by ohodnotil spíše jako „působnou“ a „zdravou“ než jako „krásnou“ a „okouzlující“. Nahoře ji lemovala zdravá kštice světle hnědých vlasů. Její věk odhadoval na dvacet pět let, plus mínus osmnáct měsíců. Mírně se usmál, vsoukal se dovnitř, aniž by promluvil, a nastartoval auto.

Odbočil na Doheny Drive a na východ do Sunsetu. Poblíž La Cienegy zpomalil. „Cítíte se lépe?“

„Ach, myslím, že ano, pane. Breene?“

„Říkejte mi Potiphar. Jak se jmenujete vy? Neříkejte mi to, jestli nechcete.“

„Já? Jsem – jsem Meade Barstowová.“

„Děkuju, Meade. Kam chcete jet? Domů?“

„Asi ano. Ach. vlastně ne. Nemůžu jít domů takhle.“ Přitáhla si plášť pevněji k tělu.

„Rodiče?“

„Ne. Moje bytná. Vylekalo by ji to k smrti.“

„Kam tedy?“

Chvilí přemýšlela. „Možná bychom mohli zastavit u benzinové pumpy a já bych mohla proklouznout na dámskou toaletu.“

„Třeba. Podívejte, Meade, můj dům stojí šest bloků odsud a má vchod i z garáže. Můžete se dostat dovnitř, aniž by vás někdo zahlédl.“

Upřeně se na něj zadívala. „Nevypadáte jako sukničkář!“

„Ale to já jsem! Ten nejhorší druh.“ Zahvízdal si a zazubil se na ni. „Vidíte? Ale ve středu si беру volno.“

Podívala se na něj a mile se usmála. „No dobrá. Raději se utkám s vámi než s paní Megeathovou. Pojdme.“

Zatočil nahoru do kopce. Jeho staromládenecké obydlí bylo jedním z těch mnoha malých hrázděných domů, které stály nalepené jako houby na hnědých svazích pohoří Santa Monica. Garáž byla vyhloubena ve svahu a dům byl posazen na ni.

Zajel dovnitř, vypnul motor a odvedl ji po vnitřním schodišti do obývacího pokoje.

„Jsme tady,“ řekl. „Poslužte si.“ Vytáhnul její šaty z kapes kabátu a podal jí je.

Zrudla, vzala si je a pak zmizela v ložnici. Slyšel, jak otočila klíčem v zámku. Usadil se v křesle, vytáhl svůj zápisník a začal procházet Herald-Express.

Než vyšla ven, skončil s Daily News a přidal do své sbírky několik poznámek. Vlasy měla úhledně upravené stejně jako celý zevnějšek, většinu zmuchlaných míst na sukni vyhladila. Přestože svetr nebyl ani příliš přiléhavý, ani neměl hluboký výstřih, byl na jeho plnost příjemný pohled. Vyvolávala v něm vzpomínky na studni s vodou a snídaně na statku.

Vzal si od ní nepromokavý plášť, pověsil ho a řekl: „Posad'te se, Meade.“

„Měla bych raději jít,“ nejistě odpověděla.

„Pokud musíte... ale myslel jsem, že si s vámi popovídám.“

„Dobře.“ Posadila se na okraj pohovky a rozhlédla se. Pokoj byl malý, ale stejně vkusný jako jeho kravata a stejně čistý jako jeho límeček. Krb byl zametený, podlaha holá a vyleštěná. Všude možně stály regály přečpané knihami. Jeden roh zabíral starší pracovní stůl, na němž ležely úhledně srovnané papíry. Vedle, na samostatném podstavci, stála malá počítačka. Zasklené dveře napravo od ní vedly na malou verandu nad garáží. Odtud měla výhled na město v dálce, kde už blikalo několik neonových reklam.

Zlehka se opřela. „Je to hezký pokoj, Potiphare. Vypadá jako vy.“

„Beru to jako poklonu. Děkuju.“ Neodpověděla, a tak pokračoval: „Dala byste si něco k pití?“

„Ach, to bych ráda.“ Zachvěla se. „Myslím, že mám trému.“

Postavil se. „Není divu. Co to bude?“

Dala si skotskou whisky se sodou bez ledu, on Bourbon se zázvorem. Mlčky vypila polovinu své whisky, pak ji položila, narovнала se v ramenou a pronesla: „Potiphare?“

„Ano, Meade?“

„Podívejte, jestli jste mě sem zavezl kvůli tomu, že se mnou máte nějaké úmysly, chci, abyste se do toho pustil a udělal to. Nebude to pro vás tak příjemné, ale to čekání mě znervózňuje.“

Nic neřekl a výraz jeho tváře se nezměnil.

Stísněně pokračovala: „Ne že bych vás chtěla obviňovat, že se o to snažíte, za těchto okolností. A jsem vděčná. Ale... dobře, je to prostě tak, že nejsem.“

Přešel k ní a vzal ji za obě ruce. „Ani v nejmenším jsem neměl v úmyslu vám činit nějaké návrhy. Dokonce jsem ani neměl potřebu, abyste mi byla zavázána. Pomohl jsem vám, protože mě zajímá váš případ.“

„Můj případ! Vy jste doktor? Psychiatr?“

Zavrtěl hlavou. „Jsem matematik. Statistik, abych byl přesný.“

„Ech, tomu nerozumím.“

„Nelamte si s tím hlavu. Rád bych vám ale položil několik otázek. Mohu?“

„Ach, jistě! Samozřejmě! Tolik vám dlužím... a pak tohle.“

„Nedlužíte mi nic. Chcete to pít trochu sladší?“

Velkým douškem vypila zbytek, podala mu sklenici a pak ho následovala do kuchyně. Přesně odměřil příměsí a sklenici jí vrátil.

„Ted' mi řekněte, proč jste si svlékla šaty,“ pronesl.

Zamračila se. „Nevím. Nevím. Nevím. Myslím, že jsem se prostě zbláznila.“ S vykulenýma očima dodala: „Ale nepřipadám si jako blázen. Mohla bych přijít o rozum a nevědět o tom?“

„Nejste blázen... aspoň ne větší než my ostatní,“ doplnil. „Řekněte mi, kde jste viděla někoho dělat něco takového?“

„Cože? Nikde.“

„Kde jste o tom četla?“

„Ale já o tom nečetla. Počkejte chvíli, ti lidé nahoře v Kanadě. Dooka... a ještě něco.“

„Doukhobors. To je všechno? Žádné večírky s koupáním bez plavek? Žádný svlékácký poker?“

Zavrtěla hlavou. „Ne. Možná tomu nebudete věřit, ale byla jsem ten typ děvčátka, který se svléká pod noční košílkou.“ Zčervenala a dodala: „Stále to tak dělám, když zapomenu sama sobě říct, že je to pošetilé.“

„Věřím vám. Žádné články v novinách?“

„Ne. Ano, to je ono! Bylo to myslím si asi před dvěma týdny. Nějaká dívka v divadle... z publika nejspíš. Ale domnívala jsem se, že to byla jen nějaká propagace. Znáte ty senzace, které sem tahají.“

Zavrtěl hlavou. „Tohle nebyl ten případ. Bylo to třetího února ve Velkém divadle, paní Alvin Copleyová. Obvinění stažena.“

„Jak to víte vy?“

„Omluvte mě.“ Šel ke stolu a vytočil číslo ústředí Městského zpravodajství. „Alfe? Tady je Pot Breen. Stále zkoumají ten případ? ... Ano, spis Gypsy Roseové. Přibýly dnes nějaké další?“

Čekal. Meade si pomyslela, že by mohla zaklít.

„Uklidni se, Alfe – tohle horké počasí nemůže trvat věčně. Tedy devět? Dobrá, přidej další – bulvár Santa Monica, dnes pozdě odpoledne. Nebyla zatčena.“ Dodal: „Ne, nikdo její jméno nezjistil. Žena středního věku s tikem v jednom oku. Náhodou jsem to viděl... kdo, já? Proč bych se do toho měl plést? Ale dává to velmi, velmi zajímavý obrázek.“

Položil telefon.

Meade pronesla: „Tik v jednom oku, to snad ne!“

„Mám mu zavolat znovu a dát mu vaše jméno?“

„Ach, ne!“

„Výborně. Zdá se, Meade, že jsme teď zjistili, kde jste se nakazila vy – od paní Copleyové. Dále bych rád věděl, jak jste se cítila a o čem jste přemýšlela, když jste to prováděla.“

Soustředěně vraštila čelo. „Počkejte chvíli, Potiphare. Chápu správně, že devět dalších dívek udělalo to samé co já?“

„Ach, to ne. Devět dalších to udělalo dnes. Vy jste...“ Krátce se odmlčel než pokračoval. „Od začátku roku třistadevatenáctý případ v okrese Los Angeles. Nemám údaje o zbytku země, ale když zdejší noviny uveřejnily zprávy o prvních případech, přišlo ze zpravodajských agentur na východě telegrafické doporučení, aby se tyto zprávy zarazily. To potvrzuje, že tenhle problém mají i jinde.“

„To znamená, že se ženy po celé zemi svlékají na veřejnosti? Vždyť to je šokující!“

„Mlčel. Opět se začervenala, ale trvala na svém: „Dobře, je to otřesné, dokonce i když šlo tentokrát o mě.“

„Ne, Meade. Jeden případ je šokující, ale víc než tři stovky to činí vědecky zajímavým. Proto chci vědět, jak jste se cítila. Povězte mi o tom.“

„No dobře, pokusím se. Řekla jsem vám, že nevím, proč jsem to udělala a nevím to stále. Já...“

„Vzpomínáte si na to?“

„Ale ovšem! Pamatuji se, jak jsem vstala z lavičky a přetáhla si svetr přes hlavu. Pamatuji se, že jsem si rozepínala sukni. Vzpomínám si, jak jsem přemýšlela nad tím, že bych měla spěchat, protože jsem viděla svůj autobus, jak zastavuje o dva bloky dál směrem dolů po ulici. Pamatuji se, jak dobře jsem se cítila, když jsem konečně...“ Odmlčela se a vypadala rozpačitě. „Ale stále nevím proč.“

„O čem jste přemýšlela těsně předtím, než jste se postavila?“

„Nevzpomínám si.“

„Představte si tu ulici. Co vás míjelo? Kde jste měla ruce? Měla jste nohy zkřížené nebo ne? Byl někdo poblíž vás? O čem jste přemýšlela?“

„Na lavičce se mnou nikdo neseděl. Ruce jsem měla v klíně. Poblíž mě stály ty divně oblečené osoby, ale nevěnovala jsem jim pozornost. O ničem jsem příliš nepřemýšlela, až na to, že mě bolí nohy a že se chci dostat domů a jaké je nesnesitelné horko a dusno. Potom...“ Její pohled byl zasněný. „Náhle jsem věděla, co musím udělat a musela jsem to udělat bezodkladně. Tak jsem se postavila a...“ Její hlas začal znít pronikavě.

„Uklidněte se!“ řekl ostře. „Znovu to nedělejte.“

„Ech? No tedy, pane Breene! Nechtěla jsem udělat nic takového.“

„Samozřejmě že ne. Co se stalo potom, když jste se svlékla?“

„No přece jste prese mě přehodil svůj nepromokavý plášť a zbytek víte.“ Obrátila se čelem k němu. „Řekněte mi, Potiphare, proč nosíte nepromokavý plášť? Nepršelo už několik týdnů. Tohle je nejsušší a nejteplejší období dešťů za celá léta.“

„Za šedesát osm let, abychom byli přesní.“

„Šedesát...“

„Stejně s sebou nepromokavý plášť nosím. Je to jen můj zvyk, ale cítím, že až přijde déšť, bude pršet opravdu silně. Možná čtyřicet dní a čtyřicet nocí,“ dodal.

Usoudila, že si dělá legraci a zasmála se.

Pokračoval: „Dokážete si vzpomenout, jak jste dostala ten nápad svléknout se?“

Zakroužila svou skleničkou a přemýšlela. „Prostě nevím.“

Přikývl. „To jsem očekával.“

„Tomu nerozumím. Ledaže byste si myslel, že jsem blázen. Myslíte si to?“

„Ne. Myslím, že jste se tomu nemohla bránit a musela jste to udělat, nevěděla jste proč a ani jste to vědět nemohla.“

„Ale vy to víte,“ pronesla vyčítavě.

„Možná. Přinejmenším mám nějaká čísla. Zajímala jste se někdy alespoň trošku o statistiku, Meade?“

Zavrtěla hlavou. „Čísla mě matou. Nikdy jsem statistice nerozuměla – chci vědět, proč jsem to udělala!“

Velice vážně na ni pohlédl. „Myslím, že jsme lumíci, Meade.“

Vypadala zmatená a pak vyděšená. „Máte na mysli ta malá chlupatá stvoření podobná myším? Ta, co...“

„Ano. Ta, co se pravidelně vydávají na cestu za smrtí, až se jich miliony a stamiliony utopí v moři. Zeptejte se lumíka, proč to dělá. Pokud dokážete zpomalit jeho běh za smrtí, vsadím se, že by odpověď odůvodnil stejně, jako kterýkoliv absolvent vysoké školy. Ale dělá to, protože musí, a stejně jsme na tom my.“

„To je hrozná myšlenka, Potiphare.“

„Možná. Pojd'te sem, Meade. Ukážu vám čísla, která matou i mě.“ Šel ke stolu, otevřel zásuvku a vyjmul z ní balíček lístků. „Tahleta. Před dvěma týdny zažaloval jeden muž celou státní legislativu, že ho připravila o náklonnost jeho ženy – a soudce nechal tu žalobu prošetřit. Nebo tahle, žádost o patentování zařízení, které by natočilo zeměkouli na stranu a ohřálo tak polární oblasti. Patent nebyl uznán, ale dříve než zakročily poštovní úřady, vynálezce přijal přes tři sta tisíc dolarů jako zálohy na pozemky na severním pólu. Teď bojuje za svou věc a vypadá to, jako kdyby mohl vyhrát. A tady. Přední biskup navrhuje, aby na středních školách probíhaly praktické kurzy sexuální výchovy.“

Spěšně kartu odložil. „Tohle je krásné, v Alabamské dolní sněmovně předložili návrh na zrušení zákonů atomové energie. Ne současných zákonů, ale přírodních zákonů, které se týkají jaderné fyziky, formulace to říká jasně.“ Pokrčil rameny. „Chápete, jaká je to hloupost?“

„Jsou to cvoci.“

„Ne, Meade. Jeden takový by mohl být blázen, z mnoha se stává smrtelný pochod lumíků. Ne, neprotestujte, zanesl jsem je na graf. Naposledy, když se stalo něco podobného, se tomu říkalo Věk úžasných nesmyslů. Ale tohle je mnohem horší.“ Chvilí se probíral spodní zásuvkou a vytáhl graf. „Rozsah je více než dvakrát tak velký a stále jsme nedosáhli maxima. Co bude vrcholem, to si netroufám odhadnout – tři samostatné cykly a všechny posilují.“

Zadívala se na křivky. „Chcete říct, že ten mladík obchodující s polárními pozemky, je někde na téhle čáře?“

„Připojil se k ní. A tady o něco zpět na posledním vrcholku jsou lidé sedící na stožáru, polykači zlatých rybek, ta smyšlenka s Ponzi, maratónští tanečníci a muž, který nosem vystrkal burský oříšek na vrchol Pikes Peak. Vy jste na novém vrcholku – nebo budete, až vás tam přidám.“

Zašklebila se. „To se mi nelíbí.“

„Ani mně. Ale je to jasné jako bankovní výpis. Tenhle rok si lidská rasa rozpouští vlasy, ohrmuje prstem rty a říká: „Hu, hu, hu.““

Zachvěla se. „Myslíte, že bych mohla dostat ještě skleničku? Potom půjdu.“

„Mám lepší nápad. Za to, že jste odpovídala na mé otázky, vám dlužím večeři. Vyberte si nějaký podnik a dáme si nejdřív koktejl.“

Hryzala si ret. „Nedlužíte mi nic. A já se necítím na to, abych vydržela s mnoha lidmi v restauraci. Mohla bych... mohla bych.“

„Ne, to byste neudělala,“ ostře pronesl. „Nestává se to dvakrát.“

„Jste si jistý? Stejně nechci nikam, kde je hodně lidí.“ Zběžně pohlédla na dveře do kuchyně. „Máte tam něco k jídlu? Umím vařit.“

„Ehm, věci na snídani. V přihrádce v lednici je libra masa nakrájená na plátky a také je tam nějaké pečivo. Někdy si dělám hamburgery, když se mi nechce ven.“

Zamířila do kuchyně. „Opilá nebo střízlivá, oblečená nebo... nebo nahá, vařit umím. Uvidíte.“

A viděl. Obložené chlebičky a maso společně s opékanými žemlemi, jejichž chuť byla spíše

zvýrazněna než potlačena nastrouhanou bermudskou cibulí a nadrobno nakrájeným koprem, salát vytvořený z věcí, které našla v lednici a křupavé brambory. Jedli na malé terase a zapíjeli to chlazeným pivem.

Povzdechl si a otřel si ústa. „Ano, Meade, umíte vařit.“

„Jednoho dne přijedu, přivezu si ty správné suroviny a oplatím vám to. Pak vám to teprve dokážu.“

„Už jste to dokázala. Přesto však přijímám. Ale poťetí vám říkám, protože je to samozřejmě pravda, že mi nedlužíte nic.“

„Ne? Kdybyste mi nepomohl, byla bych ve vězení...“

Breen zavrtěl hlavou. „Policie má příkazy to za každou cenu udržet v tajnosti, aby se to nezačalo šířit. Viděla jste to. A také jste, má drahá, pro mě tehdy nebyla osoba. Dokonce jsem ani neviděl vaši tvář.“

„Viděl jste toho mnohem víc!“

„Po pravdě, nedíval jsem se. Byla jste prostě jen statistická jednotka.“

Pohrávala si s nožem a zmateně pronesla: „Nejsem si jistá, ale myslím, že jste mě právě urazil. Za celých dvacet pět let, co se utkávám více méně úspěšně s muži, mi dávali mnoho jmen, ale .statistická jednotka? Nu, měla bych vzít vaše logaritmické pravítko a utlouct vás s ním k smrti.“

„Má drahá mladá dámo...“

„Dáma nejsem, to je jisté. Ale nejsem ani žádná statistická jednotka.“

„Pak tedy má drahá Meade. Dříve než uděláte něco ukvapeného, chtěl jsem vám říct, že na vysoké škole jsem byl univerzitním zápasníkem ve střední váze.“

Ušklíbala se a mile se usmála. „Tohle už dívky slyší raději. Začínala jsem se obávat, že jste byl sestrojen v továrně na počítačky. Potty, jsi opravdu milý.“

„Pokud je to zdobnělina mého křestního jména, líbí se mi to. Ale jestli je to narážka na šířku mého pasu, rozhodně ji odmítám.“ (Potty znamená v angličtině drobný, pozn. překladatele.)

Přešla k němu a poplácala ho po břiše. „Líbí se mi tvůj pas, hubení a hladoví muži jsou tvrdohlaví. Kdybych ti vařila pravidelně, to bys měl teprve bříško.“

„To je návrh?“

„Nech to být, nech to být. Potty, opravdu si myslíš, že celá země ztrácí rozum?“

Okamžitě zvažněl. „Je to ještě horší.“

„Cože?“

„Pojď dovnitř. Ukážu ti to.“

Po celou dobu, co sbírali nádoby a skládali ho do dřezu, Breen vyprávěl.

„Už jako dítě mě uchvátila čísla. Čísla jsou krásná a spojují se do velice zajímavých souborů.

Vystudoval jsem samozřejmě matematiku a dostal jsem práci jako pojišťovák v pojišťovně v Midwestern Mutual. Bavilo mě to. Na celém světě neexistuje způsob, jak zjistit, kdy který člověk zemře, ale je naprosto jisté, že mnoho lidí určitého stáří zemře před určitým datem. Ty křivky byly opravdu úžasné – a vždy fungovaly. Vždy. Nemusela jsi vědět proč, mohla bys předpovědět pravděpodobnost úmrtí a nikdy se nedozvědět, proč to tak funguje. Rovnice se osvědčily, křivky se nemýlily.

Zajímal jsem se také o astronomii. To je věda, kde jednotlivá čísla vycházejí jasně, úplně a přesně, do poslední desetinné čárky, pokud na to člověk má spolehlivé přístroje. V srovnání s astronomií jsou ostatní vědy pouhými primitivními činnostmi.

Zjistil jsem, že astronomie má díry a trhliny, kde už jednotlivá čísla nestačí a musíš to prozkoumat pomocí statistiky, a začal jsem se o ni zajímat ještě víc. Stal jsem se členem astronomické asociace a možná, kdyby mě nezaujalo něco jiného, bych se místo toho, co dělám teď – podnikatelské poradenství – zabýval astronomií profesionálně.“

„Podnikatelské poradenství?“ zopakovala Meade. „Počítání daně z příjmu?“

„Ale ne. To je příliš jednoduché. Jsem odborník na čísla jedné vědecké organizace. Dokážu chovateli dobytka přesně spočítat, kolik telat od jeho herefordského býka bude neplodných. Nebo dokážu spočítat filmařům, na kolik se mají pojistit proti dešti při natáčení na určitém místě. Nebo třeba jak velká musí firma v určitém oboru být, aby mohla sama nést rizika pracovních úrazů. A mám pravdu. Vždycky mám pravdu.“

„Počkej chvíli. Mně připadá, že velká společnost by musela být pojištěná.“

„Naopak. Opravdu velká společnost se začíná podobat statistickému vesmíru.“

„Prosím?“

„To nic. Já se zajímám o něco jiného – cykly. Všechno jsou cykly, Meade. A jsou všude. Příliv a odliv. Roční období. Války. Láska. Každý ví, že na jaře se představitost mladých mužů snáze obrací k tomu, o čem dívky nikdy nepřestávají přemýšlet, ale věděla jsi, že se to děje také v osmnáctiletých cyklech? A že dívka narozená v nesprávném výkyvu křivky nemá tak nadějně vyhlídky jako její starší nebo mladší sestra?“

„Proto jsem stále třesoucí se stará panna?“

„Tobě je dvacet pět?“ Zamyslel se. „Možná, ale tvoje vyhlídky se opět zlepšují, křivka stoupá. Stejně však pamatuj na to, že jsi jen jedna statistická jednotka, křivka platí pro skupinu. Některé dívky se vdají každý rok.“

„Neříkej mi statistická jednotka,“ ohradila se rozhodně.

„Omlouvám se. A sňatky souvisejí s velikostí orné půdy oseté pšenicí a s rostoucími výnosy pšenice. Téměř by se dalo říct, že pěstování pšenice způsobuje, že lidé uzavírají sňatky.“

„To zní hloupě.“

„To je hloupé. Celá teorie příčiny a následku je pravděpodobně pověra. Ale tentýž cyklus ukazuje, že nejlepší doba na stavění domu je hned po uzavření sňatku.“

„Teď to dává smysl.“

„Myslíš? Kolik znáš novomanželů, kteří si mohou dovolit stavět dům? Stejně bys to mohla dávat za vinu počtu akrů pšenice. Nevíme proč, prostě to tak je.“

„Co třeba skvrny na Slunci?“

„Můžeš vidět souvislost mezi slunečními skvrnami a cenami akcií, kolumbijskými lososy nebo ženskými sukněmi. A můžeš třeba právem vidět příčinu krátkých sukní ve skvrnách na Slunci, stejně jako dávat skvrny na slunci za vinu lososům. Nevíme. Křivky se však chovají právě takhle.“

„To přece ale musí mít nějaký důvod.“

„Musí? To je pouhá domněnka. Skutečnosti nemají žádné ‚proč‘. Jsou prostě takové, projevují se samy od sebe. Proč sis dnes svlékla šaty?“

Zamračila se. „To od tebe není hezké.“

„Možná ne. Ale chci ti ukázat, proč mi to dělá starosti.“

Šel do ložnice a vrátil se s rolí průsvitného papíru.

„Rozložíme to na zem. Tady jsou, všechny. Čtyřiapadesátiletý cyklus – vidíš tady občanskou válku? Vidíš, jak to do sebe zapadá? Cyklus v délce osmnáct a jedna třetina roku, devítiletý, krátkodobý v délce jednačtyřicet měsíců, tři rytmy slunečních skvrn – všechno, všechno spojené do jednoho ohromného schématu. Zápavy na Mississippi, úlovky kožešin v Kanadě, ceny na burzách, sňatky, epidemie, zátěž nákladních aut, bankovní platby, nálety kobylek, rozvody, růst stromů, války, dešťové srážky, zemský magnetismus, bytová výstavba, přihlášené patenty, vraždy – jmenuj cokoliv, mám to tady.“

Zírala na ohromující seskupení vlnících se čar. „Ale co to znamená, Potty?“

„Znamená to, že všechny ty věci se staly v pravidelném rytmu, ať se nám to líbí nebo ne. Znamená to, že když se očekává, že se budou nosit sukně, nezmění to ani všichni pařížští módní návrháři. Znamená to, že když ceny klesají, nedonutí je růst ani všechna nařízení, podpory a plány vlády.“ Ukázal na jednu křivku. „Podívej se na reklamy na potraviny. Pak obrať na finanční stránku a přečti si, jak se chytré hlavy nesmyslnými řečmi pokoušejí dostat z toho ven. Znamená to, že pokud má nastat epidemie, tak přijde, navzdory veškerému úsilí veřejných zdravotnických zařízení. Znamená to, že jsme lumíci.“

Stiskla rty. „To se mi nelíbí. ‚Jsem pánem svého osudu‘, a tak dále. Mám svobodnou vůli, Potty. Vím, že mám – cítím to.“

„Představuju si, že každý malý neutron v atomové bombě se cítí stejně. Může rychle poletovat nebo klidně zůstat na jednom místě, jak se mu chce. Ale statistické mechanismy přesto pracují a bomba vybuchne – a to je právě to, kam mířím. Vidíš tam něco zvláštního, Meade?“

Studovala schéma a snažila se, aby se křivkami nenechala zmást.

„Vpravo na konci se nějak sbíhají.“

„Teď jsi uhodila hřebík na hlavičku! Vidiš tu tečkovanou svislou čáru? To se děje právě teď – a je to dost špatné. Ale podívej se na tu plnou čáru, to je ode dneška asi za šest měsíců – a to je právě čas, kdy si to slízneme. Podívej se na cykly – na dlouhé, na krátké, na všechny. Každý z nich dosáhne buď propadu nebo vrcholku přesně nebo téměř přesně na té čáře.“

„A to je špatné?“

„Co myslíš? Tři z těch důležitých byly v propadu už v roce 1929 a krize nás téměř zničila... dokonce i když nás velký čtyřiapadesátiletý cyklus podporoval. Teď procházíme propadem toho velkého a několik málo vrcholků není právě to, co by nám pomohlo. Chci tím říct, že bourovci a chřipka pro nás nic dobrého neudělají. Meade, jestli statistika něco znamená, tak tahle stará omšelá planeta nezažila nic takového od té doby, co se Eva dala na obchod s jablky. Jsem z toho vyděšený.“

Zkoumala jeho obličej. „Potty, neděláš si ze mě prostě legraci? Víš, že si to nemůžu ověřit.“

„Přál bych si, aby to tak bylo. Ne, Meade, neumím si dělat legraci z čísel, nevěděl bych jak. Tak je to. Rok extrémů.“

Vezl ji domů a Meade byla po cestě velmi zamlklá. Když se blížili k západnímu Los Angeles, řekla: „Potty?“

„Ano, Meade?“

„Co s tím uděláme?“

„Co uděláš s hurikánem? Zacpeš si uši. Co můžeš dělat s atomovou bombou? Můžeš se pokusit, abys tam nebyla, až vybuchne. Co jiného můžeš dělat?“

„Ach jo!“ Na chvíli zmlkla a pak dodala: „Potty, řekl bys mi, kam mám utéct?“

„Kam? Ale jistě! Pokud to dokážu vypočítat.“

Doprovodil ji až ke dveřím, obrátil se a chtěl odejít.

„Potty!“ pronesla.

Otočil se k ní. „Ano, Meade?“

Uchopila jeho hlavu, stiskla ji a pak ho vášnivě políbila na ústa. „Byla tohle jen statistická jednotka?“

„Ach, kdepak.“

„Raději by neměla být,“ řekla nebezpečně. „Potty, myslím, že budu muset změnit tvou křivku.“

RUSOVÉ ODMÍTÁJÍ DIPLOMATICKOU NOTU OSN ŠKODY NAPÁCHANÉ POVODNĚMI V MISSOURI PŘEKRAČUJÍ REKORDNÍ HODNOTY

SPASITEL Z MISSISSIPPI VZDORUJE SOUDU

SHROMÁŽDĚNÍ NUDISTŮ DOBÝVÁ PLÁŽ V BAILEY

BRITSKO-IRÁNSKÉ ROZHOVORY UVÁZLY NA MRTVÉM BODĚ

SLÍBENÁ ZBRAŇ RYCHLEJŠÍ NEŽ SVĚTLO

TAJFUN SE ROZDVOJIL VRACÍ SE NA MANILU

SŇATEK UZAVŘEN NA DNĚ HUDSONU

New York, třináctého července – Ve speciálně vytvořeném skafandru pro dva, byli dnes Merydith Smihová, přední dívka místní smetánky, a princ Augie Schleswig z New Yorku a Riviéry, spojení biskupem Daltonem při bohoslužbě přenášené televizí za pomoci námořnictva a jejich nejnovější...

Jak se rok extrémů vyvíjel, Breen měl to smutné potěšení zanášet údaje, které dokazovaly, že křivka klesá přesně jak předpovídal. Nevyhlášená světová válka pokračovala ve své krvavé, pomýlené cestě na půltuctů míst po celé trýzněné zeměkouli. Breen ji do schématu nezanášel, novinové titulky tu byly pro každého, kdo uměl číst. Soustředil se na zvláštní skutečnosti uváděné na ostatních novinových stránkách, na skutečnosti, které samy o sobě neznamenal nic, ale pokud je člověk bral jako celek, ukazovaly zlověstné tendence.

Zapsal do seznamu ceny akcií na burze, dešťové srážky, pšeničné výnosy, ale nejvíce ho uchvátily články spadající do „období hlouposti“. Jistě, někteří lidé dělají hloupé věci vždy – ale kde je ten bod zlomu, kdy se pitomost stane samozřejmostí? Kdy se kupříkladu staly profesionální modelky připomínající zombie uznávanými ideály amerického ženství? Kde je hranice mezi Národním týdnem

rakoviny a Národním týdnem atletických nohou? Kterého dne se americký lid definitivně rozloučí se zdravým rozumem?

Vezměme si transvestity. Muži i ženy se oblékali podle určitých zvyklostí, které nebyly nijak pevně stanoveny, ale zdálo se, že jsou v naší kultuře hluboce zakořeněny. Kde nastal zvrat? S obleky Marlene Dietrichové, vyrobenými na zakázku? Ke konci čtyřicátých let dvacátého století neexistoval pánský druh oblečení, který by nemohla na veřejnosti nosit i žena – ale kdy tu mez začali překračovat muži? Měl by počínat duševními mrzáky, kteří ztělesňovali slovo „transvestita“ v Greenwich Village a Hollywoodu dlouho před tím, než to začalo? Nebo byli jen „zbloudilými střelami“ a na křivku nepatřili? Začalo to nějakým neznámým, úplně normálním mužem, který šel na maskarní ples, a tam zjistil, že sukně jsou ve skutečnosti pohodlnější a praktičtější než kalhoty? Nebo byla počátkem obnova skotského vlastnictví, která se projevovala nošením skotských sukní mnoha Američany skotského původu?

Zeptejte se lumíka na jeho pohnutky! Výsledek ležel před ním, novinové články. V Chicagu transvestismus provozovaný těmi, kdo odmítal vojenskou službu vyústil v jejich hromadné zatčení, které skončilo ohromným společným soudním přelíčením, jehož jediným výsledkem bylo, že se státní zástupce dostavil na stání v zástěře a vyzval soudce, aby podstoupil vyšetření, které by přesně stanovilo jeho skutečné pohlaví. Soudce ranila mrtvice, zemřel a soudní líčení bylo odročeno – podle Breenova názoru odročeno navždy, pochyboval, že by konkrétně tento puritánský zákon byl ještě někdy v budoucnu uplatňován.

Nebo zákony týkající se exhibicionismu, když už jsme u toho. Poté, co se pokusili omezit syndrom Gypsy Roseové tím, že si ho prostě nebudou všimát, vymkl se kontrole. Teď tu byl případ s Církví společenství všech duší, ve které pastor znovu zavedl při obřadech nahotu. V tomhle tisíciletí pravděpodobně poprvé, pomyslel si Breen, pokud nepočítáme nějaké ty bláznivé sekty v Los Angeles. Důstojný pán tvrdil, že obřad se přesně shodoval s „tancem velekněžek“ ze starobylého chrámu v Karnaku.

To je možné, ale Breen byl důvěrně informován, že „kněžky“ dříve pracovaly v oblasti varieté a různých nočních podniků. V každém případě duchovní vůdce s tím skončil a nebyl zatčen.

Za dva týdny nabízelo obdobnou podívanou sto devět církví v třiatřiceti státech. Breen je zanesl na křivky.

Zdálo se mu, že tato choulostivá výstřednost nijak nesouvisí s překvapivým vzestupem odpadlých evangelických sekt po celé zemi. Tyto církve byly pravé, seriózní a chudé – ale vzrůstaly, už od války. Teď se množily jako kobylinky.

Statisticky to vypadalo jako jasná věc, Spojené státy se opět začínaly obracet k Bohu. Dal to do vztahu s transcendentalismem a výpravou Svatých posledních dnů. Hmm, ano, to sedělo. A křivka se blížila k vrcholu.

Nastala doba splatnosti miliard z válečných obligací, sňatky uzavřené za války se v Los Angeles projevíly vysokým počtem školáků. Hladina řeky Colorado byla na rekordně nízké úrovni a věže na Lake Mead čněly vysoko nad vodou. Obyvatelé Angeles ale páchali sebevraždy a dál zalévali trávníky jako obvykle. Zmocnění okresní vodohospodářské komise se tomu snažili zabránit. Tento úkol padl na policejní síly padesáti „svrchovaných“ městských čtvrtí. Kohoutky zůstaly otevřené a dál jimi unikala životně důležitá míza pouštního ráje.

Sjezdy čtyř obvyklých politických stran – Tradicionalistů, Pravých republikánů, Skutečných pravých republikánů a Demokratů – přitahovaly jen málo pozornosti, protože Nevědoucí se dosud nesešli. Skutečnost, že „Americký manifest“, jak si Nevědoucí raději říkali, tvrdil, že není politickou stranou, ale vzdělávací společností, mu nijak na moci neubralo. Jaká ale byla moc Nevědoucích? Jejich začátky byly tak nejasné, že Breen se musel vrátit v čase zpět a hrabat se v evidenci, právě tento týden ho někdo už dvakrát přímo v jeho vlastní kanceláři přesvědčoval, aby se k nim přidal – jednou to byl šéf a podruhé vrátný.

Nebyl schopen Nevědoucí do schématu zanést. Běhal mu z nich mráz po zádech. Prozkoumal náležitý sloupec a zjistil, že jejich publicita se zmenšovala, zatímco počet členů prudce stoupal.

Krakatoa vybuchla osmnáctého července. Byl to první důležitý transpacifický televizní přenos. Vliv tohoto výbuchu na východ a západ slunce, sluneční konstantu, průměrnou teplotu a dešťové srážky se

toho roku projevil až později.

Geologický zlom San Andreas, jehož napětí se od neštěstí na Long Beach v roce 1933 nezmírnilo, pokračoval ve vytváření nerovnováhy na křivkách – nezhojené zranění táhnoucí se napříč celým západním pobřežím.

Vybuchla Pelee a Etna. Mauna Loa byla stále v klidu.

Zdalo se, že létající talíře přistávají denně v každém státě. Nikdo však neviděl ani jeden na zemi – nebo je zkoumalo ministerstvo obrany? S důvěrnými informacemi, které si byl schopen obstarat, byl Breen nespokojen, v některých byl obsah alkoholu opravdu vysoký. Mořský had na Ventura Beach byl však skutečný, viděl ho. Jeskynního člověka v Tennessee ověřit nemohl.

Třicet jedno tuzemské letecké neštěstí za poslední červencový týden – byla to sabotáž nebo propadající se křivka na schématu? A ta epidemie nového typu dětské obrny, která pokročila ze Seattlu do New Yorku? Čas velké epidemie? Breenovo schéma to tvrdilo. Ale co bakteriologická válka? Mohl by graf vědět, že by slovanští biochemikové v pravý čas dokončili účinný vir a bacilonosič?

Nesmysl!

Křivky však, pokud vůbec něco znamenaly, zahrnovaly i „svobodnou vůli“, zprůměrovaly všechna jednotlivá rozhodnutí ve světě statistiky a výsledkem byla plynulá funkce. Každé ráno proudily tři miliony „lidí se svobodnou vůlí“ do centra New Yorku a každý večer se opět valily nazpátek, všichni to dělali z vlastního „svobodného rozhodnutí“ a všichni na plynulé a předpověditelné křivce.

Zeptejte se lumika! Zeptejte se všech lumíků, živých i mrtvých. Nechte je o tom hlasovat!

Breen odhodil zápisník stranou a zavolal Meade. „To je moje oblíbená statistická jednotka?“

„Potty! Myslela jsem na tebe.“

„Ovšem. Dnes večer máš volno.“

„Ano, ale ještě z jiného důvodu. Potiphare, už jsi se někdy byl podívat na Velkou pyramidu?“

„Nebyl jsem ještě ani u Niagarských vodopádů. Hledám bohatou ženu, abych mohl cestovat.“

„Dám ti vědět, až budu mít první milion, ale...“

„To je tenhle týden poprvé, co jsi mi učinila návrh.“

„Zmlkni. Už jsi někdy zkoumal proroctví, která našli uvnitř pyramidy?“

„Podívej, Meade, to je ve stejné kategorii jako astrologie – pouze pro šarlatány, můj rozum.“

„Ano, samozřejmě. Ale myslela jsem, Potty, že se zajímáš o všechno zvláštní. Tohle je zvláštní.“

„Aha, omlouvám se. Pokud jde o něco z ‚období hlouposti‘, podíváme se na to.“

„Dobře. Vařím ti dnes večer?“

„Je středa, že?“

„Jak rychle se sem dostaneš?“

Pohlédl na hodinky. „Vyzvednu tě za jedenáct minut.“ Vzpomněl si na své strniště. „Ne, za dvanáct a půl.“

„Budu připravená. Paní Megeathová říká, že tyhle pravidelné schůzky znamenají, že se se mnou chceš oženit.“

„Nevšímej si jí. Je to jen statistická jednotka a já jsem vrtkavá veličina.“

„No dobře. Už z toho milionu mám dvě stě čtyřicet sedm dolarů. Zatím ahoj!“

Kořist, kterou mu chtěla Meade ukázat, bylo obyčejné rosikruciánské dílo, pečlivě vytištěné včetně snímku (byl retušovaný, tím si byl jistý), sporné čáry na zdi chodby, které údajně předpovídaly různými přerušeními veškerou budoucnost. Bylo tady neobvyklé časové měřítko, ale všechny důležitější události na ní byly zaznamenány – pád Říma, nájezd Normanů, objevení Ameriky, Napoleon, světové války.

Zajímavé na ní bylo, že náhle končila – v současnosti.

„Tak co na to říkáš, Potty?“

„Myslím si, že kameníkovi došly síly. Nebo ho propustili. Nebo si zjednali nového velekněze s jinými záměry.“ Zastrčil to do svého stolu. „Díky. Popřemýšlím, jak to zanést do schématu.“

Znovu to však vyndal a použil odpichovátko a lupu.

„Tohle tvrdí,“ oznámil, „že zánik nastane koncem srpna – pokud to ovšem není mušinec.“

„Ráno nebo odpoledne? Musím vědět, jak se mám obléknout.“

„Bude dobré obout si boty. Všichni boží vyvolení měli boty.“ Odložil to.

Chvíli mlčela a pak pronesla: „Potty, není to o tom, kdy je čas zmizet?“

„Prosím tě! Děvče, nedovol tomuhle, aby tě to nějak ovlivnilo. Je to nesmysl z období hlouposti.“

„Ano. Ale podívej se na svoje schéma.“

Přesto si však druhý den odpoledne udělal volno a strávil ho v čítárně hlavní knihovny, kde si potvrdil své mínění o jasnovídcích. Nostradamus byl domýšlivý a pošetilý a matka Shippey byla ještě horší. U každého se dalo najít cokoli, co by tam hledal.

Našel v Nostradamovi jeden odstavec, který se mu líbil: „Orientálec vyjde ven ze svého sídla... přejde nebem, vodami i sněhem a každého zasáhne svou zbraní.“

To znělo jako čin, který se podle očekávání ministerstva obrany pokusí komouši provést západním spojencům.

Byl to však také popis každého nájezdu, co lidstvo pamatovalo, který přišel „zevnitř“.

Blbost!

Když se dostal domů, vyhledal otcovu Bibli a pustil se do Zjevení. Nemohl nalézt nic, čemu by dokázal porozumět, ale okouzilo ho opětovné použití přesných čísel. Za okamžik knihu prolistoval.

Oko mu padlo na přísloví „Nechval dne před večerem“.

Odložil knihu a měl pocit pokory, rozhodně ho to však nepovzbudilo.

Druhý den ráno se spustil déšť.

Miss hvězdného úsvitu byla mistry instalatéry zvolena „Instalatérskou Miss“ ve stejný den, kdy ji majitelé pohřebních ústavů určili za „Tělo, které bych nejraději připravoval“, a nemohla být tím pádem volena v soutěži Přitažlivých osobností.

Kongres odhlasoval částku jeden dolar třicet sedm centů jako náhradu pro Thomase Jeffersona Meekse za škody, které mu byly jako pomocnému poštovnímu doručovateli způsobeny při shonu o Vánocích roku 1936, schválil jmenování pěti generálporučíků a jednoho velvyslance a ukončil jednání za necelých osm minut.

U hasicích přístrojů ve středozápadním sirotčinci se osvědčilo, když nebyly naplněny ničím jiným než vzduchem.

Kancelář vedoucího fotbalového klubu finančně přispěla na zaslání mírových poselství a vitamínů Politbyru.

Obchod s cennými papíry poklesl o devatenáct bodů a telegrafy o tom informovaly s dvouhodinovým zpožděním.

Wichita v Kansasu zůstávala zatopená, zatímco Phoenix v Arizoně přerušil dodávky pitné vody do oblastí za hranicemi města.

A Potiphar Breen zjistil, že nechal svůj nepromokavý plášť v penziónu Meade Barstowové.

Zavolał její bytné, ale paní Megeathová ho předala Meade.

„Co děláš v pátek doma?“ dotazoval se.

„Ředitel divadla mě propustil. Teď si mě budeš muset vzít.“

„Mě by sis nemohla dovolit. Meade, vážně, děvče, co se stalo?“

„Stejně jsem z té díry chtěla odejít. Posledních šest týdnů byl v provozu stroj na popcorn. Dnes jsem dvakrát celý Příběh Lany Turnérové proseděla. Neměla jsem nic na práci.“

„Přijdu.“

„Jedenáct minut?“

„Prší. Dvacet – když budu mít štěstí.“

Zabralo mu to téměř hodinu. Z bulváru Santa Monica se stala splavná řeka, na bulváru Sunset bylo ucpané metro. Když se snažil překonat říčky, které vedly k domu paní Megeathové, zjistil, že výměna pneumatiky, když je kolo uvězněné přívalem vody, představuje problém.

„Potty!“ vykřikla, když chvátil dovnitř. „Jsi mokrá jako myš.“

Rázem byl zabalen do příkrývky, která patřila nebožtíku panu Megeathovi a zatímco mu paní Megeathová v kuchyni sušila šaty, usrkával horké kakao.

„Meade, jsem také ‚na volné noze‘.“

„Co? Odešel jsi ze zaměstnání?“

„Ne tak docela. Starý pán Wiley měl několik měsíců jiný názor na moje odpovědi než já. Příliš mnoho

extrémních činitelů v číslech, která jsem mu dal, aby je předal zákazníkům. Ne že bych měl sám na sebe takový názor, ale on měl dojem, že jsem přehnaně pesimistický.“

„Ale měl jsi pravdu!“

„Odkdy je muž, který má pravdu, oblíbencem svého šéfa? Ale kvůli tomu mě nevyhodil, to byla jen záminka. Chce člověka, který podpoří program Nevědoucích odbornými frázemi a toho bych se já neúčastnil.“ Přešel k oknu. „Prší víc.“

„Ale Nevědoucí nemají žádný program.“

„To vím.“

„Potty, měl jsi se k nim přidat. Nic to neznamená. Já jsem se přidala před třemi měsíci.“

„K čertu, ty jsi to udělala!“

Pokrčila rameny. „Zaplatíš dolar, ukážeš se na dvou setkáních a nechají tě být. Udržela jsem si tím práci na další tři měsíce. Co je na tom?“

„Dobře, jen je mi líto, že jsi to udělala, to je všechno. Zapomeň na to, Meade, voda venku už stoupla nad obrubníky.“

„Měl bys tu raději zůstat přes noc.“

„Hmm... nechce se mi nechat Entropy v téhle slotě celou noc zaparkované venku. Meade?“

„Ano, Potty?“

„Oba jsme bez práce. Jak by se ti líbilo, kdybychom zmizeli na sever k Mojave a našli si tam nějaké suché místo?“

„To by bylo nádherné. Ale podívej, Potty, je to nabídka k sňatku nebo jen návrh?“

„Netlač mě do takových ‚buď a nebo‘. Je to prostě jen návrh na dovolenou. Chceš si vzít garde?“

„Ne.“

„Tak si sbal věci do tašky.“

„Hned? Ale jak si mám sbalit věci? Chceš mi naznačit, že je čas zmizet?“

Obrátil se k ní a pak opět pohlédl z okna.

„Nevím,“ řekl pomalu, „ale ten déšť by mohl nějakou dobu trvat. Neber si s sebou nic, co nemusíš, ale nenechávej tu nic, bez čeho se neobejdeš.“

Vzal si zpátky od paní Megeathové svoje šaty, když byla Meade nahoře. Sešla dolů oblečená do kalhot, nesla dvě velké tašky a v podpaží zašlého medvídka.

„Tohle je Winnie,“ řekla.

„Winnie Pů?“

„Ne, Winnie Churchill. Když jsem se cítila špatně, slíbil mi krev, pot a slzy a pak mi bylo lépe. Řekl jsi, že si mám vzít všechno, bez čeho bych se neobešla, ne?“ Úzkostlivě na něj pohlédla.

„Správně.“ Vzal její tašky. Jak se zdálo, paní Megeathovou uspokojilo vysvětlení, že než začnou hledat práci, jedou na návštěvu k jeho (smyšlené) tetě do Bakersfieldu. Přivedla ho do rozpaků, když ho na rozloučenou políbila a řekla mu, aby „se staral o její holčičku“.

Bulvár Santa Monica byl neprůjezdný. Když stáli v řadě aut na Beverly Hills, pokoušel se naladit autorádio, ozývaly se různé skřeky a praskání a pak konečně na jedné stanici někdo říkal pronikavým, vysokým odměřeným hlasem, „že nám Kreml dal ultimátum do západu slunce, abychom opustili město. Tady je váš newyorský zpravodaj, který si myslí, že ve dnech jako jsou tyto, musí každý Američan sám udržovat svůj střelný prach v suchu. A nyní předávám slovo.“

Breen autorádio vypnul a pohlédl na Meadinu tvář. „Nedělej si starosti,“ pronesl. „Takhle mluví už roky.“

„Myslíš, že jen zastrašují?“

„To jsem neřekl. Řekl jsem ‚nedělej si starosti‘.“

Pomáhala mu zabalit věci, bral si ostatně jen ty „nutné k přežití“ – konzervy, veškeré teplé oblečení, sportovní pušku, ze které už přes dva roky nevystřelil, lékárníčku se všemi léky, co obsahovala. Vysypal věci ze svého stolu do krabice, tu pak strčil na zadní sedadlo auta společně s konzervami, knihami a kabáty a přikryl kořist všemi dekami, které v domě měl. Vrátili se zpátky po vratkých schodech, aby naposledy zkontrolovali, že vzali vše potřebné.

„Potty, kde je tvoje schéma?“

„Srolované v přihrádce nad zadním sedadlem. Myslím, že je to všechno – vlastně, počkej chvíli!“
Přešel k polici nad stolem a začal z ní sundávat malé, zřejmě jakési vědecké časopisy. „Málem jsem tu nechal svého Western Astronoma a Sborník prací astronomické asociace.“

„Proč je bereš s sebou?“

„Jsem v jejich čtení určitě nejméně o rok pozadu. Teď na ně možná budu mít čas.“

„Hmm... Potty, dívat se na tebe, jak si čteš odborné časopisy, to není právě moje představa dovolené.“

„Uklidni se, děvče! Ty sis vzala Winnieho, já si беру tohle.“

Zmlkla a pomohla mu. Spočinul ještě toužebným pohledem na své elektrické počítače, ale usoudil, že to už by bylo moc. Dokázal si vystačit s logaritmickým pravítkem.

Když auto se šploucháním vyjelo na ulici, pronesla: „Potty, jak jsi na tom s penězi?“

„S penězi? Domnívám se, že dobře.“

„Chci tím říct, že odjíždíme, banky jsou zavřené a tak.“ Ukázala svou peněženku. „Moje banka je tohle. Není to moc, ale může se to hodit.“

Usmál se a pohládl ji po koleni. „Dobré děvče! Já na své bance sedím, začal jsem měnit všechno na hotové peníze už od začátku roku.“

„Aha. Já jsem zrušila svůj bankovní účet hned poté, co jsme se setkali.“

„To jsi udělala? To jsi musela vzít moje řeči vážně.“

„Vždycky tě беру vážně.“

Kaňon Mint byl jako noční můra, jeli rychlostí pět mil za hodinu a viditelnost byla omezená na zadní světla kamionu před nimi. Když se zastavili na kávu v Halfway, potvrdilo se jim, co se zdálo jasné – průsmyk přes Cajon byl uzavřen a doprava byla ze silnice 66 odkloněna na objížděku, která vedla přes vedlejší průsmyk.

Po dlouhé, dlouhé době se dostali na odbočku k Victorville a doprava trochu prořídla – což bylo dobře, protože se na straně u řidiče rozbil stěrač a oni se řídili podle směrových ukazatelů.

Kousek před Lancasterem náhle pronesla: „Potty, má tahle kára ve výbavě šnorchl?“

„Ani nápad.“

„To bychom tedy měli raději zastavit. Vidím kousek od silnice nějaké světlo.“

Světlo vycházelo z parkoviště. Meade vyřešila boj mezi šetrností a společenskými zvyklostmi tak, že se do knihy hostů zapsala sama, a dostali společnou chatku. Viděl, že uvnitř jsou dvě samostatná lůžka a nechal věcem volný průběh. Meade si zalezla do postele se svým medvídkem a nepožádala ho ani o polibek na dobrou noc. Tma už pomalu ustupovala šedivému, mokrému ránu.

Vstali pozdě odpoledne a rozhodli se, že tu zůstanou ještě jednu noc a pak budou pokračovat na sever směrem k Bakersfieldu. Oblast vysokého tlaku údajně směřovala na jih a hrnula před sebou teplo a vlhko, které Jižní Kalifornii dusilo. Chtěli se tam dostat. Breen opravil stěrač, koupil dvě nové pneumatiky, aby vyměnil zničenou rezervu, k nákladu přidal nějaké tábornické potřeby a pro Meade koupil dámskou automatickou pistoli ráže 32 milimetrů.

„K čemu to je?“ zajímala se.

„No, máš s sebou docela dost peněz.“

„Aha. Já myslela, že ji třeba budu potřebovat k tomu, abych tě mohla odhánět.“

„Tedy, Meade...“

„To je v pořádku. Díky, Potty.“

Navečeřeli se a právě skládali do auta věci, které odpoledne nakoupili, když přišlo zemětřesení. Pět palců deště za dvacet čtyři hodin, více než tři miliardy tun vody náhle nahromaděných v rozsedlině, která už tak byla pod velkým tlakem, všechno se utrhlo v jediném podzvukovém zahřmění, při kterém se stahoval žaludek.

Meade náhle dosedla na mokrou zem, Breen zůstal stát, ale klátil se jako medvěd. Když se země uklidnila, trvalo to asi třicet sekund, pomohl jí vstát.

„Jsi v pořádku?“

„Mám promočené kalhoty.“ Mrzutě dodala: „Ale Potty, ve vlhkém počasí se země nikdy neotřásá. Nikdy. Sám jsi to říkal.“

„Uklidni se, můžeš?“ Otevřel dveře od auta a pustil rádio, netrpělivě čekal, až se zahřeje.

„... Vaše stanice Sunshine v Riverside v Kalifornii. Pokud chcete být informováni o dalším vývoji, nepřepínejte na jinou stanici. V tuto chvíli nelze stanovit rozsah katastrofy. Vodovod na řece Colorado je zničený, není znám rozsah poškození ani jak dlouho potrvá oprava. Pokud víme, vodovod na Owens River Valley je možná neporušený, ale všechny osoby v oblasti Los Angeles byly upozorněny, aby si vodu v něčem uchovávaly. Já osobně doporučuji vystrčit ven necky a nachytat do nich dešťovou vodu.“

„Teď přečtu něco ze standardních pokynů pro případ pohromy, cituji: ‚Veškerou vodu převařujte. Zůstaňte v klidu doma a nepropadejte panice. Vyhybejte se dálnicím. Spolupracujte s policií a poskytněte – ‚Joe! Vezmi ten telefon!‘ – poskytněte pomoc tam, kde je třeba. Nepoužívejte telefony mimo. Okamžik! Nepotvrzené hlášení z Long Beach udává, že nábřeží Wilmingtonu a San Pedra je do výše pěti palců zatopené. Opakuji, je to nepotvrzené. Tady je zpráva od velícího generála Marche Fielda: ‚Oficiální výzva: Všichni vojáci se budou hlásit...‘“

Breen rádio vypnul. „Nastup do auta.“

Zastavil ve městě, kde se mu podařilo nakoupit šest pětigalonových kanystrů a jeden, jaký se vozí v džípech. Natankoval do nich benzín, nacpal je k dekám na zadní sedadlo a navrch postavil tučt plechovek s olejem. Potom se rozjeli.

„Co to děláme, Potiphare?“

„Chci se dostat na západ od dálnice, která vede údolím.“

„Na nějaké určité místo na západě?“

„Myslím, že ano. Uvidíme. Starej se o rádio, ale sleduj i silnici. Ten benzín vzadu mě znervózňuje.“

Přes město Mojave a na severozápad na silnici 466, která vede k pohorí Tehachapi... Signál byl v průsmyku slabý, ale to, co Meade dokázala zachytit, potvrzovalo první obavy – bylo to horší než zemětřesení v roce 1906, horší než San Francisco, Managua a Long Beach dohromady.

Když se dostali z hor, počasí se trochu zlepšilo, ukázalo se několik hvězdiček. Breen zabočil z dálnice doleva, projel po okresní silnici jižně od Bakersfieldu a dostal se na dálnici 99 jižně od Greenfieldu. Byla, jak se obával, už ucpaná uprchlíky. Byl nucen pokračovat několik mil v proudu aut, než mohl zamířit na západ od Greenfieldu směrem na Taft. Zastavili na západním okraji města a najedli se v hospodě, která měla otevřeno celou noc.

Právě se chystali nastoupit zpátky do auta, když náhle spatřili přímo na jihu „svítání“. Růžové světlo se téměř okamžitě rozšířilo, až zaplnilo oblohu a pohaslo. Tam, kde se zjevilo, se rudofialový sloupovitý mrak na vrchu rozšířil jako houba.

Breen na to zíral, pak rychle pohlédl na hodinky a příkře pronesl: „Nastup do auta. To bývalo Los Angeles. Nastup do auta!“

Několik minut nepromluvil a věnoval se řízení. Zdálo se, že Meade je v šoku, neschopná vydat jedinou hlásku. Když je dostihl zvuk, opět pohlédl na hodinky.

„Šest minut a devatenáct sekund. To je asi přesné.“

„Potty, měli jsme s sebou vzít paní Megeathovou.“

„Jak jsem to měl vědět?“ řekl dopáleně. „A kromě toho, starý strom přece nemůžeš přesazovat. Jestli ji to zasáhlo, ani o tom nevěděla.“

„Bože, to doufám.“

„Uděláme všechno, co můžeme, abychom zachránili sami sebe. Vezmi si baterku a podívej se na mapu. Chci u Taftu uhnout na sever a jet směrem k pobřeží.“

„Ano, Potiphare.“

Utišila se a udělala, co řekl. V rádiu nebylo nic, dokonce ani stanice v Riverside, celé vysílací pásmo bylo zastřené zvláštním šumem, jako když prší na okno.

Jakmile se přiblížili k Taftu, zpomalil, a když zahlédl odbočku na sever na státní silnici, odbočil. Téměř okamžitě na silnici před nimi vyskočila postava a divoce mávala rukama. Breen dupnul na brzdou.

Muž přešel na levou stranu auta a zaklepal na okno. Breen ho stáhnul. Pak už jen hloupě zíral na pistoli, kterou muž držel v levé ruce.

„Ven z auta,“ řekl cizinec ostře. „Chci ho.“

Meade se natáhla přes Breena, vrazila svou dámskou pistoli muži do obličeje a stiskla spoušť. Breen

ucítil zášleh na vlastní tváři, ani si výstřelu nevšimnul. Muž vypadal zmateně, v horním rtu měl čistou díрку, ze které zatím netekla krev – pak se pomalu sesunul vedle auta.

„Jed!“ vykřikla Meade vysokým hlasem. Breen zalapal po dechu. „Ale ty...“

„Jed! Šlápní na to!“

Pokračovali po státní silnici přes Los Padres National Forest a zastavili jen jednou, aby přelil benzin z kanystrů do nádrže. Odbočili na nebezpečnou silnici. Meade se dál snažila něco chytit v rádiu, jednou naladila San Francisco, ale bylo tam moc rušení a nebylo rozumět. Potom naladila Salt Lake City, slabě, ale zřetelně:

„...protože nebylo hlášeno, že by naše radary něco zachytily, musíme předpokládat, že bomba byla v Kansas City spíše umístěna než na něj shozena. Je to jen předběžný dohad, ale...“ Vjeli do hlubokého úvozu a zbytek jim unikl. Když se šumící krabice opět probudila k životu, ozval se z něj nový, břitký hlas: „...Velitelství vzdušné obrany, hovoříme k vám přes zvláštní spoj. Zpráva, že Los Angeles bylo zasaženo atomovou bombou, je naprosto nepodložená. Je pravda, že západní metropole utrpěla při zemětřesení velké škody, ale to je vše. Vládní činitelé a pracovníci Červeného kříže jsou na místě, aby se postarali o oběti, ale – znovu opakuji – nejednalo se o atomovou bombu. Takže zachovejte klid a zůstaňte ve svých domovech. Takové poplašné zvěsti mohou Spojeným státům způsobit stejné škody jako nepřátelské bomby. Nezdržujte se na dálnicích a naslouchejte...“

Breen rádio vypnul. „Někdo,“ pronesl trpce, „zase rozhodl, že se vůbec nic nestalo. Nebudou nám říkat žádné špatné zprávy.“

„Potiphare,“ řekla Meade ostře, „to byla atomová bomba, že?“

„Byla. A teď nevíme, jestli šlo jen o Los Angeles a Kansas City, nebo o všechna velká města v zemi. Všechno, co víme je, že nám lžou.“

Soustředil se na řízení. Cesta byla velmi špatná.

Když se začalo rozednívat, promluvila Meade: „Potty, víš kam jedeme? Jenom se držíme stranou od měst?“

„Myslím, že vím. Pokud jsem nezabloudil.“ Pozorně se rozhlédl. „Ne, jedeme dobře. Vidiš ten kopec nahoře před námi, ten s těmi třemi celníky z profilu?“

„Ty velké kamenné sloupy. To jsou určité mezníky. Teď vyhlížím soukromou cestu. Vede k lovecké chatě, která patří dvěma mým přátelům. Je to vlastně starý ranč, ale jako ranč nevynášel.“

„Nebude jim vadit, že tam budeme?“

Pokrčil rameny. „Jestli přijdou, zeptáme se jich. Ovšem jestli přijdou. Žili v Los Angeles.“

Soukromá cesta plnila kdysi úlohu mizerné nákladní vlečky, teď byla téměř neprůjezdná. Konečně se však dostali na kopec, z kterého dohlédli téměř až k Tichému oceánu. Odtud sjeli do krytého údolí, kde stála chata.

„A jsme tady, děvče. Konec cesty.“

Meade vzdychla. „Vypadá božsky.“

„Myslíš, že bys mohla schrastit něco k snídani, zatímco budu vykládat? V kůlně je snad nějaké dřevo. Poradiš si s kamny?“

„Vyzkoušej mě.“

O dvě hodiny později stál Breen na kopci, kouřil cigaretu a díval se na západ do kraje. Přemýšlel, jestli ve směru, kde leželo San Francisco, neviděl mrak ve tvaru hříbu. Rozhodl se, že vzhledem ke vzdálenosti se to odehrálo nejspíš jen v jeho fantazii. Na jihu nebylo určitě nic takového k vidění.

Z chaty vyšla Meade. „Potty!“

„Tady nahoře.“

Přidala se k němu, chytla ho za ruku a usmála se, pak mu vzala cigaretu a zhluboka z ní potáhla. Vyfoukla kouř a řekla: „Vím, že je to ode mě asi hříšné, ale cítím se ve větší pohodě než kdykoli v několika posledních měsících.“

„Já vím.“

„Viděl jsi ve spíži ty potraviny v konzervách? Mohli bychom tady přečkat i tuhou zimu.“

„Možná budeme muset.“

„Předpokládám. Kéž bychom měli krávu.“

„Co bys dělala s krávou?“
„Každé ráno, než jsem běžela na autobus do školy, jsem čtyři dojila. Taky umím zabít prase.“
„Pokusím se ti nějaké sehnat.“
„Udělej to a já to zatím dokouřím.“ Zívla. „Jsem najednou hrozně ospalá.“
„Já také. A trochu udivený.“
„Pojďme spát.“
„Ach, ano. Meade?“
„Ano, Potty?“
„Možná tady nějakou chvíli zůstaneme. To ale víš, ne?“
„Ano, Potty.“
„Vlastně by bylo moudré nehnout se odsud, dokud všechny ty křivky nezačnou znovu stoupat. Měly by přece, ne?“
„To ano. Spočítal jsem to.“
Zaváhal a pak pokračoval: „Meade, vezmeš si mě?“
„Ano.“ Přistoupila k němu.
Po chvíli ji jemně odstrčil a řekl: „Má drahá, moje nejdražší. Mohli bychom sjet dolů a v nějakém městečku najít kněze.“
Klidně na něj pohlédla. „To by nebylo moc chytré, ne? Chci tím říct, že nikdo tady o nás neví a to právě chceme. Kromě toho, tvoje auto by sem podruhé nemuselo po téhle cestě vyjet.“
„Ne, nebylo by to moc chytré. Ale chci udělat správnou věc.“
„To je v pořádku, Potty. Je to v pořádku.“
„Dobrá, pak tedy... poklekní tady se mnou. Řekneme to společně.“
„Ano, Potiphare.“ Klekla si a on ji vzal za ruku. Zavřel oči a tiše se modlil.
Když je otevřel, pronesl: „V čem je problém?“
„Štěrk mě tlačí do kolen.“
„Tak se postavíme.“
„Ne. Podívej, Potty, proč prostě nejdeme dovnitř a neřekneme to tam?“
„Co? Ale děvče, to bychom mohli něco z toho zapomenout. Teď opakuj po mně: Já, Potiphar, si беру tebe, Meade...“

OFICIÁLNÍ HLÁŠENÍ: STANICE V DOSAHU AŽ TOTO VYSÍLAJÍ DVAKRÁT. VLÁDNÍ ZPRAVODAJ ČÍSLO DEVĚT

DŘÍVE UVEŘEJNĚNÉ DOPRAVNÍ ZÁKONY NEBYLY V MNOHA PŘÍPADECH DODRŽOVÁNY. HLÍDKY MAJÍ NAŘÍZENO BEZ VÝSTRAHY STŘÍLET A VOJENŠTÍ SOUDCI MAJÍ POKYNY, ABY ZA NEOPRÁVNĚNÉ SKLADOVÁNÍ BENZINU UDĚLOVALI TREST SMRTI. KARANTÉNNÍ PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ S VEDENÍM BIOLOGICKÉ VÁLKY A S OZÁŘENÍM MUSÍ BÝT BEZVÝHRADNĚ DODRŽOVÁNY. AŽ ŽIJÍ SPOJENÉ STÁTY! GENERÁL PORUČÍK HARLEY J. NEAL, ÚŘADUJÍCÍ VLÁDNÍ VELITEL.

VŠECHNY STANICE MUSÍ TUTO ZPRÁVU VYSÍLAT DVAKRÁT.

JSTE NA VLNĚ RÁDIA SVOBODNÁ AMERIKA. PŘEDEJTE TO DÁL, CHLAPCI! GUVERNÉR BRANDLEY DNES PODLE NÁSTUPNICKÉHO PRAVIDLA SLOŽIL DO RUKOU NEJVYŠŠÍHO SOUDCE ROBERTSE PREZIDENTSKOU PŘÍSAHU. PREZIDENT JMENOVAL THOMASE DEWEYE MINISTREM ZAHRANIČÍ A PAULA DOUGLASE MINISTREM OBRANY. JEHO DRUHÝM OFICIÁLNÍM ČINEM BYLO TO, ŽE ZBAVIL ZRÁDCE VŠECH HODNOSTÍ A ZPLNOMOCNIL KTERÉHOKOLI OBČANA NEBO STÁTNÍHO ZAMĚSTNANCE TAKOVÉ ZRÁDCE ZADRŽET. VÍCE SDĚLÍME POZDĚJI. PŘEDEJTE TUTO ZPRÁVU DÁL.

HALO, CQ, CQ, CQ. TADY W5KMR, FREE-PORT. QRR, QRR! JE NĚKDO NA PŘÍJMU? KDOKOLIV! UMÍRÁME TADY DOLE JAKO MOUCHY. CO SE STALO? ZAČÍNÁ TO

HOREČKOU A PALČIVOU ŽÍZNÍ, ALE NEMŮŽEME POLYKAT. POTŘEBUJEME POMOC. JE NĚKDO NA PŘÍJMU? HALÓ, CQ 75, CQ 75 TADY W5 KAREL MARTIN RADEK VOLÁM QRR A CQ 75. NĚKOHO... KOHOKOLIV!

TOTO JE ČAS PÁNĚ, POD ZÁŠTITOU SWANOVA ELIXÍRU, NÁPOJE, KTERÝ NAPLNÍ VAŠE ČEKÁNÍ NA KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉ BOŽÍ HODNOTOU. CHYSTEJTE SE VYSLECHNOUT POSELSTVÍ ÚTĚCHY OD SOUDCE BROOM-FIELDA, POSVĚCENÉHO ZÁSTUPCE KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉHO NA ZEMI. NEJDŘÍVE VŠAK ZPRÁVA – POSÍLEJTE SVÉ PŘÍSPĚVKY SPASITELI DO CLINTU V TEXASU. NEPOKOUŠEJTE SE JE ZASLAT POŠTOU – SVĚŘTE JE POSLU KRÁLOVSTVÍ NEBESKÉHO NEBO POUTNÍKU, KTERÝ CESTUJE TÍMTO SMĚREM. A NYNÍ UŽ KOSTELNÍ CHÓR DOPROVÁZENÝ HLASEM VYSVĚCENÉHO ZÁSTUPCE.

PRVNÍM PŘÍZNAKEM JSOU MALÁ ZARUDLÁ MÍSTA V PODPAŽÍ. SVĚDÍ. ULOŽTE PACIENTY OKAMŽITĚ DO POSTELE A UDRŽUJTE JE V TEPLE POD PŘIKRÝVKOU. POTOM SE PEČLIVĚ VYDRHNĚTE A NOSTE ROUŠKU, PROTOŽE DOSUD NEVÍME, JAK SE TATO CHOROBA PŘENÁŠÍ. PŘEDEJTE TUTO ZPRÁVU DÁL, ED.

NIKDE NA TOMTO SVĚTADÍLE NEBYLY HLÁŠENY ŽÁDNÉ DALŠÍ VÝSADKY. MYSLÍME SI, ŽE TĚCH NĚKOLIK MÁLO VÝSADKÁŘŮ, KTERÍ UNIKLI PRVOTNÍMU KRVEPROLITÍ, SE SKRÝVÁ V POCONOSU. STRÍLEJTE – ALE BUĎTE OPATRNÍ, MOHLA BY TO BÝT TETA TESSIE. Z DÁLKY A ČISTĚ. DO ZÍTŘEJŠÍHO POLEDNE.

Statistické křivky začaly znovu stoupat. Breen o tom už nepochyboval. Možná by ani nebylo nutné zůstat přes zimu tady v Sierra Madres, ačkoliv spíše pomýšlel na to, že tu budou. Bylo by hloupé nechat se sklátit smrtící epidemií nebo se nechat zastřelit nějakým nervózním členem civilní stráže, když několikaměsíční čekání to všechno spraví.

Vyrazil na kopec, aby počkal na západ slunce a hodinku si počel. Když míjel auto, pohlédl na něj a přemýšlel o tom, že by rád zkusil rádio. Pak tu chuť v sobě potlačil, dvě třetiny zásob benzínu spotřeboval jen na to, aby udržoval baterii nabitou kvůli rádiu – a to byl teprve prosinec. Opravdu by to měl omezit a poslouchat jen dvakrát týdně. Hodně však pro něj znamenalo slyšet polední zpravodajství Svobodné Ameriky a pak ještě chvilku kroutit knoflíkem, aby zjistil, co dalšího by ještě mohl chytit.

V posledních třech dnech ale Svobodná Amerika nevysílala – možná to zavinily sluneční poruchy nebo třeba jen nedostatek energie. Ale ta zvěst, že prezident Brandley byl zavražděn... Svobodné rádio ji ani nepotvrdilo, ani nepopřelo, což bylo dobré znamení.

Nicméně mu to dělalo starosti.

A ten další příběh o tom, že se během zemětřesení vynořila ztracená Atlantida a že Azory teď byly malým světadílem, to byl téměř jistě pozůstatek z „období hlouposti“, ale bylo by krásné slyšet podrobnější zprávy.

Došel bezcílně až k autu. Nebavilo ho poslouchat, když Meade nebyla nablízku. Nechal rádio zahřát a pomalu otáčel knoflíkem od začátku do konce a zpět. V celém pásmu se neozvalo ani pípnutí, hlásil se jenom silný šum.

Dobře mu tak.

Vyšplhal se na kopec a posadil se na lavičku, kterou tam přivlekl, jejich „památeční lavička“, spojená se vzpomínkou na dobu, kdy si Meade na šterku otláčila kolena. Usedl a povzdychl si. Hubené břicho měl nacpané zvěřinou a lívanečky, k úplnému štěstí mu scházel už jen tabák.

Večerní oblaka byla překrásně zabarvená a počasí bylo na prosinec neobyčejně mírné; pomyslel si, že obojí je způsobeno sopečným popelem a možná tomu napomohly i atomové bomby.

Překvapovalo ho, jak rychle se všechno hroutilo, když se svět ocitl v takovém prostředí. Překvapující však bylo i to, jak rychle se vše opět dalo dohromady, aspoň tak bylo možno podle příznaků soudit.

Třetí světová válka byla nejkratší velkou válkou, z povrchu země zmizelo čtyřicet měst, počítáme-li

Moskvu a ostatní slovanská města dohromady s americkými – a pak fiii! Ani jedna strana nebyla na boj připravená.

Zřejmě to velice ovlivnila skutečnost, že obě strany vedly své mohutné údery přes Severní pól v době nejextrémnějšího polárního počasí od té doby, co Peary toto místo objevil. Alespoň to předpokládal.

Bylo udivující, že se přes tu oblast některé ruské výsadkářské transporty vůbec dostaly.

Breen vzdychl a vytáhl z kapsy výtisk Western Astronomem. Kde skončil? Ach, ano, Poznámky ke stabilitě hvězd typu G se zvláštním přihlédnutím ke Slunci, od Dynkowského z Leninova institutu, přeloženo Heinrichem Leyem, doktorem astronomie.

Dobrý chlap, Dynk, výborný matematik. Velice chytré použití harmonických řad a řádně odůvodněné.

Breen začal listovat na místo, kde byl článek otištěn, když tu si povšiml poznámky pod čarou, kterou předtím přehlédl. Bylo tam Dynkowského jméno připojené k těmto větám: „Tato monografie byla novinami Pravda odsouzena krátce po uveřejnění jako ‚romantický reakcionalismus‘. Profesor Dynkowski je od té doby nezvěstný a musíme předpokládat, že byl zabit.“

Chudák! Dobrá, teď by byl pravděpodobně stejně rozložen na atomy společně s hrdlořezy, kteří to provedli. Divil by se, kdyby armáda skutečně pochytila všechny ruské výsadkáře. On už si své zabil, nebýt té ulovené laně pouze čtvrt míle od chaty a nezamířit hned zpátky, mohla na tom být Meade špatně. Střelil je do zad a zakopal za hromadou dřeva.

Dostával velice povznesenou náladu. Dynkowski byl lahůdka. Samozřejmě, to, že hvězdy typu G, jakou je například Slunce, jsou potenciálně nestabilní a že hvězdy G-O by mohly explodovat, dostat se z Rusellova diagramu a skončit jako bílý trpaslík, byla známá věc. Ale nikdo před Dynkovským přesně nevymezil okolnosti takové katastrofy ani nevymyslel matematické prostředky, kterými by se nestálost rozpoznala a kterými by se popsala její průběh.

Zvedl oči, aby je nechal odpočinout od drobných písmenek a uviděl, že slunce je zahaleno řídkým mračnem. Je to jeden z důsledků těchto výjimečných podmínek, kdy se projevuje filtrační efekt a kdy si člověk může slunce jasně prohlédnout pouhým okem navíc ničím nechráněným. Usoudil, že sopečný popel ve vzduchu pravděpodobně působí téměř jako kouřové sklíčko.

Podíval se znovu. Buď měl před očima mžitky a nebo to byla fantasticky velká skvrna na té hvězdě. Slyšel o tom, že skvrny lze rozpoznat pouhým okem, ale nikdy se mu to nepodařilo.

Zatoužil po dalekohledu.

Zamrkal. Ano, byla tam stále, asi na třech hodinách. Velká skvrna – žádný div, že autorádio znělo jako Hitlerova řeč.

Vrátil se ke čtení článku, snažil se ho dočíst ještě za světla.

Zpočátku by se jeho nálada dala přirovnat k naprostému intelektuálnímu blahu, pramenícímu z autorových přísně matematických odůvodnění. Tříprocentní nerovnováha ve sluneční konstantě – ano, to byl standard, že Slunce by se při tolika změnách stala nova. Ale Dynkowski šel dál. Pomocí nového matematického operátoru, který nazýval „rozložení“, spojil období v minulosti hvězdy, kdy se to mohlo přihodit a svázal je se sekundárními, terciálními a kvartérními spářeními, čímž přesně vymezil dobu nejvyšší pravděpodobnosti.

Nádherné! Dynkowski dokonce ke krajnímu limitu svého primárního rozložení přiřadil data, přesně tak, jak by dobrý statistik měl.

Jak se však Breen vracel k obsahu článku a znovu hodnotil rovnice, změnila se mu povznesená nálada na náladu plnou obav. Dynkowski nemluvil jen tak o nějaké G-O hvězdě. V pozdější části měl na mysli samotné naše staré dobré Slunce, Breenovo vlastní slunce, tu velkou věc venku s přerostlou skvrnou na tváři.

To byla ale pekelně velká skvrna! Do takové díry byste mohli hodit Jupiter a ani by to nešplouchlo. Viděl ji teď velmi zřetelně.

Každý mluví o časech, „kdy hvězdy zestárnou a slunce vychladne“, ale to je neosobní pojem, stejně jako vlastní smrt.

Breen o tom začal přemýšlet a brát si všechno velice osobně. Kolik času by uplynulo od okamžiku vzniku nerovnováhy do doby, kdy by první vlna zasáhla Zemi? Tyto postupy nemohl vyřešit bez výpočtu, přestože byly zahrnuty v rovnicích, které měl před sebou. Hrubým odhadem hodina a půl, od začátku až

do té doby, kdy Země udělá prask!

Zmocnila se ho mírná trudnomyslnost. Nic víc? Už nikdy? Colorado v chladném ránu... Boston Post Road na podzim, kdy je ve vzduchu cítit kouř ze dřeva... Bucks County zářící na jaře barvami. Vůně vody na fultonském rybím trhu, ale ne, to už je stejně pryč. Káva v restauraci Morning Call. Už žádné lesní jahody na stránkách v Jersey, teplé a sladké jako rty. Svítání na jihu Tichého oceánu s lehkým vzdušným chladivým sametem pod tričkem, kdy se neozývá žádný zvuk kromě narážení vody na boky staré rezavé kocábky – jak se jmenovala? Je to už taková doba – zaoceánský parník Mary Brewsterová.

Když zmizí Země, nebude ani žádný Měsíc. Hvězdy budou, nebude ale nikdo, kdo by se na ně díval. Podíval se zpátky na údaje spojující Dynkowského pravděpodobnostní rozložení.

„Tvá alabastrová města se lesknou, nezkalená.“

Náhle ucítil, že potřebuje Meade a vstal.

Vyšla mu naproti. „Haló, Potty! Můžeš už bez obav vstoupit – udělala jsem jídlo.“

„Měl jsem ti pomoci.“

„Ty děláš mužskou práci, já ženskou. To je spravedlivé.“ Zaclonila si oči. „To je ale nádherný západ slunce! Sopky by měly vybuchovat každý rok.“

Posadila se vedle něj.

„Všimla sis té skvrny na slunci? Je vidět pouhým okem.“

Upřela tam pohled. „To je sluneční skvrna? Vypadá to, jako kdyby z něj někdo kus ukousnul.“

Přimhouřil oči a znovu se podíval. Ať se propadne, jestli není větší! pomyslel si.

Meade se zachvěla. „Je mi zima. Obejmi mě.“

Volnou rukou to udělal, druhou nechal v její dlani.

Byla větší. Skvrna rostla.

K čemu je lidstvo dobré? Opice, pomyslel si, opice s trochou poezie uvnitř, které zabírají a ničí planetu druhého řádu poblíž hvězdy třetího řádu. Ale někdy se vši parádou skončí.

Přitiskla se k němu. „Hřej mě.“

„Už brzy bude tepleji... chtěl jsem říct, že tě zahřeju.“

„Milovaný Porty.“ Vzhledla. „Potty, se západem slunce se děje něco zvláštního.“

„Ne, miláčku, se západem ne, ale se sluncem.“

Přelétl očima časopis, který stále ležel otevřený vedle něj. Aby dostal odpověď, nepotřeboval ani sčítat dvě data a dělit je dvěma. Místo toho ji vášnivě chytil za ruku a s nenadálým a silným přívalem žalu věděl, že tohle je KONEC.

Dlouhá hlídka

„Ze základny na Měsíci odstartovalo devět lodí. Jakmile se ocitly ve vesmíru, osm utvořilo kruh kolem té nejmenší. Setrvaly v této formaci po celou cestu na Zemi.“

Malá loď na sobě měla admirálské znaky, přesto však uvnitř nebyl žádný život. Nebyla to ani osobní loď, ale bezpilotní, loď řízená robotem, určená k přepravě radioaktivního nákladu. Tentokrát nenesla nic než olověnou rakev – a Geigerův přístroj, který ani na chvíli neutichl.“

Z úvodníku Deset let poté, film 38, 17. června 2009, archiv New York Times

Johnny Dahlquist vyfoukl kouř na Geigerův přístroj. Křivě se ušklíbl a zkusil to znovu. Ted' už bylo celé jeho tělo radioaktivní. Dokonce i jeho dech, kouř z cigarety by mohl Geigerův přístroj rozeznít.

Jak dlouho tu byl? Čas na Měsíci mnoho neznamenal. Dva dny? Tři? Týden? Vrátil se v duchu zpět: posledním jasným časovým bodem v jeho mysli bylo, když pro něj poslal zástupce velitele, hned po snídani.

„Nadporučík Dahlquist, hlásím příchod.“

Plukovník Towers vzhledl. „Ach, John Ezra. Posad' se, Johnny. Cigaretu?“

Johnny se posadil, zmatený, ale polichocený. Obdivoval plukovníka Towerse pro jeho duchaplnost, schopnost velet a pro jeho bojové záznamy. Johnny neměl žádný bojový záznam, byl pověřen, aby dokončil svůj doktorát z jaderné fyziky a teď vykonával funkci druhého jaderného důstojníka na základně na Měsíci.

Plukovník chtěl hovořit o politice, Johnny byl na rozpacích. Konečně Towers přešel k věci, nebylo bezpečné (jak řekl) nechávat řízení světa v rukou politiků, moc musí být udržována důmyslně vybranou skupinou. Zkrátka – Stráží.

Johnnyho to spíše překvapilo než šokovalo. Jako abstraktní myšlenky připadaly Towersovy názory přijatelně. Společnost národů se zhroutila, co uchrání Organizaci spojených národů, aby se také nerozpadla, což by vedlo k další světové válce. „A víš, jak by taková válka mohla být zlá, Johnny.“

Johnny souhlasil. Towers řekl, že je rád, že Johnny porozuměl. První jaderný důstojník by mohl práci zvládnout, ale je lepší mít oba odborníky. Johnny se prudce napřímil. „Vy s tím hodláte něco dělat!“ Myslel, že zástupce mluví jen tak.

Towers se usmál. „Nejsme politici, abychom jenom mluvili. My jednáme.“

Johnny hvízdal. „Kdy to začne?“

Towers přepnul spínač. Johnnyho překvapilo, když uslyšel svůj hlas a pak rozpoznal, že nahraná rozmluva pocházela ze společné jídelny druhých důstojníků. Tu politickou debatu si pamatoval a neúčastnil se jí... také dobrá věc. Ale to, že jsou sledováni, ho rozhořčilo.

Towers nahrávku vypnul. „Už jsme jednali,“ pronesl. „Víme, kdo je spolehlivý a kdo ne. Vezměte si Kellyho,“ pokynul směrem k reproduktoru. „Kelly je politicky nedůvěryhodný. Všiml sis, že nebyl na snídani?“

„Co? Myslel jsem, že je na hlídce.“

„Dny, kdy Kelly držel hlídku, jsou pryč. Ale uklidni se, neublížili jsme mu.“

Johnny si to promyslel. „Na kterém seznamu jsem já?“ zeptal se. „Spolehlivý nebo nespolehlivý?“

„U tvého jména je otazník. Celou dobu jsem však říkal, že na tebe je spolehnutí.“ Podmanivě se usmál. „Neuděláš ze mě lháře, Johnny?“

Dahlquist neodpověděl, Towers ostře pronesl: „Tak a teď – co si o tom myslíš? Vyjádři se.“

„Dobře, pokud chcete znát můj názor, ukousli jste si příliš velké sousto. I když je pravda, že základna na Měsíci ovládá Zemi, samotná základna je pro loď snadným cílem. Jedna bomba – a hotovo!“

Towers zvedl nějakou zprávu a podal mu ji, stálo na ní: MÁM VAŠE ČISTÉ PRÁDLO – ZACK. „To znamená, že všechny bomby na Trygve Lie byly vyraženy z provozu. Mám zprávy ze všech lodí, kterých se bylo třeba obávat.“ Vstal. „Uvažte to a přijďte za mnou po obědě. Major Morgan potřebuje vaši pomoc, aby na bombách změnil řídicí frekvence.“

„Řídicí frekvence?“

„Ovšem. Nechceme, aby se s bombami něco stalo dříve, než zasáhnou cíl.“

„Cože? Říkal jste, že úmyslem je válce zabránit.“

Towers se tomu vyhnul. „To nebude válka, jen psychologická demonstrace síly, jedno nebo dvě bezvýznamná města. Malé krveprolití, které zabrání celosvětové válce. Jednoduché počty.“

Položil ruku na Johnnyho rameno. „Nejsi útlocitný, jinak bys nebyl jaderným důstojníkem. Mysli na to jako na chirurgický zákrok. A mysli na svou rodinu.“

Johnny Dahlquist myslel na svou rodinu. „Prosím, pane, chci vidět velícího důstojníka.“

Towers se zamračil. „Komodor není k dispozici. Jak víš, mluvím za něj. Přijď za mnou znovu po obědě.“

Komodor zcela určitě nemohl být k dispozici, komodor byl mrtev. To však Johnny nevěděl.

Dahlquist šel zpátky do jídelny, koupil si cigarety, posadil se a zapálil si. Vstal, zamáčkł nedopalek a zamířil k přetlakové komoře na západní straně základny. Tam si oblékl svůj skafandr a šel k hlídce u dveří. „Otevři to, Smitty.“

Voják vypadal překvapeně. „Nemůžu nikoho pustit na povrch bez rozkazu plukovníka Towerse, pane. Vy jste o tom neslyšel?“

„Ale ano! Dej mi knihu rozkazů.“ Dahlquist ji převzal, napsal si pro sebe propustku a podepsal ji „na příkaz plukovníka Towerse“. Dodal: „Raději zavolej zástupce velitele a ověř si to.“

Voják si to přečetl a strčil knížku do kapsy. „Není třeba, nadporučíku. Vaše slovo stačí.“

„Nerad obtěžuješ zástupce velitele, co? Nevymlouvej se.“ Vstoupil dovnitř, zavřel vnitřní dveře a čekal, až se vzduch odčerpá.

Na povrchu Měsíce zamžoural do světla a pospíchal ke stanovišti přepravních raket, vozidlo čekalo. Vtěsnil se dovnitř, stáhl ochranný kryt a stiskl startovací tlačítko. Raketové vozidlo vyletělo kupředu ke kopcům, proletělo jimi a objevilo se na pláni, která byla posetá raketovými střelami jako dort svíčkami. Rychle se však dostalo do dalšího tunelu, který vedl mezi větším množstvím pahorků. Pak vozidlo zpomalilo, zvedal se mu přitom žaludek. Pak zastavilo v podzemní zbrojnici určené pro atomové bomby.

Když Dahlquist vylezl ven, zapnul si přenosnou vysílačku. Strážce u vchodu oblečený ve skafandru si připravil zbraň. Dahlquist řekl: „Dobré ráno, Lopezi,“ a prošel kolem něj k přetlakové komoře. Stisknul otvírání.

Hlídač mu pokynul, aby se vrátil. „Hej! Nikdo nepůjde dovnitř, dokud to zástupce velitele nenařídí.“ Posunul si zbraň, zašmátral v brašně a vyndal papír. „Přečtěte si to, nadporučíku.“

Dahlquist papír odstrčil. „Sám jsem ten rozkaz navrhoval. Ty si ho přečti, špatně sis ho vyložil.“

„Nevím v čem, nadporučíku.“

Dahlquist popadl papír, přelétl ho pohledem a pak ukázal na jednu řádku. „Vidíš? ‚Mimo osoby výslovně určené výkonným důstojníkem.‘ To jsou jaderní důstojníci, major Morgan a já.“

Strážce vypadal ustaraně. Dahlquist pronesl: „Zatraceně, najdi si heslo ‚výslovně určený‘ – máš to v trvalých příkazech pod ‚Místnost s bombami, Zabezpečení, Postupy‘. Neříkej mi, že jsi je nechal na ubikacích?“

„To ne, pane! Vzal jsem si je.“ Strážce sáhl do brašny. Dahlquist mu podal dokument zpátky, hlídač si ho vzal, zaváhal, pak si opřel zbraň o bok, přendal si list do levé ruky a pravou prohrabával brašnu.

Dahlquist popadl pušku, strčil ji strážci mezi nohy a trhnul. Potom zbraň zahodil a zmizel v přetlakové komoře. Když zabouchl dveře, uviděl, že strážce se postavil na nohy a sahá po zbrani na boku. Zaklapl západku na zavírání vnějších dveří a ucítil v prstech chvění, jak do dveří narazila střela.

Vrhnul se k vnitřním dveřím, škube kovovou pákou, pak spěchal zpět k vnějším dveřím a pověsil se na rukojeť. Náhle ucítil, že se hýbe. Strážce ji tlačil nahoru, nadporučík tiskl dolů, jen svou vahou, sníženou měsíční gravitací. Před jeho očima rukojeť pomalu stoupala.

Z místnosti s bombami vrazil do přetlakové komory ventilem vzduch. Když se tlak v komoře začal vyrovnávat tlaku ve skafandru, ucítil Dahlquist, jak mu skafandr lne k tělu. Přestal se namáhat a nechal hlídače, aby rukojeť zvedl. Už na tom nezáleželo, třináctitunový tlak vzduchu teď držel dveře zavřené.

Na vnitřních dveřích, které vedly do místnosti s bombami, zajistil otevírání tak, aby se nemohly zavřít. Dokud byly otevřené, přetlaková komora nemohla pracovat a nikdo nemohl dovnitř.

Před ním v místnosti se nacházely atomové bomby, jedna na každou raketovou střelu, rozmístěny byly v řadách dost daleko od sebe, aby se zabránilo případné samovolné řetězové reakci. Byly to nejstrašlivější věci v dosud známém vesmíru, ale zároveň i jeho děti. Postavil se mezi ně a každého, kdo by je chtěl zneužít.

Teď však, když už se dostal až sem, neměl žádný plán, jak svou dočasnou výhodu využít.

Reproduktor na zdi ožil. „Hej! Nadporučíku! Co se děje? Zbláznil jste se?“ Dahlquist neodpovídal. Nechal Lopeze v nejistotě, o to déle mu bude trvat, než vymyslí, co má dělat. A Johnny Dahlquist potřeboval každou minutu. Lopez pokračoval v protestech. Nakonec zmlknul.

Johnny uposlechl naléhavého nutkání nedovolit, aby bomby – jeho bomby! – použili jako „demonstraci na bezvýznamných městech“. Ale co dál? Dobrá, Towers se nemůže dostat přes komoru. Johnny by tu čekal klidně celou věčnost.

Neobelhávej sám sebe, Johnne Ezro! Towers by se mohl dostat dovnitř. Použil by proti vnějším dveřím nějakou silnou výbušninu, pak by vzduch unikl ven – náš milý Johnny by se zadusil krví z prasklých plic a bomby by tu zůstaly nedotčené. Byly zkonstruovány tak, aby vydržely cestu z Měsíce na Zemi, vakuum by jim vůbec neuškodilo.

Rozhodl se zůstat ve skafandru, snížení tlaku po výbuchu by na něj nepůsobilo. Začal o tom přemýšlet, jeho volbou byla smrt stářím.

Nebo by mohli provrtat díru, nechat vzduch uniknout a otevřít dveře, aniž by komoru roztřískali. Nebo

by Towers dokonce mohl nechat postavit novou přetlakovou komoru před tou starou. Nepravděpodobné, pomyslel si Johnny, státní převrat záležel na rychlosti. Towers téměř jistě zvolí nejrychlejší cestu – odstřelení. A Lopez právě teď nepochybně volá na základnu. Patnáct minut, než si Towers oblékne skafandr a dostane se sem, možná méně – pak bum! a je po legraci.

Patnáct minut.

Během patnácti minut by bomby mohly znovu padnout do rukou spiklenců, během patnácti minut musí bomby vyřadit.

Atomová bomba jsou jen dva nebo více kousků štěpného kovu, jako například plutonia. Když jsou odděleny, nejsou výbušné o nic víc než libra másla, spojené dohromady vybuchnou. Složitost spočívala v použitých mechanismech, obvodech a pouzdře, které je měly dostat k sobě určitým způsobem, v přesný čas a na požadovaném místě.

Tyto obvody, které jsou „mozkem“ bomby, jdou snadno zničit – ale bomba samotná velice těžko, protože je velice jednoduchá. Johnny se rozhodl rozbít co nejrychleji „mozky“. Jediné nářadí, které měl po ruce, bylo to, co se používalo k manipulaci s bombami. Kromě Geigerova přístroje, reproduktoru na komunikačním okruhu, televizního spojení se základnou a samotných bomb, byla místnost prázdná. Bomba, na které se mělo pracovat, se vždy odnesla někam jinam – ne ze strachu před výbuchem, ale aby se omezilo ozáření zaměstnanců. Radioaktivní materiál je ukrytý v „pěchovadle“ – v těchto bombách to bylo zlato. Zlato zadržuje alfa, beta i většinu smrtícího gama záření, nikoli však neutrony.

Nestálé, toxické neutrony, které plutonium uvolňovalo, musely unikat, jinak by následovala řetězová reakce a výbuch. Místnost byla omývána neviditelným a téměř nezjistitelným deštěm neutronů. Tohle místo bylo zdraví škodlivé, předpisy vyžadovaly, aby tu člověk strávil jen nezbytně nutnou dobu.

Geigerův přístroj tikal kvůli záření „z okolí“, kosmickým paprskům, pozůstatku záření v měsíční kůře a druhotné radioaktivitě způsobené všudypřítomnými neutrony. Volné neutrony mají ošklivou vlastnost zamořit všechno, na co dopadnou, to se stane radioaktivním, ať už je to betonová zeď nebo lidské tělo. Za čas by místnost musela být zrušena.

Dahlquist otočil knoflíkem na Geigerově přístroji a ten přestal tikat. Použil tlumicí okruh, aby vyloučil současnou úroveň rušivého záření „z okolí“. Nepříjemně mu to připomnělo nebezpečí, které mu tady hrozí. Vyndal film zaznamenávající míru ozáření, který u sebe nosil každý, kdo zacházel s radioaktivním materiálem, film ihned zobrazoval stav a když sem přišel, byl čerstvý. Nejcitlivější konec už slabě ztmavěl. V polovině film protínala červená čára. Kdyby byl nositel tohoto filmu teoreticky vystaven během týdne takovému množství záření, aby film ztmavěl až k této čáře, byl by, jak si Johnny připomněl, „mrtvý muž“.

Nepoužil těžkopádný skafandr, potřeboval rychlost. Udělat co musí a vzdát se, je lepší být vězněm, než zůstat na místě tak „horkém“ jako je tohle.

Z regálu na nářadí popadl oblé kladivo a dal se do díla, přestal jen na chvíli, aby vypnul televizní přenos. První bomba ho rozrušila. Začal rozbíjet krycí desku „mozku“, pak toho nechal, protože ho zaplavil pocit nechuti. Celý život si jemných přístrojů vážil.

Dodal si odvahy a rozmáchl se, sklo zacinkalo, kov zaskřípal. Jeho nálada se změnila, začal pocíťovat odporné potěšení z ničení. S nadšením dělal tu práci, rozmachoval se, rozbíjel, ničil!

Byl do toho tak zabraný, že hned ani neslyšel, když se ozvalo jeho jméno. „Dahlquiste! Odpověz mi! Jsi tam?“

Otřel si z čela pot a pohlédl na obrazovku. Hleděl z ní Towersův znepokojený obličej.

Johnny byl šokován zjištěním, že rozbil pouze šest bomb. Chytí ho snad dříve než to bude moci dokončit? Ach, ne! Musí to dokončit. Protahuj to, synu, protahuj! „Ano plukovníku? Volal jste mě?“ „No jistě! Co má tohle znamenat?“

„Omlouvám se, plukovníku.“

Výraz Towersova obličeje se trochu uvolnil. „Zapni si televizní snímač, Johnny, nevidím tě. Co to bylo za hluk?“

„Snímač je zapnutý,“ zalhal Johnny. „Musí být mimo provoz. Ten hluk. abych řekl pravdu, plukovníku, zařídil jsem věci tak, aby se sem nikdo nemohl dostat.“

Towers zaváhal a pak odhodlaně pronesl: „Hodlám předstírat, že jsi nemocný a poslat tě k zdravotnickému důstojníkovi. Ale chci, abys odtamtud ihned vyšel ven. To je rozkaz, Johnny.“

Johnny zvolna odpověděl. „Ještě nemůžu, plukovníku. Přišel jsem sem, abych si srovnal myšlenky a ještě se mi to úplně nepovedlo. Řekl jste, že za vámi mám přijít po obědě.“

„Myslel jsem, abys zůstal na základně.“

„Ano, pane. Chtěl jsem ale hlídat bomby pro případ, že bych se rozhodl, že se mýlíte.“

„Není na tobě, abys o něčem rozhodoval. Já jsem tvůj nadřízený důstojník. Jsi vázán přísahou.“

„Ano, pane.“ Tohle byla ztráta času, ten starý lišák teď už mohl mít na cestě nějakou čet. „Přisahal jsem však také, že budu pomáhat míru. Mohl byste přijít sem a probrat to se mnou? Nechci se rozhodnout špatně.“

Towers se usmál. „Dobrý nápad, Johnny. Počkej tam. Jsem si jistý, že najdeš správné východisko.“ Odpojit se.

„Tak,“ pronesl Johnny. „Doufám, že jsi přesvědčený o mojí hlouposti, ty slizoun!“ Zvedl kladivo, připraven využít minuty, které získal.

Téměř okamžitě přestal, napadlo ho, že rozbití „mozků“ nestačí. Nebyly tu žádné náhradní „mozky“, ale byla tu dobře vybavená elektronická dílna. Morgan by mohl řídicí okruhy bomb nahradit. Proč, to by mohl i on sám – nebyla by to čistá práce, ale fungovalo by to. Ztraceně! Musel by rozbit samotné bomby v příštích deseti minutách.

Bomby však byly z pořádného kusu kovu, uzavřené v těžkém pěchovadle, to všechno zabudované ve velkém ocelovém pouzdře. To se nedalo zvládnout, určitě ne za deset minut.

Ztraceně!

Jedna cesta tu samozřejmě byla. Znal řídicí okruhy a znal také způsob, jak je porušit. Vezměme si tuhle bombu: kdyby odstranil ochranný kryt, odpojil přiblížovací okruh, zkratoval zpoždovací okruh a ručně zapojil odjišťovací okruh – pak odšrouboval tohle a natáhnul tam, mohl by jen s dlouhým, tvrdým drátem bombu spustit.

Ostatní bomby i celé údolí by vyletěly do povětří.

A také Johnny Dahlquist. V tom byl ten háček.

Po celý čas dělal, co ho napadlo, až do situace, kdy měl bombu skutečně spustit. Když byla připravena ke spuštění, vypadala bomba hrozivě jako šelma připravená ke skoku. Vzpřimil se, po čele mu stékal pot.

Divil se, kde se v něm vzala ta odvaha. Nechtěl, aby dostal strach, ale doufal, že by ho dostat mohl. Strčil ruku do vesty a vyndal fotografii Edithy a dítěte. „Miláčku,“ řekl, „jestli se z tohohle dostanu, už nikdy nebudu riskovat.“ Políbil fotografii a vrátil ji zpátky. Nemohl dělat nic jiného, než čekat.

Co zdrželo Towerse? Johnny se chtěl ujistit, že Towers je v dosahu výbuchu. Tohle je legrace! Sedím tady a číhám na něj, připravený stisknout spínač. Ta myšlenka ho pobavila, ale přivedla ho k něčemu lepšímu: proč se vyhodit do povětří živý?

Byla tu ještě jiná cesta jak to provést – tlačítko „mrtvého muže“. Nastaví to tak, aby k poslednímu kroku, tomu, který odpálí bombu, nedošlo tak dlouho, dokud bude mít ruku na tlačítku, spínači, páčce nebo něčem takovém. Jestli vyrazí dveře, zastřelí ho nebo cokoliv jiného – vyletí to do povětří!

Raději by to vyřešil mírumilovně, pokud by je touto hrozbou dokázal zadržet, dříve nebo později by přišla pomoc – Johnny si byl jistý, že většina Stráže součástí tohoto odporného spiknutí není – a pak: Johnny jde domů! To by bylo shledání! Vystoupil by z armády a sehnal si práci jako učitel, svou hlídku už si odbyl.

Po celou dobu pracoval. Elektrické spojení? Ne, na to je málo času. Propojí to jednoduše mechanicky. Vymyslel to, ale teprve to začal vytvářet, když se ozval reproduktor. „Johnny?“

„To jste vy, plukovníku?“ Jeho ruce horlivě pracovaly.

„Pusť mě dovnitř.“

„Tedy, plukovníku, to jsme si nedohodli.“ Kde bylo ke všem čertům něco, co by se dalo použít jako dlouhá páka?

„Půjdu dovnitř sám, Johnny, máš mé slovo. Promluvíme si mezi čtyřma očima.“

Jeho slovo. „Můžeme si promluvit přes reproduktor, plukovníku.“ Á, tohle bylo ono, měřicí přístroj, co visí na polici s nářadím.

„Johnny, varuju tě. Pusť mě dovnitř nebo vyhodím dveře do povětří.“

Drát – potřeboval drát, dost dlouhý a pevný. Utrhl anténu ze svého skafandru. „To byste neudělal, plukovníku. Zničilo by to bomby.“

„Vakuum bombám neublíží. Přestaň zdržovat.“

„Raději si to ověřte u majora Morgana. Vakuum jim neublíží, ale snížení tlaku při výbuchu by rozbilo všechny okruhy.“ Plukovník nebyl odborník na bomby, na několik minut zmlknul. Johnny pokračoval v práci.

„Dahlquiste,“ ozval se znovu plukovník, „byla to hloupá lež. Poradil jsem se s Morganem. Máš šedesát vteřin na to, aby sis oblékl skafandr, pokud už v něm nejsi. Chystám se odstřelit dveře.“

„Ne, to neuděláte,“ řekl Johnny. „Už jste někdy slyšel o spínači ‚mrtvého muže‘?“ Ted' ještě vyvážení – a smyčku.

„Co? Co tím myslíš?“

„Upravil jsem sedmnáctku, aby šla odpálit ručně. Ale připojil jsem k ní takový zlepšovák. Nevybuchne, dokud v ruce držím řemen. Ale když se mi něco stane – vyletí to tady! Jste asi padesát stop od centra výbuchu. Přemýšlejte o tom.“

Nastalo krátké ticho. „Nevěřím ti.“

„Ne? Zeptejte se Morgana. Ten mi věřit bude. Může to přes televizní snímač zkontrolovat.“ Johnny přivázal opasek ze skafandru na konec měřidla.

„Říkal jsi, že přenos je mimo provoz.“

„Tak jsem lhal. Ted' to dokážu. Ať mi Morgan zavolá.“

Za okamžik se objevila tvář majora Morgana. „Nadporučíku Dahlquiste?“

„Ahoj, Stinky, počkej vteřinku.“ Zatímco pevně držel konec měřidla, provedl Dahlquist velice opatrně poslední přípoj. Nezapomínal na opatrnost, když přesunul ruku na opasek, posadil se na podlahu, natáhl ruku a zapnul televizní snímač. „Vidíš mě, Stinky?“

„Vidím,“ odpověděl Morgan strnule. „Co je to za nesmysl?“

„Udělal jsem takové malé překvapení.“ Vysvětlil, které okruhy odpojil, které zkratoval a jak je k tomu následně připojený mechanický spouštěč.

Morgan přikývl. „Ale ty bláfuješ, Dahlquiste. Jsem si jistý, že jsi neodpojil okruh ‚K‘. Na to, aby ses vyhodil do vzduchu, nemáš odvahu.“

Johnny se spokojeně usmál. „To jistě nemám. Ale v tom je ta krása. Nemůže to spustit tak dlouho, dokud jsem naživu. Jestli tvůj podlý velitel, bývalý plukovník Towers, odstřelí dveře, pak jsem mrtvý a bomba vybuchne. Mně to vadit nebude, ale jemu ano. Raději mu to řekni.“ Vypnul přenos.

Towers zakrátko přispěchal k reproduktoru. „Dahlquiste?“

„Slyším vás.“

„Není třeba, abys obětoval svůj život. Pojd' ven a odejdeš do výslužby s plnou penzí. Můžeš jít domů k rodině. Slibuju ti to.“

Johnny se naštvál. „Moji rodinu z toho vynechte!“

„Mysli na ně, člověče.“

„Sklapni. Vrať se zpátky do brlohu. Mám chuť se poškrábat a celá tahle bouda by ti mohla vybuchnout pod nohama.“

Johnny se s úlekem narovnal. Podřimoval, jeho ruka řemen nepustila, ale trásl se, jen na to pomyslel.

Možná by měl bombu zajistit a doufat, že se ho neodváží odsud dostat. Towersův krk však už byl v oprátce za vlastizradu, Towers by to mohl risknout. Pokud by to udělal a bomba by byla zajištěná, Johnny by byl mrtvý a Towers by měl bomby. Ne, zašel už příliš daleko, nenechal by svou malou holčičku vyrůstat v diktátorském režimu jen proto, aby si dopřál trochu spánku.

Uslyšel tikot Geigerova přístroje a vzpomněl si, že předtím na něm použil tlumič. Radioaktivita v místnosti musela stoupat, asi proto, že byly rozbity „mozkové okruhy“, určité byly zamořené, příliš dlouho už zůstaly velmi blízko plutonia. Vydoloval svůj film.

Tmavá plocha se šířila směrem k červené čáře.

Dal film zpátky a řekl: „Kámo, radši se nějak dostaň z téhle slepé uličky nebo budeš svítit jako číselník na hodinkách.“ Byl to jen slovní obrat, zasažená živá tkáň nezářila – prostě jen pomalu odumírala.

Obrazovka se rozsvítila, objevil se Towersův obličej. „Dahlquiste? Chci s tebou mluvit.“

„Zmiz.“

„Připust' me, že jsi nám způsobil potíže.“

„Způsobil potíže, sakra – zastavil jsem vás.“

„Na chvíli. Zařizují, abych dostal další bomby.“

„Lháři.“

„Ale ty nás zdržuješ. Mám návrh.“

„Nemám zájem.“

„Počkej. Až tohle skončí, budu předsedou světové vlády. Když budeš spolupracovat, dokonce i po tomhle všem tě udělám správním vedoucím.“

Johnny mu pověděl, co si s tím má udělat. Towers řekl: „Nebud' pitomec. Co získáš tím, že zemřeš?“

Johnny zabručel. „Towersi, ty jsi ale pořádnej mizera. Mluvil jsi o mojí rodině. Raději bych je viděl mrtvé, než aby žili pod ubohým Napoleonem, jako jsi ty. A teď zmiz – musím si něco rozmyslet.“

Towers se odpojil.

Johnny opět vyndal film. Nezdálo se, že by ztmavl, ale důrazně mu to připomnělo, že čas běží. Měl hlad a žízeň – a nedokáže být vzhůru věčně. Čtyři dny trvá, než se sem dostane loď ze Země, dříve záchranu čekat nemohl. A on by tu čtyři dny nevydržel – jakmile se tmavá oblast rozšíří přes červenou čáru, je z něj mrtvola.

Jeho jedinou možností bylo rozbít bomby tak, aby se nedaly opravit a dostat se odsud dříve než film příliš ztmavne.

Přemýšlel o různých způsobech a pak se dal do práce. Pověsil na řemen závaží a přivázal k němu šňůru. Doufal, že kdyby Towers odpálil dveře, stihl by za ni ještě před smrtí trhnout a systém spustit.

Byl tu jeden jednoduchý, i když namáhavý, způsob, jak zničit bomby tak, aby jejich oprava byla mimo možnosti základny na Měsíci. Srdce každé tvořily dvě polokoule naplněné plutoniem, jejich povrch byl hladce vyleštěn, aby nic nebránilo jejich dokonalému spojení, až se srazí dohromady. Cokoliv méně dokonalého by zabránilo řetězové reakci, na které atomový výbuch závisel.

Johnny začal jednu z bomb rozebírat.

Musel urazit čtyři zarážky a pak rozbít skleněný kryt kolem vnitřního zařízení. Až na tohle šla bomba rozebrat snadno. Nakonec měl před sebou dvě polokoule lesknoucí se jako zrcadlo.

Úder kladivem – a jedna z nich už vypadala jinak. Další úder a druhá pukla jako sklo, narušil přímo její krystalickou strukturu.

O několik hodin později se utahán k smrti vrátil k odjištěné bombě. Donutil se ke klidu a s nejvyšší opatrností ji zneškodnil. Zakrátko byly její třpytící se polokoule také k ničemu. V místnosti už nezbyla žádná použitelná bomba. Na podlaze se povalovalo obrovské bohatství v nejcennějším, nejedovatějším a nejvražednějším kovu na celém světě.

Johnny pohlédl na smrtící látku. „Do skafandru a pryč odsud, synu,“ pronesl nahlas. „Jsem zvědav, co tomu řekne Towers.“

Šel k polici a měl v úmyslu vrátit kladivo zpátky na místo. Prošel okolo Geigerova přístroje, který se divoce roztikal.

Druhotná zamořenost plutoniem Geigerův přístroj velice ovlivnila. Johnny pohlédl na kladivo a pak ho přidržel u přístroje blíž. Tikání ještě zesílilo.

Johnny je rychle odhodil a uskočil ke svému skafandru.

Geigerův přístroj se znovu roztikal, když ho míjel. Zaraženě se zastavil.

Natáhl ruku k přístroji. Jeho tikot přešel do neustávajícího hluku. Neudělal ani krok, sáhl do kapsy a vyjmul film.

Byl úplně černý, od začátku do konce.

Plutonium proniklo do těla a rychle se dostávalo do kostní dřeně. Nedalo se s tím nic dělat, oběť byla dokonána. Neutrony si razily cestu tělem, ionizovaly tkáň, měnily atomy na radioaktivní izotopy, ničily a zabíjely. Smrtící dávka je neuvěřitelně malá, množství desetiny špetky kuchyňské soli je víc než dost, aby pronikla i tím nejmenším zraněním. Během historického „manhattanského projektu“ se za jedinou možnou první pomoc považovala okamžitá úplná amputace.

Johnny tohle všechno věděl, ale už to v něm nevyvolávalo žádné emoce. Posadil se na podlahu, kouřil

zásobu cigaret a přemýšlel. Události jeho dlouhé hlídky se mu promítaly v mysli.

Vyfoukl kouř na Geigerův přístroj a když uslyšel, že tiká hlasitěji, nevesele se usmál. Teď už byl radioaktivní i jeho dech – uhlík 14, vycházející z jeho žil jako oxid uhličitý. Bylo to jedno.

Kapitulace už neměla žádný smysl, jen by dal Towersovi zadostiučinění – dokončí tuhle hlídku právě tady. Kromě toho, když bude udržovat zdání, že jedna z bomb je připravena vybuchnout, mohl jim tím zabránit, aby se zmocnili surovin, ze kterých byly bomby vyrobeny. To by mohlo být důležité z dlouhodobého hlediska.

Ani ho příliš nepřekvapilo, že není nešťastný. Bylo to příjemným pocitem, že už si nemusí s ničím dělat starosti. Nebyl zraněn, nebylo mu nepříjemně, už dokonce ani neměl hlad. Fyzicky se stále cítil dobře a cítil se zcela vyrovnaný. Byl mrtvý, věděl to, přesto byl ještě načas schopný chodit, dýchat, vidět a cítit.

Nebyl ani opuštěný, byli tu s ním jeho kamarádi, chlapec s prstem v příkopě, plukovník Bowie, tak nemocný, že se nemohl hýbat, ale naléhal, aby byl přenesen na frontu, umírající kapitán Chesapeoku s neutuchajícími výzvami na rtech, Rodger Young zírající do temnoty. Ti všichni se shromáždili kolem něj v ponuré místnosti s bombami.

A samozřejmě tu byla Edith. Byla jediná, kterou vnímal. Johnny si přál, aby mohl vidět její tvář zřetelněji. Zlobila se? Nebo byla hrdá a šťastná?

Hrdá, i když nešťastná, viděl teď její tvář lépe a dokonce cítil její ruku. Držel ji velmi klidně.

Za chvíli ho cigareta pálila do prstů. Naposled z ní potáhl, vyfoukl kouř na Geigerův přístroj a uhasil ji. Byla to jeho poslední. Sesbíral pár nedopalků a z kousku papíru, který našel v kapse, si ubalil vlastní. Opatrně ji zapálil a čekal, až se Edith ukáže znovu. Byl velice šťastný.

Když se reproduktor ozval znovu, seděl stále opřený o pouzdro bomby, poslední z jeho náhradních cigaret ležela vychladlá u jeho boku. „Johnny? Hej, Johnny. Slyšíš mě? Tady je Kelly. Už to skončilo. Přistála Lafayette a Towers si vystřelil mozek z hlavy. Johnny? Odpověz mi.“

Když otevřeli vnější dveře, první muž před sebou nesl na konci dlouhé tyče Geigerův přístroj. Zastavil se na prahu a rychle vycouval. „Haló, veliteli!“ zavolal. „Raději sežeňte nějaké vybavení s dálkovým ovládáním a také olověnou rakev.“

Čtyři dny trvalo, než malá loď a její doprovod doletěly na Zemi. Po čtyři dny všichni lidé na Zemi očekávali její přilet. Po devadesát osm hodin byly všechny komerční programy z televizí staženy, místo nich se ustavičně vysílaly žalozpěvy – Smuteční pochod od Saula, motiv Valhally, Cesta domů a vlastní žalozpěv Stráže Přistání na oběžné dráze.

Devět lodí přistálo na letišti v Chicagu. Dálkově ovládané vozidlo vyjmulo z malé lodi rakev, poté bylo lodi doplněno palivo a byla vystřelena do vesmíru mimo naši sluneční soustavu, aby už nikdy nebyla použita k nějakému méně důstojnému účelu.

Zatímco žalozpěvy pokračovaly, vozidlo dojelo do města Illinois, kde se nadporučík Dahlquist narodil. Tam umístilo rakev na podstavec uvnitř ohrazení, které vyznačuje hranici bezpečné vzdálenosti. Hvězdná pěchota stála na stráž se skloněnými hlavami a vzdávala zbraněmi poctu, davy lidí se zdržovaly až za tímto kruhem. A žalozpěvy stále nekončily.

Když uběhlo dost času, dlouho, dlouho poté, co hromada květin uvadla, byla olověná rakev obložena mramorem, právě tak, jak ji vidíte dnes.

Jerry byl mužem

Nesvádějte to na Mart'any. Plastobiologii by lidská rasa vyvinula v každém případě.

Podívejte se na starší plemena schválená Kynologickou společností – žláznatí obři jako bernardýn a dánská doga, hloupě malé ohavnosti jako čivava a pekingský pes. Vezměte v úvahu fantastickou zlatou rybku.

Pokazil to doktor Morgan, když vytvořil nová plemena octomilek tím, že rentgenovými paprsky zpřeházel jejich chromozómy. Po tomhle už nás třetí generace lidí, kteří přežili Hirošimu, nenaučila nic nového, tyto nešťastné zrůdnosti pouze propagovaly standardní genetické znalosti.

Panu a paní Bronson van Vogelovým neležela na srdci náprava společnosti, když pomýšleli na návštěvu chovatelské farmy v Phoenixu, kde si pan van Vogel chtěl zakoupit pegase. Zmínil se o tom při

snídani: „Jsi dnes ráno zaneprázdněna, má drahá?“

„Nijak zvlášť. Proč?“

„Chtěl bych zaletět do Arizony a objednat si vytvoření pegase.“

„Pegase? Létající kůň? Proč, miláčku?“

Ušklíbl se. „Jen tak pro legraci. Pudgy Dodge se včera v klubu chlubil šestinohým jezevčíkem – určitě byl dlouhý skoro metr. Bylo to chytré, ale vytahoval se tolik, že mu chci ukázat něco, co mu sebere dech. Představ si mě, Marto, jak přistávám na ploše pro helikoptéry na okřídleném koni. Z toho mu vypadnou oči!“

Odvrátila zrak od pobřeží Jersey, aby věnovala shovívavý pohled manželovi. Nebyla bláhová, bylo by to drahé. Ale Brownie je takové zlatíčko! „Kdy odletíme?“

Přistáli o dvě hodiny dříve, než odletěli. Nápis viditelný i z letadla hlásal padesát stop vysokými písmeny:

Chovatelská farma ve Phoenixu
ŘÍZENÁ GENETIKA – ZPROSTŘEDKOVÁNÍ
PRACOVNÍCH SIL

„Zprostředkování pracovních sil?“ četla. „Myslela jsem, že na tomhle místě se jen vyvíjejí nová zvířata?“

„Tady je navrhuji i vytvářejí,“ vysvětloval důležitě. „Šíří výrobky prostřednictvím mateřské společnosti. To bys měla vědět, vlastníš té společnosti pořádný kus.“

„Chceš říct, že vlastním partu opic? Opravdu?“

„Možná jsem ti to neřekl. Haskell a já...“ předklonil se a oznámil na přistávací plochu, že provede přistávací manévry ručně, na své pilotní umění byl docela pyšný.

Vypnul autopilota a krátce, protože jeho pozornost byla soustředěna na správné navedení letadla, dodal: „Haskell a já jsme investovali tvé podíly na zisku z General Atomics do akciové společnosti Pracovníci. Jsou to dobře uložené peníze, stále zůstává dost špinavé práce, kterou mohou dělat lidoopi.“ Stiskl klávesy a řev trysek na přídí jejich rozhovor ukončil.

Bronson ještě z letadla zavolal ředitele, setkali se bez rudých koberců, baldachýnů i lokajů, třebaže ředitel se snažil takovým dojmem zapůsobit. „Pan van Vogel? A paní van Vogelová! Jsme skutečně poctěni!“ Doprovodil je k malému přepychovému autu, odjeli z přistávací plochy vzhůru po rampě do vestibulu správní budovy. Ředitel pan Blakesly si nedopřál klidu, dokud je neusadil u fontány ve společenské místnosti svých kanceláří, nezapálil jim cigarety a nepostaral se o velké sklenice naplněné chladivým nápojem.

Bronson van Vogela taková pozornost otravovala, zřejmě byla vyvolána hodnocením jeho ženy v Dun & Bradstreet (deset hvězdiček, slunce s paprsky a andělská hudba). Dával přednost lidem, kteří ho uměli přesvědčit, že Briggsovo jmění stvořil a ne že se s ním jen oženil.

„Jde o obchod Blakesly. Mám pro vás objednávku.“

„Ano? Naše zařízení jsou vám k službám. Co byste si přál, pane?“

„Chci, abyste mi udělali pegase.“

„Pegase? Létajícího koně?“

„Přesně.“

Blakesly sešpulil rty. „Vážně chcete koně, který bude létat? Zvíře podobné bájnemu pegasovi?“

„Ano, ano, už jsem vám to řekl.“

„Uvádíte mě do rozpaků, pane van Voge. Předpokládám, že chcete nějaký jedinečný dárek pro vaši paní. Co třeba trpasličího slona, výška dvacet palců, který se bezvadně hodí do bytu a umí číst a psát? Drží pero chobotem – velice šikovný.“

„Mluví?“ otázala se paní van Vogelová.

„Ehm, tedy, vážená paní, jeho hrtan, víte, a jazyk není k mluvení uzpůsobený. Pokud na tom trváte, uvidím, co svedou naši plastici.“

„Ted, Marto...“

„Můžeš mít svého pegase, Brownie, ale myslím, že asi chci toho zábavného slona. Mohu ho vidět?“

„Zajisté. Hartstone!“

Vzdych Blakeslymu odpověděl. „Ano, šéfe?“

„Přiveďte ke mně do společenské místnosti Napoleona.“

„Už jdu, pane.“

„Teď k vašemu pegasovi, pane van Vogele... vidím v tom určité potíže, ale potřebuji radu odborníka. Doktor Cargrew je skutečným srdcem této organizace, v současnosti je nejlepším bionávrhářem na světě, samozřejmě že pozemského původu.“ Zvýšil hlas, aby uvedl v činnost přenos. „Doktore Cargrew!“

„Copak je, pane Blakesly?“

„Doktore, byl byste tak laskav a přišel ke mně do kanceláře?“

„Jsem zaneprázdněn. Později.“

Pan Blakesly se omluvil, odešel do své kanceláře a pak se vrátil se slovy, že doktor Cargrew se brzy dostaví. Mezitím se ukázal Napoleon. Rozměry jeho impozantních předků byly velice zmenšené, vypadal jako soška slona, která zázračně ožila.

Udělal tři odměřené kroky do společenské místnosti a pak každého pozdravil zdvihnutím chobotu. Když zdravil paní van Vogelovou, tak navíc i poklekl.

„Ó, ten je rozkošný!“ žvatlala. „Pojď sem, Napoleone.“

Slon pohlédl na Blakeslyho, který přikývl. Napoleon pomalým krokem přešel místnost a položil jí svůj chobot přes klín. Podrbala ho za ušima a on spokojeně zabručel.

„Ukaž paní jak umíš psát,“ nařídil Blakesly. „Přines si ode mě z místnosti svoje věci.“

Napoleon počkal a teprve když paní van Vogelová skončila s obzvláště příjemným drbáním, utekl, ale brzy se vrátil zpět s několika velkými archy bílého papíru a ohromnou tužkou. Rozprostřel před ní jeden arch, elegantně ho přední nohou přidržel, uchopil chobotem tužku a napsal velkými roztřesenými písmeny „MÁM VÁS RÁD“.

„To je miláček!“ Poklekla a objala ho kolem krku. „Toho prostě musím mít. Kolik stojí?“

„Napoleon je částí omezené série šesti kusů,“ řekl opatrně Blakesly. „Chcete jedinečný model nebo můžeme prodat i ostatní?“

„Ach, to je mi jedno. Já chci jen Nappieho. Mohu mu napsat vzkaz?“

„Jistě, paní van Vogelová. Pište velkými tiskacími písmeny a použijte základní anglická slova. Napoleon většinu z nich zná. Jeho cena, pokud tedy nechcete exkluzivní práva, je 350 000 dolarů. Zahnuje pětiletý honorář za jeho návštěvy u veterináře.“

„Dej tomu ctěnému pánovi šek, Brownie,“ řekla přes rameno.

„Ale Marto...“

„Nebud' protivný, Brownie.“ Otočila se zpět ke svému mazlíčkovi a začala psát. Když vstoupil doktor Cargrew, stěží vzhlédla.

Cargrew byla husí kůži nahánějící postava v bílé kombinéze a přiléhavé čapce. Zprudka si s nimi potřásl rukou, zapálil si cigaretu a posadil se. Blakesly mu všechno vysvětlil.

Cargrew zavrtěl hlavou. „To je fyzicky nemožné.“

Van Vogel vstal. „Vidím,“ pronesl odměřeně, „že jsem se měl se svou zakázkou obrátit na laboratoře NuLife. Přišel jsem sem, protože v této firmě máme finanční zájmy a protože jsem byl natolik naivní, abych věřil tvrzením vašich inzerátů.“

„Posaďte se, mladý muži!“ nařídil Cargrew. „Pokud chcete, obraťte se se svou zakázkou na ty hlupáky, co mají obě ruce levé, ale varuji vás, ti nedokážou nechat narůst křídla ani luční kobylce. Nejdřív mě vyslechněte.“

Dokážeme vyvinout a oživit cokoliv. Dokážu pro vás udělat živou věc, nebudu tomu ani říkat zvíře, o velikosti a rozměrech tamhle toho stolu. Nebylo by to k ničemu dobré, ale bylo by to živé. Přijímalo by to potravu, využívalo chemickou energii, vylučovalo a reagovalo by to na impulzy. Byl by to ale pošetilý příklad manipulace. Mechanicky jsou zvíře a stůl dvě odlišné věci. Plní rozdílné funkce, takže jejich tvary se také liší. Teď vám mohu udělat okřídleného koně...“

„Právě jste řekl, že byste nemohl.“

„Nepřerušujte mě. Mohu vám udělat okřídleného koně, který bude vypadat přesně jako na těch obrázcích v pohádkách. Pokud za to chcete zaplatit, uděláme to – jsme obchodníci. Ale nedokáže létat.“
„Proč ne?“

„Protože není na létání stavěný. Ten člověk, který si kdysi dávno tenhle mýtus vysnil, nevěděl nic o aerodynamice a ještě méně o biologii. Přilepil koni křídla, jen je tam přidělal, připínáčky a lepidlem. Ale to z něj ještě nedělá létající stroj. Pamatuj, synu, že zvíře je stroj, především motor s ovládaným systémem, který obsluhuje páky a hydrauliku v souladu s pevně danými strojařskými zákony. Máte nějaké znalosti aerodynamiky?“

„Dobré, jsem pilot.“

„No! Zkuste tedy pochopit tohle. Kůň nemá motor na létání. Spaluje trávu a seno a to není efektivní. Dokázali bychom změnit jeho nitro tak, aby se nemohl živit ničím jiným než cukrem a pak by mohl mít dost síly na to, aby uletěl nějaké krátké vzdálenosti. Nevypadal by však jako bájný pegas. Na upevnění svalů potřebných pro létání by potřeboval hrudní kosti dlouhé asi deset stop. Musel by mít rozpětí křídel až osmdesát stop. Kdyby ta křídla složil, zakrývala by ho jako stan. Jste v objemovo-plošné nevýhodě.“

„Co že jsem prosím?“

Cargrew udělal netrpělivé gesto. „Výtah projíždí prostorem o určitém objemu, mrtvá váha spolu s ostatními věcmi se v ten samý okamžik nachází v té samé krychli o tom samém objemu. Mohl bych být schopen udělat vám pegase o velikosti kočky, aniž bych příliš znetvořil jeho proporce.“

„Ne, chci takového, na kterém bych mohl jezdit. Nevadí mi rozpětí křídel a smírím se s velkými hrudními kostmi. Kdy ho mohu mít?“

Cargrew vypadal zhnuseně, pokrčil rameny a odpověděl: „Budu se muset poradit s B'na Kreethem.“ Hvízdnul a zacvrlikal, část zdi naproti nim se rozplynula a zjistili, že se dívají do laboratoře. V přední části trojrozměrného obrazu se ukázal Mart'an v životní velikosti.

Když stvoření v odpověď zacvrlikalo na Cargrewa, paní van Vogelová vzhledla a pak se opět rychle odvrátila. Věděla, že je to pošetilé, ale prostě nemohla vydržet pohled Mart'anů – a ti, kteří se přetvořili do pololidské podoby, ji znechucovali nejvíce.

Poté, co na sebe minutu nebo dvě navzájem cvrlikali a gestikulovali, se Cargrew obrátil zpět na van Vogela. „B'na říká, že byste na to měl zapomenout, trvalo by to příliš dlouho. Chce vědět, jak by se vám líbil pěkný jednorožec nebo párek jednorožců, se zaručeně spolehlivým rozmnožováním?“

„Jednorožci jsou stará věc. Jak dlouho by trval ten pegas?“

Po další vrzavé rozmluvě Cargrew odpověděl: „Byl by za deset let možná, za šestnáct let zaručeně.“

„Deset let? To je absurdní!“

Cargrew na něj vztekle pohlédl. „Já jsem si myslel, že by to trvalo padesát let, ale když B'na říká, že to zvládne mezi třemi a pěti generacemi, pak to dokáže. B'na je nejlepší biomikrurg dvou planet. Jeho operace s chromozómy jsou nepřekonatelné. Konec konců, mladý muž, přírodními postupy by trvalo více jak milion let, než by se došlo ke stejnému výsledku, pokud by se něco takového vůbec uskutečnilo. Očekáváte, že jste schopen si koupit zázraky?“

Van Vogel měl tu slušnost, že se podíval stydlivě. „Omluvte mě, doktore. Zapomeňme na to. Deset let je skutečně příliš dlouhá doba. A co ta druhá možnost? Říkal jste, že byste mohl udělat pegase jako na obrázcích v knížkách, pokud bych netrval na létání. Mohl bych na něm jezdit? Na zemi?“

„Ach, jistě. Nebyl by dobrý na pólo, ale mohl byste na něm jezdit.“

„Spokojím se s tím. Zeptejte se Bennyho Creetha, nebo jak se vlastně jmenuje, jak dlouho by trvalo tohle.“

Mart'an se z obrazovek ztratil. „Nemusím se ho ptát,“ prohlásil Cargrew. „To je moje práce, čistá manipulace. Spolupráce B'ny je třeba pouze při přeskupování a transplantaci genů, čistě genetická práce. Můžete zvíře mít za osmnáct měsíců.“

„Nemůžete ho udělat rychleji?“

„Co si myslíte, člověče? Jedenáct měsíců trvá, než se narodí hříbě. Chci jeden měsíc na návrh a plánování. Zárodek vyjmeme čtvrtý den a budeme ho vyvíjet v mimoděložním pouzdře. Během těhotenství ho budu desetkrát nebo dvanáctkrát operovat, roubovat, očkovat a další věci, o kterých jste slyšel. Od této chvíle za rok budeme mít novorozené hříbě s křídly. Potom vám dodám šest měsíců

starého pegase.“

„Beru to.“

Cargrew si udělal nějaké poznámky a pak přečetl: „Jeden okřídlený kůň, nezpůsobilý k létání a neurčený pro chov. Výběr základního plemene je na vás, navrhuji palomino nebo araba. Křídla na způsob kondořích, v bílé barvě. Falešná pera s naroubovanými okraji ptačích brk nebo přiměřenou přesnou kopií.“ Prošel celý list. „Napište tam svůj monogram a můžeme přejít k písemné smlouvě.“

„Smlouva je uzavřena,“ souhlasil van Vogel. „Jaký je honorář?“ Připojil svůj monogram pod Cargrewův.

Cargrew si udělal další poznámky a podal je Blakeslymu – odhad normohodin odborníků a techniků, nákupy a režie. Trochu čísla nadsadil, aby dotovala i jeho současné výzkumy, ale dokonce i on pozvedl obočí nad částkou, na kterou Blakesly údajně převedl. „Budou to rovné dva miliony dolarů.“

Van Vogel zaváhal, jeho žena při uvedení částky vzhledla. Ale pak znovu obrátila pozornost ke svému učenému slonovi.

Blakesly rychle dodal: „To je samozřejmě za exkluzivní dílo.“

„Pochopitelně,“ ostře přisvědčil van Vogel a připsal sumu do záznamu.

Van Vogel byl připraven k návratu, ale jeho žena trvala na shlednutí „opic“, jak říkala lidoopím dělníkům. Zjištění, že má v těchto nelidských bytostech významný podíl, ji upoutalo. Blakesly horlivě navrhl cestu po laboratořích, ve kterých pracovníky ze skutečných opic vyvíjeli.

Byly umístěny v sedmi budovách, sedmi „dnech stvoření“. „První den“ byla velká budova obsazená Cargrewem, jeho zaměstnanci, operačními sály, inkubátory a laboratořemi. Marta van Vogelová se zděšeným zaujetím upřeně hleděla na živé orgány i hotové zárodky, žijící umělými životy udržovanými důmyslnými skleněnými předměty, kovovými cirkulačními systémy a dokonalými automatickými přístroji.

Nedokázala tyto postupy ocenit, připadaly jí skličující. Byla blízko tomu, aby k plastobiologii zaujala záporné stanovisko, když tu jí Napoleon, který ji tahal za sukni, připomněl, že stejně jako hrůzy vytvářejí tu i dobré věci.

Do budovy „Druhého dne“ nevstoupili, byla obsazená B'na Kreethem a jeho spolupracovníky stejné rasy. „Nemohli bychom tam zůstat naživu, chápete,“ vysvětloval Blakesly. Van Vogel přikývl, jeho žena zrychlila krok, netoužila vidět žádné Mart'any, dokonce ani když byli za plastovými okny.

Další budovy už byly určeny pro rozvoj a výrobu pracovníků, s kterými obchodovali. „Třetí den“ byl používán pro vývoj variací lidoopů, aby se uspokojily neustále se měnící požadavky na pracovní síly. „Čtvrtý den“ byla rozlehlá budova věnovaná výhradně inkubátorům na komerční typy lidoopů. Blakesly vysvětlil, že s normálními porody přestali. „Tato metoda umožňuje dobrou kontrolu násilných variací, jakou je třeba velikost, a nezabírá části lidoopích samic statisíce pracovních hodin.“

Marta van Vogelová byla uchválena „pátým dnem“, lidoopí školkou, kde se malí uličníci učili mluvit a kde jim vštěpovali společenská pravidla nutná k práci, kterou měli v životě zastávat. Vykonávali jednoduché úkoly jako například třídění knoflíků nebo kopání jámy v písku a dostávali bonbóny jako motivaci, aby pracovali rychle a pečlivě.

V „šestém dnu“ se vzdělávání lidoopů dokončovalo. Každý se naučil určité dovednosti, kterou pak mohl vykonávat, úklid, kopání a zvláště pomocné zemědělské práce jako třeba pletí, třídění a sklizení. „Jeden japonský Američan, který řídí tři neošimpanze, může vypěstovat tolik zeleniny, jako tučt zemdělských dělníků,“ prohlásil Blakesly. „Oni skutečně rádi pracují – když je dokončíme.“

Obdivovali téměř neuvěřitelné fyzicky náročné úkoly vykonávané upravenými gorilami a zastavili se, aby se podívali na malé malpy kapucínské, které sklízely vysoko na stromech, a pak pokračovali směrem k „sedmému dnu“.

Tato budova byla používána pro radioaktivní mutaci genů, a proto byla postavena trochu stranou od ostatních. Protože se chodník opravoval, museli jít oklikou, která je zavedla k ohradám a budovám pro vysloužilé pracovníky. Někteří lidoopi se nahrnuli k pletivu a začali na ně pokřikovat: „Sigretu! Sigretu! Prošíím, pani! Proším, pane! Sigretu!“

„Co říkají?“ vyptávala se Marta van Vogelová.

„Prosí o cigarety,“ odpověděl Blakesly rozmrzele. „Umějí víc, ale jsou jako děti. Teď tomu udělám přítrž.“ Vyšel k plotu a křikl na postaršího muže: „Hej! Strawbossi!“

Oslovený pracovník měl kromě běžné plátěné suk-nice na rukávu ušpiněnou pásku. Otočil se a šoural se k plotu. „Strawbossi,“ nařídil Blakesly, „odežeh odsud ty opičáky.“

„Dobře, pane,“ odpověděl staroch a začal ty nejbližší bít. „Zmizte, vy opičáci! Vypadněte!“

„Ale já nějaké cigarety mám,“ namítala paní van Vogelová, „a ráda bych jim je dala.“

„Nerozmazlujte je,“ řekl jí ředitel. „Učili se, že potěšení je pouze odměnou za práci. Musím ty moje ubohé děti omluvit, tito v ohradách stárnou a zapomínají na dobré způsoby.“

Neodpověděla mu, šla dál kolem plotu, kde se tiskl na pletivo jeden starý neošimpanz a upřeně na ně hleděl laskavýma, smutnýma očima, jako dítě když kouká do výlohy cukrárny. Neúčastnil se toho hromadného žadonění o tabák, a tak ho Strawboss nechal být. „Chtěl bys cigaretu?“ zeptala se ho.

„Prosím, pani.“

Jednu zapálila, on ji přijal s neohrabanou elegancí, dlouze z ní potáhnul, vypustil kouř ven nosními dírkami a ostýchavě řekl: „Těkju, pani. Já Jerry.“

„Těší mě, Jerry.“

„Ší mě, pani.“ Poskočil, ohnul se v kolenou, sklonil hlavu a přitiskl si ruce k hrudníku, všechno v jednom pohybu.

„Tak pojď, Marto.“ Manžel s Blakeslym právě procházeli za ní.

„Za chvilku,“ odpověděla. „Brownie, seznam se s mým přítelem Jerry. Nevypadá přesně jako strýček Albert? Až na to, že je tak smutný. Proč jsi nešťastný, Jerry?“

„Nerozumí abstraktním pojmům,“ vložil se do toho Blakesly.

Ale Jerry ho překvapil. „Jerry smutný,“ oznámil tak žalostným tónem, že Marta van Vogelová nevěděla, jestli se má smát nebo plakat.

„Proč, Jerry?“ zeptala se laskavě. „Proč jsi tak smutný?“

„Není práce,“ oznámil. „Není sigrety. Není bonbón. Není práce.“

„Jsou to všechno staří pracovníci, kteří už překročili svou produktivní dobu,“ opakoval Blakesly. „Nečinnost jim vadí, ale nemáme nic, co by mohli dělat.“

„Dobře!“ pronesla. „Proč je tedy nenecháte třídit knoflíky nebo něco jiného podobného tomu, co dělají ta mlád'ata?“

„Ani to by neudělali správně,“ odpověděl jí Blakesly. „Tito pracovníci jsou senilní.“

„Jerry není senilní! Slyšel jste, jak mluví.“

„Dobrá, možná ne. Strpení.“ Obrátil se k opičímu muži, jenž si dřepnul, aby dlouhým ukazovákem, který prostrčil plotem, podráb na hlavě Napoleona. „Ty, opičáku! Pojď sem.“

Blakesly prohmatával pracovníkův chlupatý krk a našel tenký ocelový řetízek, ke kterému byla připevněna malá kovová visačka. Prostudoval ji. „Máte pravdu,“ přiznal. „Doopravdy nepřekročil stanovený věk, ale má špatné oči. Pamatuji takových mnoho – oční zákaly jako důsledek nešťastně propojené mutace.“ Pokrčil rameny.

„To ale není důvod, abyste ho nechali trápit se nečinností.“

„Paní van Vogelová, skutečně byste se tím neměla znepokojovat. Nezůstávají v těchhle ohradách dlouho, většinou jen pár dní.“

„Ach,“ odpověděla, poněkud upokojená, „potom tedy máte nějaké jiné místo, kam odcházejí na odpočinek. Tam jim dáte nějakou práci? Měli byste, Jerry chce pracovat. Že ano, Jerry?“

Neošimpanz jen s námahou sledoval jejich rozhovor. Zachytil poslední názor a široce se usmál. „Jerry pracovat! Nezahálet! Dobrý pracovník.“ Ohnul prsty, pak je začal v pěst a ukázal vztyčené palce.

Pan Blakesly vypadal, že je poněkud na rozpacích. „Paní van Vogelová, skutečně není třeba. Víte...“ odmlčel se.

Van Vogel nedůtklivě naslouchal. Nadšení jeho ženy mu šlo na nervy, pokud nebyl nadšen i on. Navíc začal v duchu obviňovat Blakeslyho z posledního případu vlastní marnotratnosti a měl neblahé tušení, že jeho žena najde nějakou cestu, jak ho jemně donutit, aby za svou slabost zaplatil.

Oba ho rozčilovali, a tak prohodil dokonale nevhodnou poznámku.

„Nebud' hloupá, Marto. Nevozí je nikam na odpočinek, zabíjejí je.“

Chvilíčku trvalo, než jí ta představa naplno došla, ale když se tak stalo, rozzuřila se. „Proč... proč... nikdy jsem o ničem takovém neslyšela! Měli byste se stydět. Vy... vy byste zastřelil svou vlastní

babičku.“

„Paní van Vogelová, prosím!“

„Mě neupanívánvogelujete! To přestane, slyšíte mě?“ Rozhlédla se po ohradách smrti a po stovkách starých pracovníků uvnitř. „To je odporné. Pracuji pro vás a když už nemohou pracovat, tak jim vezmete tu trošku jejich potěšení a odděláte je. Divím se, že je nejíte!“

„Jedí,“ pronesl její manžel krutě. „Jídlo pro psy.“

„Cože! To my zastavíme!“

„Paní van Vogelová,“ hájil se Blakesly. „Dovolte mi to vysvětlit.“

„Hmmm! Jen do toho. A mělo by to raději být dobré vysvětlení.“

„Dobře, je to jako když...“ Jeho pohled padl na Jerryho, který stál u plotu s utrápeným výrazem.

„Vypadni, opičku!“ Jerry se šoural pryč.

„Počkej, Jerry!“ zavolala paní van Vogelová. Jerry se nejistě zastavil. „Řekněte mu, aby se vrátil,“ nařídila Blakeslymu.

Ředitel se kousl do rtu a pak zavolal: „Pojď zpátky.“

Paní van Vogelová se mu s konečnou platností přestávala líbit, navzdory jeho navyklému zvyku chovat se v přítomnosti vysoko hodnocených osob velice uctivě. Nebude mu říkat, jak má řídit vlastní záležitosti, dobrá, samozřejmě! „Paní van Vogelová, obdivuji váš lidský přístup, ale nechápete situaci. My svým pracovníkům rozumíme a děláme to, co je pro ně nejlepší. Umírají bezbolestně dříve, než je jejich nezpůsobilost může trápit. Žijí šťastné životy, šťastnější než je váš nebo můj. My je ušetříme té špatné části jejich životů, nic víc. A nezapomínejte, že tato ubohá zvířata by se nikdy nenarodila, kdybychom to tak nezařídili.“

Zavrtěla hlavou. „Hlouposti! Příště mi budete citovat Bibli. Tohle skončí, pane Blakesly. Osobně mi za to budete odpovídat.“

Na Blakeslyho byl bezútěšný pohled. „Odpovídám se ředitelům společnosti.“

„Myslíte?“ Otevřela kabelku a vydala svůj telefon. Její rozčilení bylo tak velké, že se ani neobtěžovala dovolat, místo toho dala signál místní ústředně. „Phoenix? Dejte mi Great New York Murray Hill 9Q-4004, pan Haskell. Priorita – hvězdný účastník 777. Zaříd'te to rychle.“ Stála tam, podupávala nohou a zlostně se rozhlížela, dokud se její obchodní ředitel neozval. „Haskell? Tady Marta van Vogelová. Jaký podíl vlastním v akciové společnosti Pracovníci? Ne, ne, to nevadí – kolik procent? Tak? Dobrá, to mi nestačí. Do zítřejšího rána chci padesát jedna procent... v pořádku, sežeňte na zbytek zástupce, ale získejte je... neptala jsem se vás, kolik by to stálo, řekla jsem získejte je. Dejte se do toho.“ Rázně přerušila spojení a obrátila se k manželovi. „Odcházíme, Brownie. a bereme Jerryho s sebou. Pane Blakesly, nechal byste ho laskavě vyvést z té ohrady? Dej mu šek na tu částku, Brownie.“

„No tak, Marto...“

„Už jsem se rozhodla, Brownie.“

Pan Blakesly si odkašlal. S potěšením zkříží plány této ženě. „Pracovníci se nikdy neprodávají. Je mi líto. Je to záležitost politiky společnosti.“

„Dobrá, pak si ho tedy nastálo pronajmu.“

„Tenhle pracovník byl z trhu pracovních sil vyloučen. Není k pronajmutí.“

„Budete mi ještě dělat další potíže?“

„Dovolte, madam! Tento pracovník není k dispozici za žádných obchodních podmínek, ale, jako pozornost pro vás jsem ochoten převést na vás jeho smlouvu. Zdarma. Chci, abyste věděla, že politika této společnosti je tvořena s ohledem na opravdový zájem o dobro našich svěřenců stejně, jako na dobré obchodní zvyklosti. Proto si vyhrazujeme právo kdykoliv provést inspekci, abychom se ujistili, že se o tohoto pracovníka řádně staráte.“ To jí vezme vítr z plachet, pomyslel si jedovatě.

„Samozřejmě. Děkuji vám, pane Blakesly. Jste velmi laskav.“

Cesta zpět do velkého New Yorku nebyla žádná legrace. Napoleonovi se nelíbila a dával to patřičně najevo. Jerry byl klidný, ale trpěl nevolností z letu. Než přistáli, nebyli van Vogelovi v právě hovorové náladě.

„Je mi líto, paní van Vogelová. Akcie prostě nebyly dostupné. Bývali bychom měli prostředníka na O'Tooleův balík, ale někdo je zadržel hodinu předtím, než jsem se k nim dostal.“

„Blakesly.“

„Bezpochyby. Neměla jste ho varovat, poskytl mu to čas, aby upozornil své zaměstnavatele.“

„Neplývejte časem na rozhovory o tom, jaké chyby jsem udělala včera. Co uděláte dnes?“

„Drahá paní van Vogelová, co můžu dělat? Provedu jakýkoliv pokyn, který mi dáte.“

„Nemluvte nesmysly. Máte být chytřejší než já, platím vás od toho, abyste myslel za mě.“

Pan Haskell vypadal bezmocně.

Jeho zaměstnavatelka si zapalovala cigaretu tak zprudka, že ji zlomila. „Proč tu není Weinberg?“

„Paní van Vogelová, tady skutečně neexistují z právního hlediska žádné výjimky. Chtěla jste akcie, nemůžeme je koupit ani nijak spojit. Proto...“

„Platím Weinberga, aby o právních hlediscích věděl. Sežeňte ho.“

Weinberg odcházel z kanceláře, Haskell ho zastihl na cestě. „Sidney,“ zavolal Haskell. „Přijď ke mně do kanceláře, můžeš? Oskar Haskell.“

„Promiň. Co třeba ve čtyři hodiny?“

„Sidney, chci vás tady hned!“ ozval se hlas klientky. „Tady Marta van Vogelová.“

Malý muž bezmocně pokrčil rameny. „Hned jsem tam,“ souhlasil. Proč neodešel na odpočinek o svých sto pětadvacátých narozeninách, jak na něj jeho manželka naléhala?

Za deset minut naslouchal Haskellovým vysvětlením, přerušovaným klientkou. Když skončili, rozhodil rukama. „Co očekáváte, paní van Vogelová? Tihle pracovníci jsou movitým majetkem. Nedokázala jste koupit vlastnická práva s nimi spojená, s tím už nic nenaděláte. Ale nechápu, o co se snažíte. Dali vám toho pracovníka, jehož život jste chtěla zachránit.“

Pronesla něco energicky polohlasem a pak mu odpověděla. „To není důležité. Co je jeden pracovník z milionů? Chci zastavit to zabíjení jako celek.“

Weinberg zavrtěl hlavou. „Kdybyste byla schopna prokázat, že způsob, jakým nakládali s těmi zvířaty, byl nelidský, nebo že před usmrcením nedbali na jejich fyzické dobro, nebo že zabíjení bylo bezohledné.“

„Bezohledné? To jistě je!“

„Má drahá paní, pravděpodobně ne v právním slova smyslu. Byl tu případ, Julius Hartman a kolektiv versus Hartmanova pozůstalost, tuším v roce 1972, ve kterém byl trvalý soudní příkaz použit proti provedení podmínky, která vyžadovala zahubení cenné sbírky perských koček. Ale abyste mohla použít tento nápad, musela byste prokázat, že tato zvířata, když dosáhnou důchodové hranice, jsou přesto cennější živá než mrtvá. Nemůžete nutit žádnou osobu, aby si vydržovala movitý majetek a prodělávala na tom.“

„Podívejte, Sidney, nezavolala jsem vás sem proto, abyste mi říkal, že to nejde. Jestliže to, co chci, není legální, pak tedy takový zákon prosadte.“

Weinberg pohlédl na Haskella, který vypadal rozpačitě, a odpověděl: „Dobrá, ale základní skutečností je, paní van Vogelová, že jsme souhlasili s ostatními členy Asociace, že během funkčního období současné vlády nebudeme předkládat žádné právní předpisy.“

„To je k smíchu! Proč?“

„Spolek zákonodárců vydal nový zákoník otevřených postupů, který považujeme za naprosto nespravedlivý, s klouzavými sazbami penalizujícími majetné, zní to velice hezky, se zvláštními ustanoveními, jež umožňují armádním vysloužilcům platit jen nepatrné poplatky z jejich osobních účtů a podobné věci – ale ve skutečnosti je ten zákoník konfiskační. Dokonce i Briggsova nadace si může s tímto takzvaným zákoníkem jen stěží dovolit správně se podílet na veřejných záležitostech.“

„Hm. To byl dobrý den, kdy se zákonodárci spojili do svazů, jsou to profesionálové. Úplatky by měly být konkurence schopné. Sežeňte soudní zákaz.“

„Paní van Vogelová,“ protestoval Weinberg, „jak můžete očekávat, že seženu soudní zákaz proti organizaci, která právně neexistuje? V právním smyslu není žádný Spolek zákonodárců, stejně jako právně samo o sobě neexistuje provozování právního poradenství za úplatu.“

„A děti nosí čápi. Přestaňte mě zdržovat, pánové. Co budete dělat?“

Když Weinberg viděl, že Haskell se k odpovědi nemá, pronesl: „Paní van Vogelová, myslím, že bychom si měli najmout zvláštního právníka zběhlého v obcházení zákonů.“

„Takové nezaměstnávám, nechápu způsob, jakým přemýšlejí. Jsem prostá žena v domácnosti,

Sidney.“

Pan Weinberg sebou při jejích slovech, kterými se charakterizovala, trhnul, když si uvědomil, že nesmí zjistit, že plat experta na obcházení zákonů z jeho personálu se pravidelně ocitá na výplatní listině. Jak vyžadovala zvyklost, udržoval navenek zdání prostého právního zástupce, ale už dávno předtím zjistil, že problémy Marty van Vogelové občas vyžadují jistou dávku znalostí z méně běžného odvětví zákona. „Muž, kterého mám na mysli, je nápaditý mistr,“ tvrdil. „Není potřeba mu rozumět více, než je třeba pochopit skladatele, abyste mohla ocenit jeho symfonii. Doporučuji vám, abyste s ním alespoň promluvila.“

„Ach, tedy dobrá! Zaříd'te, ať sem přijde.“

„Sem? Má drahá paní!“ Haskell byl návrhem šokován, Weinberg vypadal ohromeně. „Kdyby se vědělo, že jste se radila s tímto mužem, nejenže by každá předložena soudní pře byla předem soudem zamítnuta, ale poškodilo by to podnikání naší společnosti na celé roky.“

Paní van Vogelová pokrčila rameny. „Vy muži, nikdy váš způsob myšlení nepochopím. Proč by se člověk nemohl radit s expertem na obcházení zákonů stejně veřejně jako třeba s astrologem?“

James Roderick McCoy nebyl velký, ale vypadal tak. Dokázal se chovat i v tak velké místnosti, jako byl salón paní van Vogelové. Jeho vizitka pravila:

J. r. McCoy

„ten pravý McCoy“

koncesovaný expert na obcházení zákona

– podplácení, speciální kontakty, triky.

veškerá práce se zárukou.

telefonní linka 9-8M4554 chtějte maca

Udané číslo bylo do kulečnickového sálu proslulého klubu Tři planety. Neztrácel čas v kancelářích a všechny složky nosil ve své hlavě – to podle něj bylo jediné bezpečné místo.

Zatímco mu paní van Vogelová objasňovala svůj problém, seděl na podlaze a pokoušel se naučit Jerryho hrát kostky. „Co myslíte, pane McCoyi? Mohli bychom na to jít přes týráni zvířat? Moji zaměstnanci pro styk s veřejností by to mohli zkusit rozvířit.“

McCoy se postavil. „Jerry nemá tak špatné oči, přistihl mě, když jsem se pokoušel před ním schovat v dlani autíčko. Ne,“ pokračoval, „hledisko týráni zvířat není dobré. To budou Pracovníci očekávat. Budou připraveni prokázat, že lidoopi se ve skutečnosti těší, až budou zabiti.“

Jerry nadějně zachrastil kostkami. „To je všechno, Jerry. Zmiz.“

„Dobrá, šéfe.“ Opičí muž se postavil na nohy a šel k velkému stereu, které vyplňovalo roh místnosti. Napoleon se loudal za ním a zapnul ho. Jerry šťouchnul do jednoho tlačítka ozval se blues. Napoleon okamžitě šťouchnul do jiného, pak dalšího a dalšího, dokud se neozvala poněkud hlasitá, ale oblíbená skupina. Stál tam a vyklepával rytmus svým chobotem.

Jerry vypadal dotčeně a přepnul stereo zpět na bluesového zpěváka. Napoleon neústupně natáhl chobot a vypnul ho.

Jerry použil hrubé slovo.

„Chlapci!“ zakřičela paní van Vogelová. „Přestaňte se hádat. Jerry, nech Nappieho, ať si pouští co chce. Ty si můžeš pouštět stereo, až si Nappie půjde zdřímnout.“

„Dobrá, pani šéf.“

McCoye to zaujalo. „Jerry má rád hudbu?“

„Má rád? Miluje ji. Učí se zpívat.“

„Cože? To musím slyšet.“

„Jistě. Nappie, vypni stereo.“ Slon jí vyhověl, ale nasadil přitom výraz jedince pronásledovaného osudem.

„A teď, Jerry, ‚Rolničky‘.“ Zazpívala:

„Rolničky, rolničky, kdopak vám dal hlas.“ A Jerry se přidal.

„Rohlíčky, rohlíčky, kdopak vám dal hlas,

kašpárek maličký nebo teda hráz.“

Netrefil správný tón a znělo to hrozně. Jak si tam tak jednou nohou podupával do taktu, vypadal směšně. Ale zpíval.

„Řeknu vám, to je dobré!“ komentoval to McCoy. „Škoda, že Nappie neumí mluvit – měli bychom duo.“

Jerry vypadal zmateně. „Nappie mluví dobře,“ prohlásil. Sklonil se ke slonovi a promluvil na něj. Napoleon zabručel a zatroubil v odpověď. „Vidět, pane?“ pronesl vítězně Jerry.

„Co říkal?“

„Říká: „Může si teď Nappie pustit stereo?““

„Může, Jerry,“ přimluvila se za slona paní van Vogelová. Opičí muž na svého přítele šeptem promluvil. Napoleon zakňoural a stereo nepustil.

„Jerry!“ pronesla přísně jeho majitelka. „Nic takového jsem neřekla, nemusí pustit tvého bluesového zpěváka. Odejdi, Jerry. Nappie – pusť si, co chceš.“

„Chcete říct, že se pokusil podvádět?“ dotazoval se se zájmem McCoy.

„To určitě udělal.“

„Hm, Jerry získal vlastnosti opravdového občana. Kdybyste ho oholili a obuli, klidně by se prosadil v okrsku, ve kterém jsem vyrůstal.“ Upřeně se na lidoopa zadíval. Jerry mu pohled oplácel, byl zmatený, ale trpělivý. Paní van Vogelová vyhodila špinavou plátěnou suknici, která byla znakem jeho nevolnictví i ústupkem slušnosti, a vyměnila ji za suknici v barvách cameronských skotských horalů, včetně kožené brašničky a navíc mu ještě přidala skotskou čapku.

„Myslíte si, že by se mohl učit hrát na dudy?“ zeptal se McCoy. „Začínám vidět východisko.“

„Proč? Nevím. Co vás napadlo?“

McCoy usedl na zem, zkřížil nohy a začal cvičit vrh kostkami. „To nevádí,“ odpověděl, když se mu to hodilo, „to není dobré východisko. Ale dostáváme se k němu.“ Hodil čtyři postupky, jednu za druhou.

„Říkáte, že Jerry stále náleží té akciové společnosti?“

„Formálně ano. Pochybuji, že by se někdy pokusili se ho znovu zmocnit.“

„Kéž by se pokusili.“ Posbíral kostky a vstal. „Máme to v kapse. Zapomeňte na to. Budu si chtít promluvit s mužem, který má u vás na starosti propagaci, ale už si s tím nemusíte dělat starosti.“

Paní van Vogelová by měla samozřejmě zaklepat než vstoupila do manželova pokoje, pak by totiž nevyslechla co říká ani komu to říká.

„To je správné,“ slyšela jeho slova, „už ho vůbec nepotřebujeme. Čím dříve ho odvedete, tím lépe. Jen se ujistěte, že muži, které posíláte, mají podepsaný příkaz, který nám nařizuje ho předat.“

Nechápala rozmluvu a tak nebyla znepokojená, ale jen zvědavá. Podívala se přes manželovo rameno na obrazovku.

Tam uviděla Blakeslyho tvář. A jeho hlas právě říkal: „Dobrá, pane van Voge, vyzvedneme lidoopa zítra.“

Vstoupila před obrazovku. „Okamžik, pane Blakesly.“ Pak se obrátila na svého manžela: „Brownie, co si probiha myslíš, že děláš?“

Výraz, který se objevil na jeho tváři, u něj nikdy předtím neviděla. „Proč jsi nezaklepala?“

„Možná je dobře, že jsem to neudělala. Brownie, slyšela jsem dobře? Říkal jsi panu Blakeslymu, aby odvedl Jerryho?“ Otočila se k obrazovce. „Bylo to tak, pane Blakesly?“

„Přesně tak, paní van Vogelová. A musím říct, že shledávám tento zmatek nanejvýš...“

„Nechte si to.“ Obrátila se zpět. „Brownie, co mi k tomu řekneš?“

„Marto, ty jsi pošetilá. Mezi tím slonem a opicí si tu připadám jako v zoo. Dnes jsem dokonce přistihl tvého drahého Jerryho, jak kouří moje osobní speciální doutníky... nehleď na to, že si oba celý den pouští stereo a člověk pak nemá ani chvilku klidu. Rozhodně nemusím v mém vlastním domě trpět takové věci.“

„V domě koho, Brownie?“

„To s tím nesouvisí. Nebudu snášet...“

„Nevadí.“ Otočila se k obrazovce. „Pane Blakesly, zdá se, že manžel přišel o svou zálibu v

neobvyklých zvířatech. Zrušte objednávku pegase.“

„Marto!“

„Každému co jeho jest, Brownie. Zaplatím za tvoje rozmary, ale ať se propadnu, jestli budu platit za tvoje výbuchy hněvu. Smlouva je zrušena, pane Blakesly. Pan Haskell dohodne podrobnosti.“

Blakesly pokrčil rameny. „Vaše náladovost vás samozřejmě bude něco stát. Penále.“

„Řekla jsem, že podrobnosti dohodne pan Haskell. Ještě jedna věc, pane řediteli Blakesly, udělal jste, co jsem vám řekla?“

„Co máte na mysli?“

„Vy víte, co myslím. Jsou ta nebohá stvoření stále živá a zdravá?“

„To není vaše starost.“ Ve skutečnosti zabíjení zastavil, ředitelé to nechtěli riskovat, dokud nezjistí, čeho by Briggsův kartel mohl dosáhnout, ale Blakesly jí nechtěl dát takové zadostiučinění.

Podívala se na něj, jako kdyby byl nevyplacená dividenda. „Nejsou, že? Dobrá, mějte na paměti, vy chladnokrevný malý chudáku, že vás za to činím osobně zodpovědným. Jestli jen jeden z nich na cokoliv zemře, udělám si z vaší kůže předložku ke krbu.“ Rychle stiskla tlačítko pro přerušení spojení a obrátila se k manželovi. „Brownie!“

„Je zbytečné cokoliv říkat,“ skočil jí do řeči chladným hlasem, který obyčejně užíval, když ji chtěl přivést k poslušnosti. „Budu v klubu. Sbohem!“

„Právě to jsem ti chtěla navrhnout.“

„Co?“

„Pošlu ti šaty. Máš v tomhle domě ještě něco dalšího?“

Zíral na ni. „Nemluv jako blázen, Marto.“

„Nemluvím jako blázen.“ Změřila si ho pohledem. „Moje chyba, ale jsi pohledný, Brownie. Asi jsem byla blázen, když jsem si myslela, že bych si s šekovou knížkou mohla koupit pořádný kus chlapa. Domnívám se, že dívka ho buď získá zadarmo anebo vůbec. Díky za ponaučení.“ Otočila se a odešla z pokoje do svého apartmá.

O pět minut později, s upraveným mejkapem a s nervy uklidněnými několika potáhnutími ze své oblíbené značky doutníků Fly-Right, zavolala kulečnickovou místnost klubu Tři planety. McCoy přišel k obrazovce s tágem v ruce. „Ach, to jste vy, sladké děvče. Dobrá, zkrátte to, mám v téhle hře už čtyři zásahy.“

„Tohle je obchodní.“

Všechno podstatné mu vypověděla. „Omlouvám se za zrušení smlouvy na létajícího koně, pane McCoy. Doufám, že vám to nějak neztíží vaši práci. Obávám se, že jsem se přestala ovládat.“

„Skvělé. Běžte si to zopakovat.“

„Prosím?“

„To jste teprve začala, broučku. Zavolejte Blakeslymu znovu. Seřvěte ho. Řekněte mu, aby od vás svoje poskoky držel dál nebo jim něco provedete a uděláte z nich věšáky na klobouky. Vyzvěte ho, ať si zkusí od vás Jerryho odvést.“

„Nerozumím vám.“

„To nemusíte, děvenko. Pamatujte si tohle: Žádný býčí zápas se nemůže konat, dokud nevydráždíte býka natolik, aby bojoval. Ať Weinberg získá předběžné soudní rozhodnutí, které by bránilo akciové společnosti Pracovníci ve znovuzískání Jerryho. Ať mi zatelefonuje váš tiskový mluvčí. Pak zavolejte novináře a řekněte jim, co si myslíte o Blakeslym. Udělejte z toho odpornost. Řekněte jim, že máte v úmyslu zastavit tohle hromadné vraždění, i kdybyste na to měla utratit všechno do posledního centu.“

„Dobře... souhlasím. Přijdete se na mě podívat předtím, než s nimi budu mluvit?“

„Ani nápad, musím se vrátit ke své hře. Možná zítra. Nedělejte si starosti s tím, že jste zrušila ten hloupý obchod s okřídleným koněm. Vždycky jsem si myslel, že váš manžel byl slabomyslný a ušetřilo vám to pěkné peníze. Budete je potřebovat, až vám předložím účet. Chlapče, chystám se tě zmáčknot! Nashle!“

Po stranách budovy Timesů se táhla jasná písmena: „NEJBOHATŠÍ ŽENA SVĚTA BOJUJE ZA OPIČÍHO MUŽE“. Na obří obrazovce nad tímto nápisem ukazovali záznam Jerryho v jeho legračním

oblečení náčelníka skotských horalů. Malá armáda policistů obklopila Briggsův dům, zatímco paní van Vogelová oznámila každému, kdo chtěl naslouchat, včetně několika zpravodajských agentur, že by Jerryho osobně bránila do posledního dechu.

Tisková kancelář akciové společnosti Pracovníci popřela úmysl zmocnit se Jerryho, toto popření se však nikde neobjevilo.

Mezitím technici nainstalovali zvláštní obvody pro přijímání zvuku a obrazu v největší soudní síni ve městě, kde Jerry (bez příjmení), popsáný jako zákonný trvalý obyvatel těchto Spojených států, žádal o trvalý soudní příkaz, který by právníké osobě „Pracovníci“, jejím funkcionářům, zaměstnancům, nástupcům nebo zmocněncům, zakazoval způsobit mu jakoukoliv újmu na zdraví a zejména jim zakazoval jej zabít.

Přes svého právního zástupce, ctihodného, slavného a všeobecně uznávaného Augusta Pomfreye, vznesl Jerry žalobu svým jménem.

Marta van Vogelová seděla v soudní síni jen jako divák, ale byla obklopena tajemníky, strážci, asistentkami, tiskovými mluvčími, a jedna televizní kamera sledovala pouze ji samotnou. Byla nervózní. McCoy trval na tom, že instrukce předá Pomfreyovi přes Weinberga, aby Pomfrey nevěděl, že s tím humbukem má něco společného. Měla na Pomfreye svůj názor,

McCoy také trval na tom, aby Jerry neměl na sobě svůj krásný nový skotský oděv, ale oblékl ho do vybledlých montérek. Připadalo jí to jako špatné divadlo.

I sám Jerry jí dělal starosti. Vypadal, že je osvětlením, hlukem a davem lidí zmatený, téměř na zhroucení.

A McCoy odmítl jít k soudu s ní. Řekl jí, že je to zcela nemožné, protože pouhá jeho přítomnost by soud popudila a Weinberg mu dal za pravdu. Muži! Jejich myšlení bylo nevyzpytatelné. Vypadalo to, že si libují v křivolakých cestičkách k dosažení cíle. To potvrzovalo její názor, že mužům by neměli mít volební právo.

Chyběla jí bezprostřední přítomnost McCoyovy sebedůvěry a cítila se ztracená. Když nebyla s ním, divila se, jak vůbec někdy mohla svěřit tak důležitou věc nezodpovědnému, jankovitému, potrhlému šaškovi, jakým je McCoy. Kousala si nehty a přála si, aby tam byl.

Sbor právních zástupců, který se dostavil za akciovou společnost Pracovníci, zahájil své manévry snahou, aby byl spor bez soudu zamítnut na základě teorie, že Jerry je movitým majetkem společnosti, její nedílnou součástí a není proto oprávněn ji žalovat, stejně jako nemůže palec žalovat mozek.

Ctihodný Augustus Pomfrey vypadal každým coulem jako státník, když se uklonil soudu a svým protivníkům. „Je opravdu podivné,“ začal, „slyšet od zástupců právního výmyslu duchaprázdné, fiktivní veličiny zvané právníká ‚osoba‘, jak dokazují, že bytost z masa a krve, tvor plný nadějí, tužeb a vášní právně neexistuje. Vidím tu vedle sebe mého ubohého přítele Jerryho.“ Poplepal Jerryho po rameni, opičí muž, který se potřeboval uklidnit, vložil ruku do jeho. Šlo to dobře.

„Ale když se podívám na tenhle abstraktní výplod fantazie, ‚Pracovníky‘, co najdu? Nic! Nějaká slova na papíře, nějaké podepsané kousky kancelářského papíru.“

„Pokud soud dovolí, mám dotaz,“ přihlásil se hlavní advokát druhé strany, „tvrdí snad učený pan žalobce, že akciová společnost s omezenou odpovědností nemůže vlastnit majetek?“

„Bude žaloba odpovídat?“ zeptal se soudce.

„Děkuji. Můj slovný kolega se mýlí, tvrdil jsem pouze, že otázka, zda je Jerry movitým majetkem akciové společnosti Pracovníci je nepodstatná, nedůležitá a vedlejší. Já jsem částí statutárního města Great New York. Popírá to snad má občanská práva jako osoby z masa a krve? Ve skutečnosti mi to ani nebere právo zažalovat ty městské společnosti, jejichž jsem součástí, pokud bych nabyt dojmu, že mi nějak křivdí. Spíše než v chladných a omezených hranicích zákona jsme se tu dnes sešli v teplé atmosféře spravedlnosti. Zdá se to jako správný čas na rozhovor o zvláštních nesmyslnostech s kterými žijeme a v jejichž jménu by nějaká smyšlenka na papíře a právní výmysl mohly popírat existenci tohoto našeho ubohého příbuzného. Ptám se, zda se učení advokáti společnosti shodnou na tom, že Jerry opravdu existuje, a nechají nás ve sporu pokračovat.“

Poradili se, odpověď zněla: „Ne.“

„Dobrá. Můj klient žádá o své prozkoumání, aby soud mohl rozhodnout o jeho postavení a bytí.“

„Námitka! Tento lidoop nemůže být prozkoumán, je pouhou částí a movitým majetkem obžalovaného.“

„To se právě chystáme určit,“ odpověděl suše soudce. „Námitka je zamítnuta.“

„Jdi si sednout na to křeslo, Jerry.“

„Námitka! Toto zvíře nemůže složit přísahu, je to mimo jeho chápání.“

„Co na to řekne žaloba?“

„Pokud soud dovolí,“ odpověděl Pomfrey, „nejjednodušší věc, jakou můžeme udělat, je posadit ho na to křeslo a zjistit to.“

„Nechte ho svědčit. Úředník vyřídí přísahu.“ Marta van Vogelová sevřela opěradla svého křesla, McCoy ho na tohle cvičil celý týden. Mohl by ten chudáček selhat, když tam není McCoy, aby ho vedl?

Úředník oddrmolil přísahu, Jerry vypadal zmateně, ale byl trpělivý.

„Vaše ctihodnosti,“ řekl Pomfrey, „když musí malé děti podat svědectví, obvykle je povolena drobná úprava formulace, aby odpovídala jejich znalostem. Dovolíte?“ Přešel k Jerrymu.

„Jerry, chlapče, jsi dobrý pracovník?“

„Jasně! Jerry dobrý pracovník!“

„Možná špatný pracovník, co? Líný. Schovává se před šéfem.“

„Ne, ne, ne! Jerry dobrý pracovník. Kopat. Plevel. Nekopat zeleninu. Kopat plevel. Pracovat pilně.“

„Uvidíte,“ oslovil Pomfrey soud, „že můj klient má velice přesnou představu o tom, co je pravda a co lež. Teď se pokusíme zjistit, zdali má či nemá morální hodnoty, které jsou třeba, aby mluvil pravdu. Jerry...“

„Ano, pane.“

Pomfrey rozevřel svou ruku před obličejem lidoopa. „Kolik vidíš prstů?“

Jerry se natáhl a odpočítával je. „Jedna – dvě – tři – čtyři, eh... pět.“

„Šest prstů, Jerry.“

„Pět, pane.“

„Šest prstů, Jerry. Dám ti cigaretu. Šest.“

„Pět, pane. Jerry nepodvádět.“

Pomfrey rozhodil rukama. „Přijme ho soud?“

Soud přijal. Marta van Vogelová si oddechla. Jerry neuměl příliš dobře počítat a obávala se, že by zapomněl svou roli a přijal úplatek. Ale měl slíbeno tolik cigaret, kolik jen bude chtít a také čokoládu, pokud si to bude pamatovat a bude trvat na tom, že pět je pět.

„Navrhuji,“ pokračoval Pomfrey, „že tato záležitost byla objasněna. Jerry je bytost, když může být přijat jako svědek, pak se jistě může i soudit. Dokonce i pes se může soudit. Shodnou se na tom moji vážení kolegové?“

Akciová společnost Pracovníci skrze svoji skupinu právníků souhlasila, učinila to právě včas, neboť soudce se začínal mračit. To malé představení na něj udělalo velký dojem.

Mínění bylo na jeho straně, Pomfrey toho využil. „Pokud soud svolí a pokud to obhájci žalovaného dovolí, můžeme toto soudní přeličení zkrátit, uvedu zde teorii, ve které hledám podporu, a pak to může být s pomocí několika otázek vyřešeno tak či tak. Ptám se, jestli mi potvrdí, že záměrem akciové společnosti Pracovníci bylo vzít prostřednictvím svých posluhovačů mému klientovi život?“

Potvrzení bylo zamítnuto.

„Potom tedy žádám soud, aby vzal na vědomí dobře známou skutečnost, že tito lidoopí pracovníci, když už nepřinášejí zisk, jsou zabiti. Pak povolám svědky, počínaje Horacem Blakeslym, abych prokázal, že Jerry byl a pravděpodobně stále ještě je odsouzen k smrti.“

Další spěšná porada měla za následek přiznání, že Jerry skutečně byl určen k euthanázii.

„Pak tedy,“ řekl Pomfrey, „uvedu svou teorii. Jerry není zvíře, ale muž. Zabít ho je nezákonné, byla by to vražda.“

* * *

Nejdřív zavládlo ticho a pak dav zalapal po dechu. Lidé si zvykli na zvířata, která mluvila a pracovala, ale nebyli připraveni o nich přemýšlet jako o bytostech, lidech a mužích o nic více, než byli domýšliví občané Říma připraveni přiznat lidské citění svým barbarským otrokům.

Zatímco byli ještě otřeseni, Pomfrey pokračoval. „Co je muž? Soubor živých buněk a tkání? Právni výmysl, jako tahle právnická ‚osoba‘, která by vzala život ubohému Jerrymu? Ne, muž není ani jedna z těchto věcí. Muž je směsicí nadějí a obav, lidských tužeb a cílů větších než je sám, více než hlína, ze které vzešel, méně než Stvořitel, který ho z hlíny pozvedl. Jerryho vzali z džungle a dělá něco víc než ta ubohá stvoření, která byla jeho předky, stejně jako vy a já. Žádáme, aby tento soud uznal jeho lidskost.“

Protivníkovi právníci viděli, že soud byl ovlivněn a rychle se do toho vložili. Lidoop, tvrdili, nemůže být mužem, protože postrádá lidské rysy a lidskou inteligenci. Pomfrey zavolal svého prvního svědka – mistra B'na Kreetha.

Mart'anova obvyklá špatná nálada se tím, že byl nucen tři dny nečinně posedávat v přepravní nádrži, nezlepšila, nemluvě o té potupě, že musel přerušit své výzkumy, aby se účastnil dětinských tahanic pozemšťanů.

Další zpoždění, které ho podráždilo, nastalo, když Pomfrey nutil právníky společnosti, aby B'nu přijali jako svědka-znalce. Chtěli odmítnout, ale nemohli – byl jejich vlastní ředitel výzkumu. Také měl hlasovací právo za všechny akcie, které vlastnili Mart'ané, což byla skutečnost nevyslovená, ale omezující.

Ještě jedno zdržení nastalo, než přivedli tlumočníka, aby pomohl soudnímu úředníkovi s přísahou – B'na Kreeth, do sebe zahleděný jako všichni Mart'ané, se nikdy učením angličtiny nezatežoval.

Zacvrlikal a zašvitořil v odpověď na požadavek, že bude mluvit pravdu, nic než pravdu a tak dále, a překladatel se zatvářil utrápeně. „Říká, že to nemůže udělat,“ oznámil soudci.

Pomfrey požádal o doslovný překlad.

Překladatel znepokojeně pohlédl na soudce. „Říká, že kdyby řekl celou pravdu, vy hlupáci, neřikal doslova ‚hlupáci‘, je to mart'anský výraz, který znamená druh bezhlavého červa, nerozuměli byste tomu.“ Proběhlo krátké jednání, zda nešlo o pohrdání soudem. Když Mart'an pochopil, že by byl nucen strávit v přepravní nádrži třicet dní, aby mu spadl hřebínek, odsouhlasil, že bude mluvit pravdu jak jen to bude možné, a byl přijat jako svědek.

„Jste muž?“ dožadoval se odpovědi Pomfrey.

„Podle vašich zákonů a norem jsem muž.“

„Na základě jakého přesvědčení? Vaše tělo je jiné než naše, nemůžete dokonce ani žít v naší atmosféře. Nemluvíte naším jazykem, vaše myšlenky jsou nám cizí. Jak můžete být mužem?“

Mart'an opatrně odpověděl: „Cituji z Pozemsko – Mart'anské smlouvy, kterou musíte přijmout jako nadřazený zákon. ‚Všichni příslušníci Velké rasy budou mít po dobu pobytu na Třetí planetě veškerá práva a výsady, kterých se dostává domácí rase vládnoucí na Třetí planetě.‘ Tento odstavec byl vyložen tribunálem složeným ze zástupců obou planet tak, že příslušníci Velké rasy jsou ‚muži‘ jak jen mohou být.“

„Proč se o svém druhu zmiňujete jako o ‚Velké rase‘?“

„Kvůli naší vyšší inteligenci.“

„Vyšší v porovnání s muži?“

„Jsme muži.“

„Vyšší v porovnání s pozemskými muži?“

„To je očividné.“

„Stejně, jako my máme vyšší inteligenci v porovnání s touto ubohou bytostí Jerryem?“

„To očividné není.“

„Nemám dalších otázek,“ oznámil Pomfrey. Protivníkovi právníci to měli tak nechat, i když to pro ně bylo špatné, místo toho se však pokusili přimět B'na Kreetha k tomu, aby blíže určil rozdíl mezi inteligencí lidí a lidoopů – pracovníků. Mistr B'na pečlivě vysvětloval, že kulturní rozdíly zakrývají ty rozdíly podstatné, pokud vůbec nějaké jsou, ale v každém případě jak lidoopi, tak i lidé využívají svou vlastní potenciální inteligenci tak málo, že je opravdu příliš předčasné tvrdit, která rasa by se ukázala na Třetí planetě jako nadřazená.

Právě když se rozhovořil o tom, jak by skutečně nadřazená rasa mohla být vyšlechtěna kombinací nejlepších vlastností lidoopů a lidí, byl rychle požádán, aby „odešel“.

„Pokud soud dovolí,“ řekl Pomfrey, „v teorii jsme nepokročili, pouze jsme vyvrátili tvrzení obhájce, že určitá podoba a určitý stupeň inteligence jsou nezbytné k tomu, aby bylo možné někoho nazývat mužem.“

Nyní ze strany žalobce žádám, abychom se znovu vrátili k otázce, zda může soud stanovit, jestli je v pravém slova smyslu člověkem.“

„Pokud učený soud dovolí...“ Skupina právníků se spěšně radila už od chvíle, kdy byla B'na Kreethova přepravní nádrž odnesena z místnosti, nyní mluvil ten hlavní.

„Zdá se, že předmětem žaloby je ochránit život tohoto movitého majetku. Není třeba toto soudní jednání protahovat, obžalovaný stvrzuje, že tomuto movitému majetku bude umožněno zemřít přirozenou smrtí v rukách současného opatrovníka a žádá, aby byla žaloba stažena.“

„Co na to říkáte?“ zeptal se soud Pomfreye.

Pomfrey si viditelně načechral svou tógu. „Nežádali jsme o vypočítavou dobročinnost této společnosti, ale o spravedlivý soud. Požadujeme, aby Jerryho lidskost byla právně potvrzena. Ne aby mohl volit nebo vlastnit majetek, ani proto, aby byl vyjmut ze zvláštních policejních předpisů týkajících se jeho druhu, ale žádáme, aby byl soudně uznán alespoň tak lidským jako ta akvarijní obludnost, kterou právě odnesli z této soudní síně.“

Soudce se obrátil k Jerrymu. „Tohle chceš, Jerry?“

Jerry úzkostlivě pohlédl na Pomfreye ho a pak pronesl: „Ano, pane.“

„Přístup k soudní stolici.“

„Okamžik.“ Hlavní obhájce protivníka vypadal nervózně. „Žádám soud, aby zvážil, že úřední rozhodnutí v této věci může ovlivnit dlouho zavedené obchodní postupy, které jsou nezbytné pro ekonomiku...“

„Námítka!“ Pomfrey rozhněvaně vyskočil. „Nikdy jsem neslyšel odpornější pokus o ovlivnění rozhodnutí. Můj vážený kolega by stejně mohl žádat soud o rozhodnutí v případě vraždy z politických důvodů. Protestuji.“

„Nevadí,“ prohlásil soudní tribunál. „Návrh nebude brán v potaz. Pokračujte s vaším svědkem.“

Pomfrey se uklonil. „Zkoumáme význam té podivné věci, které se říká ‚lidskost‘. Viděli jsme, že to není záležitost vzhledu ani rasy, rodné planety ani bystrosti mysli. Upřímně, lidskost nemůže být jasně vymezena, přesto však může být poznána. Může sahat od srdce k srdci, od duše k duši.“ Obrátil se na Jerryho. „Jerry, zazpíváš soudci svou novou píseň?“

„Jistě.“ Jerry nejistě vzhlédl k vrčícím kamerám a mikrofونům, pak si odkašlal:

„Cesta proti proudu řeky Suwannee

Daleko, předaleko,

Tam se mé srdce vždycky obrátí.“

Potlesk ho vyděsil k smrti, bušení kladívka ho polekalo ještě více – ale to nevadilo, o sporné otázce už nebylo pochyb. Jerry byl mužem.

Nejodlehlejší místo

Poté, co jsme opustili Rio, zavládlo na palubě Ruys vzrušení, které vyvolala možnost, že bychom mohli dostat vysílačkou rozkazy k tomu, abychom odbočili a udělali si neplánovanou zastávku v nejneprístupnějším přístavu na světě.

Příznějme si, že svět je dnes malý, letadla běžně létají přes oceány, lodě, vlaky a autobusy spojují No Plumbing v Kentucky s No Hope na Novém Zélandu. Žádné místo není dále než týden cesty od nejbližší kanceláře prodávající letenky, plus možná den jízdy autobusem nebo vlakem nebo nanejvýš tři dny na nějakých jižních ostrovech v Tichém oceánu.

Zbylo tu ještě nějaké opravdu nepřístupné místo? Za železnou oponou? To je politická překážka, ne skutečná. Severní pól? Na Severním pólu by dnes byla potřeba světelná signalizace, aby ruské hlídkové letouny nenarazily jeden do druhého. Antarktida? Ano, ale světadíl admirála Byrda je neobydlený, měl jsem na mysli místa, kde žijí lidé. Je tu několik velice těžko dosažitelných míst, která se pro osídlení nehodí, proto k nim ani nevede žádné dopravní spojení. Jaká je nejodlehlejší osada na světě?

V Grand kañonu existuje jedna indiánská vesnice, kterou téměř nikdy nikdo nenavštěvuje. Z New Yorku se tam však můžete dostat během dvou dní, letadlem, pronajatým autem a na pronajaté mule. Hluboko na území Konga jsou vesnice Pygmejů, ale safari společnosti vás vybaví na cestu a zajistí profesionální průvodce. Tak či tak, téměř na každé obydlené místo se dá dostat, pokud v tom někdo vidí

obchodní příležitost. Na zemi ale zůstalo jedno místo, které je dlouhou dobu obydleno, má jmenovanou a uznanou vládu, a přesto se na něj nedostanete žádnými běžnými dopravními prostředky, jediné díky šťastné shodě okolností.

Je to Tristan dá Cunha, britská kolonie v jižním Atlantiku, téměř přesně v polovině cesty mezi Antarktidou, Jižní Amerikou a Afrikou. Je vzdálena 1500 mil od nejbližší pevniny, ostrova Svaté Heleny, který je sám o sobě tak odlehklým místem, že byl vybrán jako bezpečné vězení pro Napoleona Bonaparta poté, co uprchl z Elby.

Neexistuje žádný způsob, jak si koupit jízdenku na Tristan. Na žádný a z žádného jihomořského ostrova se nedostanete tak těžko, žádný není tak daleko od ostatních obydlených zemí. Je to nejnepřístupnější obydlené místo na této planetě. O mimořádné zastávce Ruys na tomto místě se uvažovalo proto, že vládní meteorolog a radista, který zde byl umístěn, čekal od konce své tříleté služební povinnosti už sedm měsíců na příležitost dostat sebe, ženu a dítě zpátky na pevninu, na jakoukoliv pevninu.

Znamenalo to prodloužit cestu z Ria do Kapského Města o devět set mil a o tři dny, ale byla tu příležitost vyzvednout tam náklad padesáti tun mražených humřích ocásků pro Kapské Město, a tak většina vysokých výdajů na zájezd této velké lodi mohla být tím nákladem zaplacená. Skutečná otázka však zněla, jestli se vůbec zastávka podaří. Tristan neměl žádný přístav. Strmé útesy čelí moři na všech stranách a na jejich úpatí jsou úzké pláže. Loď musí zakotvit daleko od břehu a na ostrov poslat čluny. Husté mlhy, prudký vítr a skalnaté moře jsou tu však běžným jevem a bouře, s větrem o rychlosti sedmdesáti i více mil za hodinu, přicházejí ze subarktických oblastí bez varování.

Několik dní po odjezdu z Ria bylo častým námětem rozhovorů poslední rádiové hlášení o počasí z Tristanu dá Cunha. Odvážil by se kapitán? Nebo by uhnul a pokračoval do Kapského města? Žádný zástupce společnosti mu nemohl nařídit, aby se o to pokusil, musí se sám rozhodnout, jestli takové riziko stojí za to, aby příliš neohrozil loď, protože tak velkou loď jakou je Ruys by neriskoval ani za všechny humří ocásky v jižním Atlantiku, ani proto, aby pomohl rodině (která tam byla v bezpečí) dostat se domů. V sázce bylo okolo deseti tisíc dolarů na provozní náklady lodi, docela velký hazard, na jedné straně hrozba zrádného počasí, na druhé straně možnost skromného zisku.

Zanedlouho jsme z rádiových zpráv vyzpovídali, že ostrované byli tou vyhlídkou ještě více rozrušeni než my. Žádná loď velikosti Ruys se tam za celou dobu historie ostrova nezastavila. Každá loď byla velkou událostí, ale tohle byla ta největší, jakou nepamatoval ani nejstarší obyvatel. Kolonie se připravovala, aby nás v každém směru uvítala jak se patří.

Asi dva dny před tím, než jsme měli dorazit, se kapitán Verwijs rozhodl riziko podstoupit – vystavil se možnosti, že pokud se počasí zhorší, bude to muset na poslední chvíli vzdát a smířit se se ztrátami.

V den, kdy jsme měli přistát, jsme všichni vstali brzy ráno. Kapitán určitě musel být hodný a odříkávat modlitby, protože obloha byla čistá a zářivá, oceán modrý a klidný, prostě ukázkové počasí. Tristan se nám jevil jako velký plochý kužel v dálce, učebnicový příklad sopky. Další dva sopečné útesy ze skupiny, Nightingale a Inaccessible, oba neobydlené, se rýsovaly na obzoru. Zakotvili jsme míli od břehu proti jedné vesnici – Edinburghu, který se jednoduše nazýval „Osada“. Moře bylo tak klidné, že se loď ani nehoupala, a tak čisté, že jsme viděli hejna ryb v hloubce dvaceti, třiceti i padesáti stop.

Skupina Číňanů, všech, kteří právě nebyli ve službě, spustila okamžitě každým otvorem na spodní palubě rybářské vlasce. Číňané, kteří si vařili svá vlastní jídla a společnost jim jejich jídlo platila, rybařili při každé příležitosti. Tohle bylo však něco mimořádného, háček měl sotva čas se namočit. Brzy se k tomuto sportu připojili i cestující, pokud se ovšem dá říkat sport tomu, když máte velké vědro za pár minut plné ryb.

Veškerí tělesně zdatní muži Tristanu se vyšplhali na palubu. V kolonii bylo jen dvě stě sedmdesát šest mužů, žen a dětí, asi osmdesát mužů z nich bylo dost starých a dost mladých na to, aby dokázali zvládnout loď v příboji. Staříci, mladíci a ženy se museli spokojit s pohledem na tu zázračnou loď z dálky.

Jejich oblečení vypadalo jako z dobročinného výprodeje, šaty zakoupené v obchodě jsou na ostrově ojedinělé a vzácné. Většina z nich měla na sobě doma pletené dlouhé, těžké bílé vlněné punčochy a podomácku vyrobené kožené mokasíny. Pro takové zvláštní příležitosti jich mělo boty jen několik. Pokud odhlédneme od jejich obuvi, vypadali jako kterýkoliv jiný člověk.

Jejich chování však bylo odlišné. Ten rozdíl se těžko popisuje, aniž by to znělo povýšeně a naduté, nejvíce mi přichází na mysl slovo „dětinskost“. Nebyli ale dětinští, nebyli to hlupáci, divoši, byli to lidé po generace nedotčení zbytkem lidské rasy, kromě ojedinělých návštěv lodí plujících náhodou kolem.

Jejich odloučenost by byla jen o něco málo dokonalejší, kdyby jejich předkové přesídlili na Mars. Vše co devatenácté a dvacáté století způsobilo nám, to se nedotklo jich. Války, psychoanalýza, hromadná výroba, doprava, atomová energie, marxismus, letadla, ženská emancipace, Hollywood, kaiserismus, bojovnice za volební práva, dlážděné silnice a automobily, hospodářský krach a krize, vzory sexuální přitažlivosti a „ideální“ dívky, první počítač – tyhle věci se pro ně nikdy nestaly.

Máme blíž k Benjaminu Franklinovi než k těmto lidem. Ačkoliv se ten dobrý doktor narodil před dvěma a půl stoletími a nevěděl o žádné z věcí zmíněných výše, vždy razil tu samou nepřetržitou cestu, po které teď kráčíme my, kdežto tito ostrované se od ní oddělili. Byli velice blízko tomu, aby se zřekli lidské rasy, kulturně i biologicky, více než století byli odděleným druhem a oddělenou kulturou.

Velmi těžko se nám s nimi dorozumívalo. Sdíleli jsme ten samý jazyk, angličtinu, a jejich přízvuk a nářečí nebylo pro sluch Američana tak obtížné jako například yorkshirské, ale co jsme postrádali, byly společné zkušenosti. Detektiv v Sao Paulu nám bez znalosti naší řeči dokázal sdělit, že cíhá na kapsáře, protože jsme všichni věděli, co to kapsáři jsou. Sdíleli jsme s detektivem společnou kulturu, západní a městskou, neznalost jazyka byla pouhou nepřijemností, která se dala obejít.

Ale s těmito ostrovany jsme si mohli popovídat jen o velice málo věcech, ačkoliv náš jazyk ten jejich obsáhl (jejich slovník byl ze zřejmých důvodů dost omezený). Mohli jsme klást přímé otázky na jednoduché věci – lodě, ovce, počasí, brambory, ryby. Každou otázku docela ochotně jednoduchými slovy zodpověděli – a u toho rozhovor končil. Debata nepřicházela v úvahu.

Repetto, náčelník ostrova, pro nás připravil lodě, aby nás odvezly na břeh. Kapitán k tomu nedal svolení a zatímco jsme čekali na jeho rozhodnutí, ozvala se výzva k snídani. Jelikož ostrované také ještě nejedli, vzali je někteří cestující s sebou na snídani jako hosty, Ticky a já jsme vzali k našemu stolu náčelníka.

Bylo to nepříjemné jídlo, alespoň pro nás. Pokusili jsme se překlenout rozdíly společenským tlacháním, ale bylo to nemožné. Když jsem se přistihl, jak se už potřetí ptám, kolik tady na ostrově žije lidí, vzdal jsem to. Nemyslím si ale, že by náčelník Repetto byl ostýchavý, domnívám se, že byl spokojen – tedy doufám, že byl. Ostrované měli jen zřídka k jídlu maso, nabídka na Ruys byla dost bohatá, zahrnovala šunku, slaninu, několik druhů klobás a široký výběr studených nárezů. Náčelník začal od vrchní vrstvy a netečně se projídal ke dnu, neopomenul nic.

Ke zklamání nás všech přišlo po snídani vyjádření kapitána, který odmítal udělit pasažérům povolení k cestě na břeh. Téměř jsem cítil, jak se můj zápisník chvěje, nejosamělejší ostrov vypadal přesně jako místo, které by mi určitě zajistilo skvělý článek do časopisu, kdybych se dostal na břeh a udělal tam pár snímků. Kapitán však vyjádřil své politování a vysvětlil, že byl ke svému rozhodnutí donucen, protože je třeba, abychom byli připraveni v případě změny počasí bez meškám zvednout kotvy a odjet. Na to jsme nenašli žádný logický protiargument.

Tak jsme trávili čas tím, že jsme se pokoušeli mluvit s ostrovany, kupovali si od nich známky (byl to první den jejich prvního vydání), sledovali nakládání beden s humřími ocásky, dívali se dalekohledy na vesnici a rybařili. Humry nakládali z malého parníku, jehož lodní koš stěží dosahoval na úroveň naší přední paluby. Toto plavidlo samo převáželo úlovky do Kapského města, když žádná větší loď nebyla po ruce. Na první pohled bylo jasné, proč meteorolog a jeho rodina vyčkávali, to jejich plavidlo připomínalo větší polévkovou mísu, ale ne o mnoho a bylo zcela nevhodné pro ženu a dítě. Měl jsem podezření, že humři z ní museli dostat mořskou nemoc.

Dalekohledy s osminásobným přiblížením nám ukázaly vesnici o velikosti jednoho městského bloku. Domy vypadaly všechny jeden jako druhý, přízemní budovy z velkých, opracovaných lávových kvádrů s doškovými střechami. Došky byly z novozélandského lnu, který roste na ostrově. Obydlí byla místní obdobou srubů, téměř však připomínala jeskyně. Ale v některých oknech jsem zahlédl záblesk skla.

Správce britského koloniálního úřadu ctihodný pan J. P. L. Scott byl na palubě, a když dokončil své úřední povinnosti, vzal jsem si ho stranou a vyzpovídal ho. On je vláda, „Zákon na západ od Pecosu“, „kuchařem, neohroženým kapitánem a prvním důstojníkem brigy Nancy, loďmistrem, plavčíkem a

posádkou kapitánova člunu“. Je poštmistrem, starostou, zapisovatelem, výběrčím daní, velitelem přístavu, soudcem a vším dalším, co vyžaduje pozornost Jejího Veličenstva. Jeho práce soudce není obtížná, tady se zločiny nedějí.

Ostrovy objevil v roce 1506 Tristao da Cunha. Po dobu tří století byly navštěvovány pouze příležitostně, ale v roce 1811 je nějaký Joseph Lambert, americký občan, prohlásil za svou vlastní říši (a základnu pro lov tuleňů), vyhlásil své právo a nakreslil vlajku. Jeho práva se zdají být stejně platná, jako všechna ostatní v historii a méně neskromná než většina z nich. Toto pochybné obsazení Amerikou skončilo v roce 1816, když tu Britové zřídili posádku, aby zabránili případnému použití ostrova jako základny pro osvobození Napoleona. V té době zbyl z Lambertovy kolonie jen jeden člověk, sám Lambert se nešťastnou náhodou utopil při lovu tuleňů.

Britové příští rok posádku stáhli, ale desátník William Glass dostal povolení pro sebe, svou ženu, dvě děti a dva námořníky, že tam mohou zůstat, to byl začátek dnešní kolonie. V průběhu let se k nim připojilo několik dalších lidí včetně nějakých žen z ostrova Svaté Heleny, ale kolonie se rozrůstala především přirozenými přírůstky, dokonce i dnes je na Tristanu pouze sedm příjmení. Na tom měla velký podíl paní Glassová, neboť se jí narodilo dalších čtrnáct dětí, což není ani tak překvapivá skutečnost, přihlédneme-li k silně omezeným možnostem rozptýlení.

Půda je neúrodná, a zatímco dešťové srážky jsou přiměřené, špatné počasí a silné větry zemědělství příliš nepomáhají, brambory byly vždy jedinou potravinou, na jejichž úrodu se mohli spoléhat. Dokonce ani těch občas mnoho nebylo nebo je zničily krysy a housenky, častokrát byli obyvatelé blízko hladovění. Britská vláda považovala ostrovy za nevhodné k osídlení a vícekrát se je pokusila přimět k tomu, aby souhlasili s přesídlením. Ale oni nechtěli, měli to tu rádi navzdory fyzickému strádání. Možná s ohledem na stravování nás ostatních a jejich vzezření opravdu není názor ostrovanů bláznivý.

Ryby, brambory a ptačí vejce nasbíraná na Nightingalu jsou jejich jedinou důležitou stravou, ovce a hovězí dobytek považují za příliš cenné, než aby je poráželi. V posledních letech se pokusili pěstovat ovocné stromy, ale dosud toho z nich příliš nebylo. Největší změna přišla po druhé světové válce, díky založení dílny na konzervování humrů. „Humři“ jsou jako naši humři ze západního pobřeží nebo ostnatí raci, není to pravý humr z Maine. V současnosti si pravděpodobně kupujete jejich humry, balené v Jihoafrické republice společností v Kapském Městě. Tato společnost všechny muže zaměstnává na částečný úvazek, a tak poprvé v historii přicházejí na Tristan hotové peníze a umožňují obyvatelům, aby si koupili zboží vyrobené v okolním světě. Možná je tohle ta věc, která nakonec dostane Tristan do mapy a spojí ho pravidelnou dopravou s vnějším světem. Možná, nicméně zatím spojení nemá, humři si dopravou mohou být jisti, cestovatelé ne.

Společnost z Kapského Města najala pro ostrovany agronoma a lékaře. Na agronomovi spočívá skutečná práce, najít způsoby, jak pěstovat i něco jiného než brambory, ale lékař zjistil, že tu moc práce mít nebude. Nejsou tu téměř žádné nemoci kromě rýmy, kterou se ostrované nakazí od cestujících z lodí plujících kolem, a je běžné, že se dožívají vysokého věku přesahujícího osmdesát nebo devadesát let. Zubaře nepotřebují – možná je tu ve vodě fluór, nemohl jsem to zjistit.

Ačkoliv jim společnost za poslední čtyři roky vyplatila na mzdách nějaké peníze, mají stále zoufalý nedostatek oblečení a prosí o obnošené šatstvo na projíždějících lodích. Správce se je pokouší tento zvyk odnaučit, přesto jim mnoho z nás na Ruys něčím přispělo. Měl jsem nějaké košile, které jsem stejně nerad nosil a Ticky se poněkud plačtivě rozloučila se svými šaty, které měla na svatební cestě, už před lety však vyšly z módy a na tomto výletě byly nepoužitelné. Přesto si je nechala a vzala je s sebou z nostalgie (a částečně aby ukázala, že je stále tak štíhlá jako tehdy, Ticky je opravdu kus pěkné ženy). Vyhrabala pro ně také nějaké boty, právě zakoupené v Jižní Americe. Já nemohl postrádat žádné, moje by stejně nikomu nepadly, mám každé chodidlo jiné.

Vyjeli jsme odtamtud pozdě odpoledne a nabrali kurs na Kapské Město. Nějací Číňani si od ostrovanů koupili dvě mláďata tučňáků a v průběhu plavby bylo nutné je naučit chodit. Když se malý tučňák vylhne, tak to neumí a stejně jako dítě to zvládá jen instinktivně. Postup je pro obě mláďata stejný – držíte ho rukama a řeknete: „Jdi k tat'kovi!“

Načež se malý tučňák pokouší jako opravdové dítě co nejlépe vyhovět, mává maličkými zárodky křídel a odhodlaně snožmo poskakuje jako chlapec při závodu ve skákání v pytlích. Smál jsem se, až mě

rozbolelo břicho, a také se mi chtělo plakat, mládě bylo nesmírně snaživé a bralo to vážně.

Tučňáci jsou velice krásný národ a to neříkám z legrace. Mládě tučňáka je směšnější než dospělý. Jsou také příjemní na omak, jejich vlasovité chmýří je jako měkká, teplá kožešina. V tomto věku ještě nejsou mastní a nepáchnou tak výrazně po rybách, což z dospělého tučňáka dělá něco, od čeho byste raději neměli stát po větru.

Na Tristanu se k nám přidalo asi šest albatrosů a doprovázeli nás dva tisíce mil. Pokud jsem viděl, ani jeden za celou dobu nemával křídly. Plachtili bez námahy, rychlostí dvacet nebo třicet uzlů, stoupali vysoko nad lodní koš, potápěli se do vody pro rybu nebo nějaké chutné odpadky a opět vzlétali do výše, to vše dělali bez známky nějaké námahy, jen síla vůle, osobitost a život.

Albatros se zdá být velký. Prvního, kterého jsem viděl, jsem si spletl s rackem, neměl jsem nic, s čím bych ho porovnal. Myslím si, že nejlepší způsob jak zjistit jeho velikost, by bylo uložit ho kolem krku starověkého námořníka. Bylo změřeno, že rozpětí jeho křídel dosahuje až dvanácti stop a je větší než kondor, největší z létajících ptáků. Trošku zmatený odhad vzdálenosti mi umožnil myslet si, že ti, co nás doprovázeli, měli rozpětí křídel mezi osmi a deseti stopami. Jednou jsem si ale vzal do hlavy, že jsou velcí a pak jsem už jenom čekal na příležitost vidět jednoho mezi částí lanoví. Jednou se albatros zřítíl, když přistával v bazénu Ruys, a nemohl se dostat ven. Sám ho celý zabral a než ho odtamtud dostali, málem křídly zmlátil lod'mistra jako žito.

Ticky si dělala velké starosti jak se albatrosi dostanou domů, když tím směrem nepojede žádná loď. (Došla k názoru, že jejich zázračné umění plachtit bylo založeno na teplém vzduchu, který stoupal od lodi.) Podotknul jsem, že to albatrosi docela dobře zvládali tisíce let před tím, než se lidé vydali brázdit oceány. Ale odmítala se nechat uklidnit, ti ubozí ptáci se ztratili a někdo by s tím měl něco dělat.

Meteorologova malá dcerka si cestu zpět užívala, byla to roztomilá malá zrzka, všemi oblíbená. Ale její matka cestu snášela těžce. Po téměř čtyřech letech nerušeného klidu a ticha na Tristanu jí Ruys (která je opravdu sama o sobě velice klidným místem) připadala téměř nesnesitelně hlučná a zneklidňující. Změna byla příliš náhlá a ubohá žena strávila většinu času ve své kajutě.

My ostatní jsem ji přiváděli k šílenství.